

Vlaams
Parlement

ingediend op **1886** (2018-2019) – Nr. 1
11 februari 2019 (2018-2019)

Ontwerp van decreet

betreffende het kwaliteitstoezicht
voor beroepskwalificerende trajecten
op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 1 juni 2018	17
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad.....	23
Advies van de raad van bestuur van SYNTRA Vlaanderen	37
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	41
Protocol nr. 115 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergadering van het Sectorcomité X – Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap); het Comité voor de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten – afdeling 2 – onderafdeling Vlaamse Gemeenschap; en het Overkoepelend Onderhandelingscomité Vrij Gesubsidieerd Onderwijs op 20 en 27 november 2018	63
Voorontwerp van decreet van 7 december 2018.....	75
Advies van de Raad van State	83
Ontwerp van decreet.....	89
Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse	97

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting**1. Samenvatting**

Het voorliggend ontwerp van decreet vormt een kaderdecreet voor het kwaliteits-toezicht op beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader. Het legt de basisprincipes vast voor de organisatie van het kwaliteits-toezicht en regelt daarmee de voorwaarden voor aanbieders om erkende beroepskwalificerende trajecten te organiseren en daarvoor bewijzen van beroepskwalificatie, van deelkwalificatie en van competenties uit te reiken.

De Vlaamse kwalificatiestructuur is het referentiekader voor alle beroepskwalificerende trajecten. Binnen dit raamwerk worden beroepskwalificaties opgemaakt door de vertegenwoordigers van de arbeidsmarkt, onder leiding van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS). Een beroepskwalificatie beschrijft de competenties die iemand nodig heeft om een beroep uit te oefenen en kan via verschillende leerwegen behaald worden: via onderwijs, opleiding of een EVC-traject (EVC: elders verworven competentie/eerder verworven competentie/erkenning van verworven competenties). Door het opleidingsaanbod sterker te koppelen aan de competenties uit de beroepskwalificaties en door hier een kwaliteitstoezicht aan te verbinden, kunnen we aan lerenden nog meer arbeidsmarktkansen bieden en de participatie aan levenslang leren bevorderen.

Decretaal wordt vastgelegd dat aanbieders van beroepskwalificerende trajecten moeten beschikken over een kwaliteitsgarantie op organisatieniveau. Daarnaast moet er minstens om de zes jaar een kwaliteitstoezicht op trajectniveau plaatsvinden, uitgevoerd door een neutraal en onafhankelijk toezichtsorgaan op basis van het gemeenschappelijk kwaliteitskader. Elk betrokken beleidsdomein kan het kwaliteitstoezicht verder uitwerken volgens de domeineigen context.

Het ontwerp van decreet is van toepassing op de beroepskwalificerende trajecten van alle niveaus van de Vlaamse kwalificatiestructuur die worden aangeboden door opleidingsverstrekkers of EVC-testcentra buiten onderwijs. De beroepskwalificerende trajecten binnen onderwijs worden ook afgestemd op de beroepskwalificaties, maar het kwaliteitstoezicht op deze trajecten wordt gevat door de bestaande toezichtsystemen.

2. Situering**2.1. Probleem en beoogde doelstelling**

De samenleving is onderhevig aan continue veranderingen. Van de vergrijzing, de groeiende diversiteit, de digitalisering tot de klimaatopwarming, ze hebben allemaal een impact op de samenleving en de arbeidsmarkt als onderdeel daarvan. De snelle technologische innovaties doen nieuwe functies ontstaan en vragen nieuwe competenties in bestaande functies. Meer dan ooit is de ontwikkeling van competenties essentieel voor de loopbaanontwikkeling van de burgers én voor de productiviteit en de competitiviteit van de bedrijven. Het stimuleren van levenslange deelname aan opleiding en vorming en het zichtbaar maken en valideren van competenties, verworven in zowel formele, non-formele als informele contexten zijn daarbij van cruciaal belang.

Via het aanbod van opleiding, vorming en EVC-trajecten willen we aan burgers de garantie kunnen geven dat ze de juiste arbeidsmarktgerichte competenties heb-

ben verworven in functie van een duurzame tewerkstelling. Momenteel stellen we vast dat er niet steeds voldoende afstemming is tussen wat de arbeidsmarkt vraagt en de competenties waaraan de beroepsopleidingen, die vanuit de verschillende beleidsdomeinen georganiseerd worden, werken. Door het opleidingsaanbod te koppelen aan de competenties uit de beroepskwalificaties en door hier een kwaliteitstoezicht aan te verbinden, kunnen we aan lerenden meer arbeidsmarktkansen bieden. Hiermee wordt geen afbreuk gedaan aan het belang van een diploma. Een onderwijskwalificatie verhoogt de kans op een duurzame arbeidsloopbaan nog steeds aanzienlijk.

Omdat de koppeling van de opleiding en EVC-trajecten met de beroepskwalificaties zo belangrijk is, zetten we in op de kwaliteit van het aanbod. We werken hiertoe een gemeenschappelijk kwaliteitskader en een neutraal en onafhankelijk kwaliteitstoezicht uit. Via gemeenschappelijke basisprincipes voor het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten bieden we inhoudelijk de garantie dat wat lerenden, werknemers en werkzoekenden qua competenties verwerven tijdens de opleiding sterker aansluit bij wat de arbeidsmarkt vraagt en dat de competenties op een kwaliteitsvolle manier zijn bijgebracht en/of geëvalueerd. Daarnaast wordt het voor alle betrokken partijen duidelijker welke competenties deel uitmaken van behaalde kwalificaties. Aan opleidingsverstrekkers en EVC-testcentra biedt het vertrekken van een duidelijk en gemeenschappelijk referentiekader, namelijk de beroepskwalificaties, tenslotte een handvat om hun aanbod vorm te geven.

2.2. Beleidscontext

Het belang van kwaliteitsborging binnen beroepsgerichte opleidingen, of vocational education and training (VET), wordt sterk benadrukt in verschillende Europese en Vlaamse kaders en beleidsdocumenten. In de aanbeveling tot vaststelling van een Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren (EQF, 23 april 2008, vernieuwd op 22 mei 2017) worden een aantal gemeenschappelijke en richtinggevende beginselen geschetst voor kwaliteitsborging in het hoger onderwijs, het beroepsonderwijs en de beroepsopleidingen.

In juni 2009 publiceerde de Europese Commissie de Europese aanbeveling betreffende het Europees Referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding (European Quality Assurance in Vocational Education and Training EQAVET, 18 juni 2009). Deze aanbeveling voorziet in een kwaliteitszorginstrument met descriptoren en indicatoren om permanente verbetering en zelfregulering te bevorderen. Het instrument laat ruimte voor nationale autonomie zonder evenwel vergelijkbaarheid en uitwisselbaarheid in de weg te staan.

Nog recenter lanceerde de Europese Commissie haar 'New skills agenda for Europe' (2016). De Europese Commissie wil daarmee bijdragen aan de ontwikkeling van een brede set van vaardigheden vanaf jonge leeftijd en het benutten van het 'human capital'-potentieel van de EU. Concreet beoogt men de vaardigheden van de Europese bevolking te versterken door onder andere levenslang leren te bevorderen, nieuwe leerpaden te ontwikkelen en zowel informeel als formeel verworven competenties te erkennen.

De Vlaamse overheid vertaalde de Europese ontwikkelingen naar het eigen beleid. In uitvoering van de Europese EQF-aanbeveling, werd het decreet betreffende de Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS) goedgekeurd¹. De VKS is een eenduidige en overkoepelende structuur waarin beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties een plaats vinden. Reeds in het regeerakkoord 2009-2014 werd het engagement genomen om te zorgen voor "een nauwgezette uitrol van de kwalificatiestructuur

¹ Decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur (Belgisch Staatsblad van 16 juli 2009).

zodat de beroepsgerichte opleidingen aansluiten bij de behoeften op de arbeidsmarkt, de kwalificaties – ongeacht waar ze worden behaald – gelijkwaardig zijn en we kortere trajecten kunnen realiseren door rekening te houden met verworven competenties.”. In de beleidsnota Onderwijs 2014-2019 wordt het uitwerken van een kwaliteitstoezicht op trajecten die leiden naar een beroepskwalificatie vooropgesteld, in nauw overleg met de minister bevoegd voor werk. De ministers van Onderwijs en Vorming en Werk engageren zich in respectievelijk de beleidsbrief Onderwijs 2017-2018 en de beleidsbrief Werk 2017-2018 om het gemeenschappelijk kwaliteitskader verder uit te werken en om dit om te zetten in regelgeving.

2.3. De Vlaamse kwalificatiestructuur als referentiekader

De Vlaamse kwalificatiestructuur is het referentiekader voor alle beroepskwalificerende trajecten. Het raamwerk voor erkende kwalificaties bevat naast de beroepskwalificaties ook onderwijskwalificaties. Onderwijskwalificerende trajecten worden enkel binnen onderwijs aangeboden, beroepskwalificerende trajecten kunnen zowel binnen als buiten onderwijs aangeboden worden.

De onderwijskwalificaties en beroepskwalificaties zijn geordend in acht niveaus. Een beroepskwalificatie beschrijft de competenties die iemand nodig heeft om een beroep uit te oefenen en kan via verschillende leerwegen behaald worden: via onderwijs, opleiding of een EVC-traject. Beroepskwalificaties worden opgemaakt door vertegenwoordigers van de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld sectorfederaties) onder coördinatie van AHOVOKS. Nadat de beroepskwalificaties erkend zijn door de Vlaamse Regering worden ze opgenomen in de kwalificatiedatabank. Wanneer in een opleidings- of EVC-traject de lerende de competenties kan verwerven of laten beoordelen uit één of meerdere erkende beroepskwalificaties, spreken we over een beroepskwalificerend traject.

Alle beroepsopleidingen en EVC-trajecten die afgestemd zijn op dezelfde erkende beroepskwalificatie vertrekken van hetzelfde geheel van competenties, ongeacht de opleidingsverstrekker of het EVC-testcentrum. Het werken met de competenties uit de erkende beroepskwalificaties zorgt er niet alleen voor dat opleidingen en EVC-trajecten beter aansluiten bij de competenties die de arbeidsmarkt en maatschappij vragen, het verhoogt ook de transparantie en mogelijkheden tot uitwisselbaarheid tussen verschillende kwalificatiebewijzen. Dit bevordert de toegang tot leerpaden, levenslang leren, competentieversterking en de arbeidsmarkt.

Het inzetten op kwaliteit binnen het geheel van beroepskwalificerende trajecten kan gezien worden als het sluitstuk van de Vlaamse kwalificatiestructuur omdat op die manier bewijzen van beroepskwalificatie (en onderliggende bewijzen) zullen kunnen worden uitgereikt met een gelijkwaardig effect richting de arbeidsmarkt, ongeacht bij welke verstrekkers of via welke leerweg ze zijn verworven. Door het verankeren van een neutraal en onafhankelijk kwaliteitstoezicht en bijhorend gemeenschappelijk kwaliteitskader bouwen we extra garanties in ten aanzien van alle betrokkenen (lerenden, werkzoekenden, werknemers, werkgevers en opleidingsaanbieders) dat de juiste competenties op een kwaliteitsvolle manier zijn verworven. Dit zijn dan ook de twee basiselementen die in dit ontwerp van decreet verankerd zijn: het neutraal en onafhankelijk toezicht en het gemeenschappelijk kwaliteitskader.

Het voorliggend ontwerp van decreet is opgevat als een kaderdecreet waarin de basisprincipes van het gemeenschappelijk kwaliteitskader en het kwaliteitstoezicht worden verankerd. Elk betrokken beleidsdomein kan het kwaliteitstoezicht verder uitwerken volgens de domeineigen context.

2.4. Impactanalyse

In de reguleringsimpactanalyse beschrijven we verschillende opties om de beoogde beleidsdoelstellingen te realiseren. We beschrijven de nuloptie die overeenkomt met het behouden van de huidige situatie. Daarnaast beschrijven we de gekozen optie en een derde optie die overwogen werd. De huidige situatie wensen we niet te behouden. We streven naar hogere arbeidsmarktkansen voor lerenden, een transparanter en meer kwaliteitsvol opleidingsaanbod en een hogere participatie aan levenslang leren dan vandaag gerealiseerd wordt. De twee overwogen opties voorzien beiden in een kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten. In de niet geselecteerde optie is er sprake van één gelijk systeem van kwaliteitstoezicht voor alle beroepskwalificerende trajecten binnen en buiten onderwijs uitgevoerd door een gezamenlijk team van toezichthouders. Dit lijkt de ideale optie omdat alle trajecten eenzelfde toezicht ondergaan wat maakt dat het toezicht niet alleen transparanter zou zijn voor aanbieders, maar ook de uitwisselbaarheid van kwalificatiebewijzen eenvoudiger zou maken. De administratieve lasten en de financiële implicaties verbonden aan deze optie zijn echter zo nadelig dat er gekozen wordt voor een kwaliteitstoezicht waarbinnen we de beleidsspecifieke context en tradities op het vlak van kwaliteitstoezicht respecteren.

3. Inhoud

Voorliggend ontwerp van decreet is van toepassing op de beroepskwalificerende trajecten van alle niveaus van de Vlaamse kwalificatiestructuur² die worden aangeboden door opleidingsverstrekkers of EVC-testcentra buiten onderwijs. Het kwaliteitstoezicht op de beroepskwalificerende trajecten binnen onderwijs valt buiten het toepassingsgebied omdat dit wordt gevat door het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013. De grondslag blijft evenwel dezelfde, namelijk de competenties uit de beroepskwalificaties van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Alle opleidingsprofielen uit het volwassenenonderwijs worden systematisch afgestemd op de beroepskwalificaties en ook binnen het secundair onderwijs worden de arbeidsmarktgerichte opleidingen afgestemd op de beroepskwalificaties. In het kader van de modernisering van het secundair onderwijs wordt het vernieuwde studieaanbod gekoppeld aan de beroepskwalificaties.

Het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende duale trajecten zal gevat worden door een samenwerkingsovereenkomst die is opgemaakt door de onderwijsinspectie samen met het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming SYNTRA Vlaanderen. De samenwerkingsovereenkomst zal zijn ingang vinden bij de uitrol van het decreet op de duale trajecten. De duale trajecten vallen dus ook buiten het toepassingsgebied van voorliggend ontwerp van decreet, maar ook alle standaardtrajecten waarop de duale trajecten gebaseerd worden, worden opgemaakt op basis van de beroepskwalificaties.

Beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs kunnen georganiseerd worden door publieke of door private opleidingsverstrekkers of EVC-aanbieders. Met publieke opleidingsverstrekkers worden door de Vlaamse overheid gefinancierde of gesubsidieerde instellingen bedoeld, zoals de SYNTRA-koepels, VDAB-competentiecentra, publieke EVC-testcentra, maar ook erkende aanbieders van sociaal-culturele vorming, de Vlaamse Trainersschool, welzijnsinstellingen enzovoort (VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding). Daarnaast kunnen ook private opleidingsverstrekkers of private EVC-testcentra hun trajecten op de beroepskwalificaties afstemmen (bijvoorbeeld sectorfondsen of particuliere bedrijven).

² Zie: <http://vlaamsekwelificatiestructuur.be/wat-is-vks/kwalificatieniveaus/>.

Het ontwerp van decreet regelt volgens welke voorwaarden deze aanbieders erkende beroepskwalificerende trajecten kunnen organiseren en daarvoor bewijzen van beroepskwalificatie, van deelkwalificatie en van competenties mogen uitreiken.

Een aanbieder van beroepskwalificerende trajecten moet beschikken over een bewijs van kwaliteit op organisatieniveau. Daarnaast moet een beroepskwalificerend traject minstens om de zes jaar onderwerp zijn van een kwaliteitstoezicht. Dat kwaliteitstoezicht gebeurt door een neutraal en onafhankelijk toezichtsorgaan en op basis van het gemeenschappelijk kwaliteitskader.

3.1. Kwaliteitsvolle organisaties

Het gemeenschappelijk kwaliteitskader waarop elk kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten gebaseerd moet zijn, is enkel van toepassing op niveau van het beroepskwalificerend traject. Het is op dit niveau dat we een kwaliteitsgarantie willen installeren. Omdat er al verschillende kwaliteitstoezichtssystemen bestaan op organisatieniveau en omdat we dubbel toezicht en administratieve overlast willen vermijden, wordt er binnen dit ontwerp van decreet geen toezicht op organisatieniveau uitgewerkt.

Van aanbieders van beroepskwalificerende trajecten wordt wel verwacht dat zij kwaliteitsvolle, gezonde organisaties zijn. In hun aanvraag tot erkenning van een beroepskwalificerend traject zullen organisaties die beroepskwalificerende trajecten wensen aan te bieden daarom hun kwaliteit op organisatieniveau moeten aantonen. De vereisten ten aanzien van de kwaliteitsgarantie op organisatieniveau worden verder vastgelegd via een besluit van de Vlaamse Regering. Elk beleidsdomein kan de erkenningsprocedure verder zelf invullen. Wanneer een organisatie aan alle kwaliteitsvereisten van de erkenningsprocedure voldoet, wordt het betreffende beroepskwalificerend traject erkend, wat wil zeggen dat de organisatie die het aanbiedt gemachtigd is om het traject in te richten en bewijzen van beroepskwalificatie, van deelkwalificatie en van competenties uit te reiken voor dat traject.

3.2. Een neutraal en onafhankelijk kwaliteitstoezicht op trajectniveau

Organisaties die aanbieder willen zijn van beroepskwalificerende trajecten moeten naast het bewijzen van hun kwaliteit op organisatieniveau een kwaliteitstoezicht op trajectniveau toelaten. De basisprincipes voor dit toezicht zijn: minstens plaatsvinden om de zes jaar, door een neutraal en onafhankelijk toezichtsorgaan en steeds op basis van het gemeenschappelijk kwaliteitskader.

Op niveau van het beleidsdomein wordt beslist volgens welke procedure het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten gebeurt voor de organisaties die onder dat beleidsdomein ressorteren. Het kwaliteitstoezicht gaat na of het beroepskwalificerend traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven. Het toezicht kan de erkenning van het beroepskwalificerend traject bevestigen of intrekken. Een kwaliteitstoezicht uitgevoerd volgens deze principes heeft tot gevolg dat de uitgereikte kwalificatiebewijzen, ongeacht de aanbieder, een gelijkwaardig civiel effect op de arbeidsmarkt hebben.

Een beleidsdomein kan ervoor kiezen om voor de organisatie van het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4 samen te werken met de inspectie zoals bepaald in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs. Deze mogelijkheid wordt voorzien omdat de onderwijsinspectie beschikt over een onafhankelijk statuut als toezichtsorgaan en omdat de

betrokkenheid van de onderwijsinspectie voor de betreffende trajecten leidt tot vrijstellingen (zie verder). Er zijn twee mogelijkheden van samenwerking:

- 1° een onafhankelijke toezichthouder aangesteld door het kwalificerende beleidsdomein voert samen met de onderwijsinspectie toezicht uit. Het kwaliteitstoezicht wordt in dat geval getrokken door de toezichthouder van het beleidsdomein waartoe het traject behoort. De onderwijsinspectie is steeds betrokken gedurende het gehele proces van het kwaliteitstoezicht. De beide partners komen samen tot een uitspraak over de kwaliteit van een traject (piste 1);
- 2° daarnaast kan een beleidsdomein ervoor kiezen om het kwaliteitstoezicht volledig uit te besteden aan de onderwijsinspectie (piste 2).

Volgens beide mogelijkheden leiden bewijzen van beroepskwalificatie van niveau 1 tot en met 4 automatisch tot vrijstellingen binnen onderwijskwalificerende trajecten aangeboden in centra voor volwassenenonderwijs waarvoor hetzelfde bewijs van beroepskwalificatie wordt uitgereikt. Wanneer een lerende bijvoorbeeld een bewijs van beroepskwalificatie voor kinderbegeleider behaalt in een opleiding georganiseerd buiten onderwijs en de onderwijsinspectie was betrokken bij het kwaliteitstoezicht op dat traject, dan zou deze persoon de opleiding algemeen aanvullende vorming kunnen volgen in een centrum voor volwassenenonderwijs en na het succesvol doorlopen van dit traject het diploma secundair onderwijs behalen.

De mogelijkheid om samen te werken met een onafhankelijke toezichthouder vanuit onderwijs wordt niet uitgewerkt voor de niveaus 5 tot en met 8. In de eerste plaats wordt binnen het hoger onderwijs vooralsnog enkel gewerkt met beroepskwalificaties op niveau 5. De beroepskwalificaties van niveau 5 worden geïntegreerd in de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs (hbo) waar de beroepskwalificaties niet af te bakenen zijn binnen de curricula. Bovendien worden ze aangeboden door hogeronderwijsinstellingen die elk een autonoom vrijstellingenbeleid hanteren. Voor de niveaus 5 tot en met 8 blijven individuele vrijstellingen mogelijk, zoals nu reeds bepaald. Het staat aanbieders buiten onderwijs vrij om een samenwerking aan te gaan met een onafhankelijke toezichthouder volgens de principes van het kwaliteitstoezicht in het hoger onderwijs.

Een beleidsdomein kan ervoor kiezen om de organisatie van het kwaliteitstoezicht autonoom te organiseren en uit te voeren (piste 3).

Indien een beleidsdomein het kwaliteitstoezicht zelf organiseert, dan leiden de verworven bewijzen van beroepskwalificatie niet automatisch tot vrijstellingen in functie van het behalen van een onderwijskwalificatie. Individuele vrijstellingen kunnen zoals bepaald in de bestaande regelgeving steeds aangevraagd worden bij onderwijsinstellingen. Centra voor volwassenenonderwijs kunnen bijvoorbeeld autonoom beoordelen of een reeds behaalde kwalificatie al dan niet recht geeft op vrijstelling voor een of meerdere modules. Beleidsdomein Werk en Sociale Economie (WSE) kiest voor deze piste.

3.3. Een gemeenschappelijk kwaliteitskader met kwaliteitsgebieden

De betrokken beleidsdomeinen hebben ter bevordering van de uitwisselbaarheid tussen trajecten een kwaliteitskader uitgewerkt met vijf kwaliteitsgebieden die tijdens het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten getoetst zullen worden. Elk kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten wordt uitgevoerd op basis van het gemeenschappelijk kwaliteitskader.

Het kwaliteitskader zal volgende kwaliteitsgebieden omvatten die via een besluit van de Vlaamse Regering verder geconcretiseerd worden in descriptoren en indicatoren:

- doelstellingen: de doelstellingen van het beroepskwalificerend traject stemmen overeen met de competenties van de beoogde beroepskwalificatie;

- vormgeving: de vormgeving van het beroepskwalificerend traject is op die manier uitgewerkt en georganiseerd dat de lerende de competenties van de beoogde beroepskwalificatie kan verwerven of zichtbaar maken;
- begeleiding van de lerende: de begeleiding moet ertoe leiden dat aan de lerende optimale kansen worden geboden om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie te verwerven of zichtbaar te maken;
- evaluatie van de lerende: de evaluatie moet toelaten na te gaan of de lerende de competenties van de beoogde beroepskwalificatie heeft verworven;
- verbeteracties: werkpunten die worden vastgesteld in verband met de doelstellingen, vormgeving, begeleiding en evaluatie worden omgezet in verbeteracties.

4. Adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Raad van State

Op respectievelijk 28 juni en 2 juli maakten de Vlor en de SERV een advies op over het voorontwerp van decreet.

Hoewel de adviezen op een aantal punten verschillen, bevatten ze een gemeenschappelijke kern. Zowel de SERV als de Vlor zijn van mening dat de belangrijkste doelen van het decreet niet gerealiseerd worden, met name een geïntegreerd beleid dat de transparantie in en voor het Vlaamse opleidingslandschap verhoogt. Beide adviesorganen vragen één gelijk systeem van kwaliteitstoezicht voor op z'n minst alle publieke aanbieders van beroepskwalificerende trajecten. De SERV vindt het belangrijk dat ook de private aanbieders volgens datzelfde toezicht behandeld worden. Beide adviesorganen vrezen dat het voorliggende voorontwerp van decreet oneerlijke concurrentie tot gevolg zal hebben.

Als reactie op de adviezen benadrukken we in eerste instantie dat er verschillende maatregelen reeds van kracht zijn of ingevoerd zullen worden via het ontwerp van decreet die aan de bezorgdheden van de adviesraden tegemoet komen. Eerst en vooral zijn de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk beiden betrokken in de opmaak van de beroepskwalificaties onder coördinatie van AHOVOKS. Dit is de basis van het geïntegreerd beleid. Daarnaast legt het ontwerp van decreet een aantal gezamenlijke principes vast die voldoende garanderen dat het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten een gelijk civiel effect van de bewijzen van beroepskwalificatie ten aanzien van de arbeidsmarkt kan realiseren. Het kwaliteitskader met descriptoren, indicatoren en beoordelingsschalen wordt door beide beleidsdomeinen samen ontwikkeld. Ook de opleidingsverstrekkers worden betrokken bij de opmaak van het kader. Elk kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten zal verlopen op basis van dit gemeenschappelijk kwaliteitskader. Verder is vastgelegd dat het toezicht telkens zal gebeuren door een neutraal en onafhankelijk toezichtsgaan en dat elk traject minstens een keer om de zes jaar onderwerp moet zijn van toezicht. Tot slot leggen we minimale kwaliteitscriteria vast voor de kwaliteitsgarantie op organisatieniveau.

Deze gemeenschappelijke principes vormen de sokkel van een kwaliteitsvolle toezichtsprocedure. Daarbuiten krijgen beleidsdomeinen het vertrouwen en de ruimte om op basis van de vastgelegde principes een eigen systeem van kwaliteitstoezicht uit te bouwen binnen de beleidsdomeineigen context en tradities.

Omdat dit beleid een grote invloed heeft op het opleidingslandschap en de verhouding tussen opleidingsaanbieders wekt het bij beide adviesorganen veel vragen op. De implementatie vereist een basis van vertrouwen. Het beleidsdomein WSE zal het eerste beleidsdomein zijn dat, buiten Onderwijs, opleidingen afstemt op beroepskwalificaties en een autonoom toezicht organiseert op deze beroepskwalificerende trajecten. Om dit transparant te laten verlopen en om de onderwijspartners inzicht te verschaffen in de autonome toezichtsprocedure zal het beleidsdomein WSE Onderwijs betrekken in de verschillende fases van het toezicht gedurende de

eerste drie jaar van het toezicht. In deze periode zal de onderwijsinspectie jaarlijks aan de Vlaamse Regering rapporteren over de organisatie van het kwaliteits-toezicht. Uiteraard rapporteert ook het beleidsdomein WSE zelf aan de Vlaamse Regering. Hierover worden afspraken gemaakt tussen de betrokken beleidsdomeinen.

De onderwijsinspectie kan tijdens deze periode meegaan op toezicht ter plaatse. AHOVOKS zal gedurende diezelfde periode vertegenwoordigd zijn in de erkenningscommissie. In de beroepscommissie zal permanent een vertegenwoordiger van AHOVOKS zetelen. Verder zal het kwaliteitstoezicht ter plaatse van nieuwe beroepskwalificerende trajecten (trajecten die voor het eerst ingericht worden bij een aanbieder) plaatsvinden binnen een jaar nadat het beroepskwalificerend traject een eerste opleidingstermijn heeft doorlopen met het oog op een verderzetting van het beroepskwalificerend traject, na de erkenning op basis van een on desk toezicht. Na de periode van drie jaar worden de voorwaarden voor automatische vrijstelling van bewijzen van beroepskwalificatie bekeken.

De aanpassingen en de meer detailvoorstellen van de adviesorganen worden vermeld bij de respectievelijke artikelen om de leesbaarheid te bevorderen.

Het advies van de Raad van State (64.931/1) werd verstrekt op 4 februari 2019.

De Raad van State merkte op dat twee bepalingen zowel via dit ontwerp van decreet als via het ontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties geregeld worden. Het betreft de opmaak van het register van beroepskwalificerende trajecten en de modellen van bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties en de modaliteiten voor het uitreiken ervan. De Raad van State adviseerde om beide bepalingen in één decreet op te nemen.

In beide decreten wordt de opmaak van een register gedelegeerd naar de Vlaamse Regering. Er is voor gekozen om deze bepaling in beide decreten op te nemen omdat de decreten deels andere trajecten omvatten. In het EVC-decreet betreft het enkel de erkende EVC-trajecten aangeboden door EVC-testcentra terwijl het in het GKK-decreet ook de beroepskwalificerende opleidingstrajecten betreft (GKK: gemeenschappelijk kwaliteitskader). Bovendien is het toepassingsgebied van beide decreten verschillend. Het EVC-decreet betreft de organisaties binnen en buiten onderwijs, het GKK-decreet enkel de organisaties buiten onderwijs. De bepaling blijft bijgevolg in beide decreten opgenomen. De uitwerking zal slechts in één besluit worden geregeld.

De bepaling over de modellen van het bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties en de modaliteiten tot het uitreiken ervan wordt in dit ontwerp van decreet in artikel 9 aangepast. Er wordt verwezen naar het ontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties.

B. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel stelt dat de Vlaamse Gemeenschap de principes voor het kwaliteits-toezicht voor beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader decretaal verankert vanuit zijn gemeenschaps-bevoegdheden.

De bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat en de gemeenschappen berust op een stelsel van exclusieve materiële bevoegdheden. Dit betekent dat iedere

rechtssituatie in beginsel slechts door één wetgever kan worden geregeld. Indien een regeling aanleunt bij meerdere bevoegdheidstoewijzingen, moet uitgemaakt worden waar het zwaartepunt van de geregelde rechtsverhouding ligt³.

Rekening houdende met de doelstellingen van deze regeling, het toepassingsgebied, de gehanteerde terminologie en de samenhang met de Vlaamse kwalificatiestructuur wordt voor dit regelgevend initiatief de bevoegdheidsgrond Vorming ingeroepen.

Beroepskwalificerende trajecten kunnen zich situeren in verschillende beleidsdomeinen: voornamelijk binnen Onderwijs en Vorming en Werk, maar evenzeer binnen Cultuur, Jeugd, Sport, Welzijn, Bestuurszaken enzovoort. Het behoort tot de bevoegdheid van de diverse beleidsdomeinen dit kaderdecreet na te leven en verder te operationaliseren. Dit ontwerp van decreet wordt gezamenlijk ingediend door de Vlaamse minister bevoegd voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en de Vlaamse minister bevoegd voor Werk. De bevoegdheid Onderwijs en Vorming impliceert immers ook de bevoegdheid voor de coördinatie van het vormingsbeleid⁴. Professionele vorming, dat een groot deel van het vormingsaanbod uitmaakt, behoort tot de bevoegdheid Werk⁵.

Artikel 2

In dit artikel definiëren we enkele begrippen uit het ontwerp van decreet. Het gaat vooral om elders geformuleerde definities die hier worden overgenomen en geen verdere verduidelijking behoeven.

Bij het bewijs van competenties merken we op dat het bewijs geen studiebewijs is, maar het kan wel de basis vormen voor het uittekenen van een eventueel vervolgtraject.

Artikel 3

Voorliggend ontwerp van decreet is van toepassing op de beroepskwalificerende trajecten van alle niveaus van de Vlaamse kwalificatiestructuur die worden aangeboden door opleidingsverstrekkers of EVC-testcentra buiten onderwijs. De beroepskwalificerende trajecten binnen onderwijs vallen buiten het toepassingsgebied omdat zij worden gevat door het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013. De grondslag blijft evenwel dezelfde, namelijk de competenties uit de beroepskwalificaties van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende duale trajecten valt buiten het toepassingsgebied van voorliggend ontwerp van decreet.

Beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs kunnen georganiseerd worden door publieke of door private opleidingsverstrekkers of EVC-aanbieders. Met publieke opleidingsverstrekkers of EVC-testcentra worden door de Vlaamse overheid gefinancierde of gesubsidieerde instellingen bedoeld, zoals de SYNTRA-koepels, VDAB-competentiecentra, publieke EVC-testcentra, maar ook erkende aanbieders van sociaal-culturele vorming, de Vlaamse Trainersschool, welzijnsinstellingen enzovoort. Daarnaast kunnen ook private opleidingsverstrekkers of private EVC-

³ Constante rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bijvoorbeeld Arrest nr. 11/86 van 25 februari 1986, nr. 76/2000 van 21 juni 2000 en nr. 184/2002 van 11 december 2002.

⁴ Artikel 8, §1, 11°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

⁵ Artikel 11, §1, 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

testcentra hun trajecten op de beroepskwalificaties afstemmen (bijvoorbeeld sectorfondsen of particuliere bedrijven).

Met het volgen van een beroepskwalificerend traject buiten onderwijs kan niet voldaan worden aan de leerplicht. Er zullen verschillende mogelijkheden zijn voor leerplichtige leerlingen om buiten onderwijs een beroepskwalificatie te behalen. Het verwerven van extra competenties kan jongeren verrijken en meer kansen bieden. Deze trajecten vormen evenwel geen invulling van de voltijdse, noch de deeltijdse leerplicht.

Artikel 4

Het ontwerp van decreet regelt de erkenning van beroepskwalificerende trajecten. De erkenning van een beroepskwalificerend traject geeft de aanbieder van dat traject de bevoegdheid om bewijzen van beroepskwalificatie, bewijzen van deelkwalificatie of bewijzen van competenties uit te reiken voor dat traject.

Artikel 5

Om dubbel toezicht en administratieve overlast te vermijden, wordt er binnen dit ontwerp van decreet geen toezicht op organisatieniveau uitgewerkt. Omdat er van aanbieders van beroepskwalificerende trajecten wel wordt verwacht dat zij kwaliteitsvolle, gezonde organisaties zijn, zullen ze in hun aanvraag tot erkenning van beroepskwalificerende trajecten hun kwaliteit op organisatieniveau moeten aantonen. Dit kan aangetoond worden via een erkenning door de Vlaamse overheid of via een kwaliteitslabel of -bewijs dat aan de gevraagde vereisten voldoet. De vereisten ten aanzien van de kwaliteitsgarantie op organisatieniveau worden verder vastgelegd via een besluit van de Vlaamse Regering waarin zal worden bepaald dat elk beleidsdomein de erkenningsprocedure verder zelf kan invullen.

Elk beleidsdomein houdt een overzicht bij van de kwaliteitslabels of -bewijzen binnen hun vakgebied die voldoen aan de kwaliteitsvereisten en garandeert de overeenstemming met de vereisten continu. Nadat de erkenning van het beroepskwalificerend traject goedgekeurd is, wordt het betreffende beroepskwalificerend traject geregistreerd. Dat wil zeggen dat de organisatie die het aanbiedt gemachtigd is om het traject in te richten en bewijzen van beroepskwalificatie, van deelkwalificatie en van competenties uit te reiken voor dat traject.

Een erkenningsaanvraag kan alleen worden aangevraagd voor beroepskwalificerende trajecten die in het Nederlands worden aangeboden.

Erkende beroepskwalificerende trajecten worden opgenomen in een publiek register. Dat vermeldt om welk traject het gaat, wie het traject aanbiedt, sinds wanneer het traject erkend is en wanneer het laatste toezicht plaatsvond. Op die manier is het voor de burger transparant via welke trajecten men de competenties uit een bepaalde beroepskwalificatie effectief kan verwerven. De Vlaamse Regering verbindt zich ertoe het register actueel te houden.

In het geval een organisatie haar kwaliteitsgarantie op organisatieniveau verliest dan verliest ze ook de erkenning voor de beroepskwalificerende trajecten. De organisatie mag dan niet langer bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie of competenties uitreiken. De trajecten worden geschrapt uit het register en vanaf dan mogen er geen nieuwe lerenden meer starten in het traject. Er wordt wel voorzien in een garantie voor de lerenden die reeds in een erkend beroepskwalificerend traject startten. Zij moeten de kans krijgen nog een kwalificatiebewijs te behalen en de opleiding dus volledig te beëindigen. De voorwaarde is wel dat ze dit doen zonder onderbreking of herhaling van onderdelen van de opleiding.

Artikel 6

Naast de erkenning moeten organisaties die beroepskwalificerende trajecten wensen aan te bieden een kwaliteitstoezicht op de beroepskwalificerende trajecten toelaten. Dat gaat na of het beroepskwalificerend traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven. Het kwaliteitstoezicht gebeurt door een toezichtsorgaan dat neutraal en onafhankelijk is ten aanzien van de aanbieder van de trajecten. Onder neutraal wordt verstaan dat de toezichthouders en het toezichtsorgaan onpartijdig zijn. Ze mogen niet betrokken zijn bij het vormgeven, begeleiden of organiseren van de beroepskwalificerende trajecten waarop ze kwaliteitstoezicht uitvoeren. Het toezichtsorgaan moet daarnaast onafhankelijk zijn. Dit wil zeggen dat ze zelf het eigen beleid en de eigen werking bepalen en financieel onafhankelijk zijn.

Een beroepskwalificerend traject is (of een samenhangende cluster van beroepskwalificerende trajecten zijn) ten minste een keer om de zes jaar onderwerp van een neutraal en onafhankelijk kwaliteitstoezicht op basis van het gemeenschappelijk kwaliteitskader. Het kwaliteitstoezicht ter plaatse van nieuwe beroepskwalificerende trajecten vindt plaats binnen een jaar nadat het beroepskwalificerend traject een eerste opleidingstermijn heeft doorlopen.

De verdere concretisering van de toezichtsprocedure is gedelegeerd naar de Vlaamse Regering. Via besluit zal worden bepaald dat elk beleidsdomein de verdere procedures voor het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten zelf invult voor de organisaties die onder de bevoegdheid van de minister vallen.

Voor het kwaliteitstoezicht binnen de beleidsvelden werkgelegenheid en professionele vorming wordt een erkenningscommissie, die oordeelt over de erkenningsaanvragen, en een beroepscommissie, die beslist over de beroepen die worden ingediend tegen de beslissingen van de erkenningscommissie, ingericht.

Artikel 7

De betrokken beleidsdomeinen hebben ter bevordering van de vergelijkbaarheid tussen aanbieders een kwaliteitskader uitgewerkt met vijf kwaliteitsgebieden die tijdens het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten getoetst zullen worden. Elk kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten wordt uitgevoerd op basis van het gemeenschappelijk kwaliteitskader.

Het kwaliteitskader omvat de kwaliteitsgebieden: doelstellingen en vormgeving van het traject, begeleiding en evaluatie van de lerende en verbeterbeleid.

Artikel 8

Het kwaliteitstoezicht kan op drie manieren georganiseerd worden:

- een beleidsdomein of -veld organiseert het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4 steeds samen met de onderwijsinspectie;
- een beleidsdomein of -veld besteedt het kwaliteitstoezicht volledig uit aan de onderwijsinspectie;
- een beleidsdomein of -veld organiseert het kwaliteitstoezicht autonoom.

Op niveau van het beleidsdomein of -veld wordt beslist volgens welke procedure het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten gebeurt voor de organisaties die onder dat beleidsdomein ressorteren.

Het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten heeft tot gevolg dat de uitgereikte kwalificatiebewijzen een gelijkwaardig civiel effect op de arbeidsmarkt hebben. Daarnaast kunnen burgers op basis van de verworven bewijzen van beroepskwalificatie vrijstellingen krijgen in functie van het behalen van een onderwijskwalificatie.

Indien een beleidsdomein het toezicht op beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4 steeds samen met de onderwijsinspectie organiseert (piste 1), dan geven de behaalde bewijzen van beroepskwalificaties automatisch recht op vrijstellingen binnen onderwijskwalificerende trajecten aangeboden in centra voor volwassenenonderwijs waarvoor hetzelfde bewijs van beroepskwalificatie wordt uitgereikt. Het kwaliteitstoezicht gebeurt in dat geval gezamenlijk door een onafhankelijke toezichthouder aangesteld door het kwalificerende beleidsdomein en de onderwijsinspectie. Het kwaliteitstoezicht wordt steeds getrokken door de toezichthouder van het beleidsdomein waartoe de opleiding of het EVC-traject behoort. De onderwijsinspectie is betrokken gedurende het gehele proces van het kwaliteitstoezicht. De beide partners komen samen tot een uitspraak over de kwaliteit van een traject.

Een beleidsdomein kan er ook voor kiezen om het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4 volledig over te laten aan de onderwijsinspectie (piste 2). In dat geval wordt er ook voorzien in automatische vrijstellingen binnen onderwijskwalificerende trajecten waarvoor hetzelfde bewijs van beroepskwalificatie wordt uitgereikt. Nadat een beroepskwalificatie of deelkwalificatie geactualiseerd of geschrapt werd, kan een onderwijsinstelling weigeren om een vrijstelling toe te kennen. Een aanpassing van een kwalificatie wijzigt immers ook de inhoud van een opleiding. Het gaat in dit geval niet om kleine technische wijzigingen.

Bewijzen van beroepskwalificatie uitgereikt in trajecten waarvan het kwaliteitstoezicht niet uitgevoerd werd in samenwerking met de onderwijsinspectie (piste 3) bieden geen recht op automatische vrijstellingen binnen onderwijskwalificerende trajecten waarvoor hetzelfde bewijs van beroepskwalificatie wordt uitgereikt. Individuele vrijstellingen kunnen zoals bepaald in de bestaande wetgeving nog steeds aangevraagd worden bij onderwijsinstellingen.

De mogelijkheid om samen te werken met een onafhankelijke toezichthouder vanuit onderwijs wordt niet uitgewerkt voor de niveaus 5 tot en met 8. In de eerste plaats wordt binnen hoger onderwijs enkel gewerkt met beroepskwalificaties op niveau 5. Niveau 5 wordt bovendien aangeboden binnen hogeronderwijsinstellingen waar de beroepskwalificatie niet af te bakenen valt binnen het curriculum en die elk een autonoom vrijstellingenbeleid hanteren. Ook voor de niveaus 5 tot en met 8 zijn individuele vrijstellingen mogelijk. Het staat aanbieders buiten onderwijs vrij om een samenwerking aan te gaan met een onafhankelijke toezichthouder volgens de principes van het kwaliteitstoezicht in het hoger onderwijs.

Het voorliggend ontwerp van decreet maakt mogelijk dat er ook buiten het beleidsdomein Onderwijs en Vorming opleidingen afgestemd worden op beroepskwalificaties en waarvoor erkende kwalificatiebewijzen worden uitgereikt. Om dit transparant te laten verlopen en om de onderwijspartners inzicht te verschaffen in de toezichtsprocedure van andere beleidsdomeinen zal Onderwijs gedurende de eerste drie jaar dat een beleidsdomein het toezicht organiseert, betrokken worden. De verworven kwalificatiebewijzen leiden enkel automatisch tot vrijstellingen binnen onderwijs indien de onderwijsinspectie steeds en gedurende het gehele proces van het kwaliteitstoezicht op trajectniveau betrokken is.

De beleidsvelden werkgelegenheid en professionele vorming zullen als eerste buiten onderwijs een toezicht organiseren op beroepskwalificerende trajecten. Zij zul-

len het kwaliteitstoezicht autonoom uitvoeren. In navolging van de afspraak opgenomen in de vorig paragraaf betrekken ze onderwijs. Gedurende de eerste drie jaar van het toezicht kan de onderwijsinspectie meegaan op toezicht ter plaatse en zal AHOVOKS zetelen in de erkenningscommissie. In de beroepscommissie zal permanent een vertegenwoordiger van AHOVOKS zetelen. De verworven kwalificatiebewijzen leiden niet automatisch tot vrijstellingen in functie van het behalen van een onderwijskwalificatie.

Artikel 9

Het kwaliteitstoezicht op een beroepskwalificerend traject kan de erkenning van het beroepskwalificerend traject bevestigen of intrekken. Wanneer vastgesteld wordt dat de doelstellingen overeenstemmen met de competenties uit de beroepskwalificatie, de opleiding of het EVC-traject zo is opgebouwd dat de lerenden in staat worden gesteld om de competenties uit de beoogde beroepskwalificatie(s) te verwerven of zichtbaar te maken, de begeleiding optimale kansen schept en de evaluatie nagaat of de competenties verworven zijn, dan blijft het betreffende beroepskwalificerend traject erkend. De aanbieder blijft gemachtigd om bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties uit te reiken.

Wanneer vastgesteld wordt dat niet in voldoende mate aan de vereisten uit het kwaliteitskader wordt voldaan, dan verliest het betreffende beroepskwalificerend traject zijn erkenning. De organisatie mag niet langer bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie of competentie uitreiken voor dat traject. Het traject wordt geschrapt uit het register en vanaf dan mogen er geen nieuwe lerenden meer starten in het traject. Ook hier wordt er voorzien in een garantie voor de lerenden die reeds in een erkend beroepskwalificerend traject startten. Zij moeten de kans krijgen nog een kwalificatiebewijs te behalen en de opleiding dus volledig te beëindigen. Voorwaarde is wel dat ze dit doen zonder onderbreking of herhaling van onderdelen van de opleiding.

Bij de uitwerking van de verdere modaliteiten van het kwaliteitstoezicht in uitvoeringsbesluiten kan de Vlaamse Regering de concrete beoordelingsadviezen vastleggen en daarbij een procedure tot remediëring voorzien.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De viceminister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,

Philippe MUYTERS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 1 juni 2018

Ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs en de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs en de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° beroepskwalificatie: de beroepskwalificatie, vermeld in artikel 2, 4°, van het decreet van 30 april 2009;
- 2° beroepskwalificerend traject: een opleidings- of EVC-traject waarbij de lerende de competenties kan verwerven of laten beoordelen uit een of meer beroepskwalificaties;
- 3° bewijs van beroepskwalificatie: een door de Vlaamse Gemeenschap erkend bewijs dat een individu de competenties uit een erkende beroepskwalificatie heeft behaald. Het bewijs geeft aan om welke beroepskwalificatie(s) het gaat, met inbegrip van de eventuele deelkwalificatie(s), en bevat een verwijzing naar een niveau van het kwalificatieraamwerk, vermeld in artikel 2, 13°, van het decreet van 30 april 2009;
- 4° bewijs van deelkwalificatie: een door de Vlaamse Gemeenschap erkend bewijs dat een individu de competenties uit een erkende deelkwalificatie heeft behaald. Het bewijs geeft aan van welke beroepskwalificatie de deelkwalificatie een deel is;
- 5° bewijs van competenties: een door de Vlaamse Gemeenschap erkend bewijs dat een individu competentie(s) uit een erkende kwalificatie heeft verworven;
- 6° competentie: de competentie, vermeld in artikel 2, 6°, van het decreet van 30 april 2009;
- 7° decreet van 30 april 2009: het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur;
- 8° deelkwalificatie: de deelkwalificatie, vermeld in artikel 8, tweede lid, van het decreet van 30 april 2009;

- 9° EVC-traject: een traject tot erkenning van verworven competenties;
10° normaal tijdsbestek: zonder onderbreking en zonder herhaling van een onderdeel.

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op alle beroepskwalificerende trajecten, met uitzondering van de trajecten die leiden tot een bewijs van beroepskwalificatie die aangeboden wordt door een onderwijsinstelling die erkend, gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse Gemeenschap.

Er kan niet worden voldaan aan de leerplicht door een erkend beroepskwalificerend traject te volgen dat onder het toepassingsgebied valt, vermeld in het eerste lid.

Art. 4. Door de erkenning van beroepskwalificerende trajecten is een organisatie bevoegd om bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie of competenties uit te reiken voor die beroepskwalificerende trajecten.

Hoofdstuk 2. Aanvraag om erkende beroepskwalificerende trajecten aan te bieden

Art. 5. §1. Een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten wil aanbieden, dient daarvoor een erkenningsaanvraag in.

Een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten wil aanbieden toont haar kwaliteit op organisatieniveau aan in de erkenningsaanvraag.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de aanvraagprocedure, met inbegrip van de kwaliteitsvereisten op organisatieniveau.

De Vlaamse Regering legt een register aan van de erkende beroepskwalificerende trajecten en de organisaties die ze aanbieden. De Vlaamse Regering waarborgt op elk moment de kwaliteit op organisatieniveau van de organisaties die opgenomen zijn in het register.

§3. Als een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbiedt haar kwaliteit op organisatieniveau niet langer kan aantonen, dan zijn de beroepskwalificerende trajecten van die organisatie niet langer erkend en worden zowel de trajecten als de organisatie geschrapt uit het register, vermeld in paragraaf 2. Vanaf de dag van de schrapping uit het register is de organisatie in kwestie niet langer bevoegd om bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie of competenties uit te reiken.

Vanaf de dag van de schrapping uit het register mogen er geen nieuwe lerenden starten in het traject. De lerenden die op het moment van de schrapping uit het register ingeschreven zijn in een beroepskwalificerend traject dat aangeboden wordt door de organisatie in kwestie, moeten het aangevatte traject volledig en binnen een normaal tijdsbestek kunnen beëindigen.

Hoofdstuk 3. Kwaliteitstoezicht op erkende beroepskwalificerende trajecten

Art. 6. Een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbiedt, laat een kwaliteitstoezicht op trajectniveau toe. Het kwaliteitstoezicht op trajectniveau gaat na of het beroepskwalificerende traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven.

Het kwaliteitstoezicht gebeurt neutraal en onafhankelijk. De uitvoerders van het kwaliteitstoezicht zijn niet betrokken bij het vormgeven, begeleiden of organiseren van de beroepskwalificerende trajecten die het voorwerp uitmaken van het kwaliteitstoezicht.

Het kwaliteitstoezicht vindt ten minste om de zes jaar plaats.

De Vlaamse Regering bepaalt de verdere modaliteiten van het kwaliteitstoezicht.

Art. 7. Het kwaliteitstoezicht op trajectniveau gebeurt op basis van een kwaliteitskader, dat al de volgende kwaliteitsgebieden omvat:

- 1° de doelstellingen van het beroepskwalificerend traject stemmen overeen met de competenties van de beoogde beroepskwalificatie;
- 2° de vormgeving van het beroepskwalificerend traject is op die manier uitgewerkt en georganiseerd dat de lerenden de competenties van de beoogde beroepskwalificatie kunnen verwerven of zichtbaar maken;
- 3° de begeleiding van de lerenden in het kader van het beroepskwalificerend traject leidt ertoe dat aan hen optimale kansen worden geboden om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie te verwerven of zichtbaar te maken;
- 4° de evaluatie van de lerenden in het kader van het beroepskwalificerend traject laat toe na te gaan dat ze de competenties van de beoogde beroepskwalificatie hebben verworven.

De Vlaamse Regering werkt de kwaliteitsgebieden van het kwaliteitskader verder uit en maakt het bekend via publiek toegankelijke fora.

Art. 8. Als een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbiedt, wil dat de door haar uitgereikte bewijzen van beroepskwalificatie van niveau 1 tot en met 4, vermeld in artikel 6 van het decreet van 30 april 2009, leiden tot een vrijstelling van een beroepskwalificerend traject dat deel uitmaakt van een onderwijskwalificerend traject en waarvoor hetzelfde bewijs van beroepskwalificatie wordt uitgereikt, dan wordt het kwaliteitstoezicht op trajectniveau samen georganiseerd met de inspectie, vermeld in titel IV van deel II van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs.

Indien een beroepskwalificatie of deelkwalificatie werd geactualiseerd of geschrapt volgens de procedure vermeld in artikel 15/3 en 15/4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 januari 2013 houdende de uitvoering van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30 april 2009 inzake de erkenning van beroepskwalificaties en inzake de erkenning van onderwijskwalificaties voor het secundair na secundair onderwijs, dan kan een vrijstelling voor de betreffende beroepskwalificatie of deelkwalificatie door een onderwijsinstelling geweigerd worden.

Art. 9. §1. Als het kwaliteitstoezicht op trajectniveau bevestigt dat het beroepskwalificerende traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven, blijft het beroepskwalificerend traject erkend en blijft het traject opgenomen in het register, vermeld in artikel 5, §2. De organisatie in kwestie blijft gemachtigd om bewijzen van beroepskwalificatie uit te reiken aan de lerenden die het beroepskwalificerend traject met vrucht beëindigen, met inbegrip van de onderliggende bewijzen van deelkwalificatie en competenties.

De Vlaamse Regering bepaalt het model van het bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties en de nadere modaliteiten voor het uitreiken ervan.

§2. Als het kwaliteitstoezicht op trajectniveau oordeelt dat het beroepskwalificerend traject de lerende niet in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven, wordt het beroepskwalificerend traject niet langer erkend en wordt het traject geschrapt uit

het register, vermeld in artikel 5, §2. De organisatie in kwestie is niet langer bevoegd om voor dat beroepskwalificerend traject bewijzen van beroepskwalificatie uit te reiken, met inbegrip van de onderliggende bewijzen van deelkwalificatie en competenties.

Bij de bepaling van de verdere modaliteiten van het kwaliteitstoezicht, vermeld in artikel 6, vierde lid, kan de Vlaamse Regering in voorkomend geval een procedure tot remediëring vastleggen.

Vanaf de dag van de schrapping uit het register mogen er geen nieuwe lerenden starten in het traject. De lerenden die op het moment van de stopzetting van de erkenning ingeschreven zijn in dat beroepskwalificerend traject, moeten het aangevatte traject volledig en binnen een normaal tijdsbestek kunnen beëindigen.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,

Philippe MUYTERS

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

De erkenning van verworven competenties (EVC) en kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten

*Advies over de voorontwerpen van decreet betreffende
een geïntegreerd beleid voor de erkenning van
verworven competenties en het kwaliteitstoezicht voor
beroepskwalificerende trajecten op basis van een
gemeenschappelijk kwaliteitskader*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs op 4 juni 2018

Uitgebracht door de Algemene Raad op 28 juni 2018 met 16 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

Voorbereiding: commissie Onderwijs, Vorming en Arbeidsmarkt op 20 juni 2018 onder voorzitterschap van Sonja Buts

Werden geconsulteerd: Raad Hoger Onderwijs op 12 juni 2018, Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 12 juni 2018, Raad Secundair Onderwijs op 14 juni 2018

Dossierbeheerder: Koen Stassen

INHOUD

1 EÉN ADVIES VOOR TWEE VOORONTWERPEN VAN DECREET	28
2 VERSNIPPERD IN PLAATS VAN GEÏNTEGREERD BELEID	28
2.1 ERKENNING VERWORVEN COMPETENTIES	28
2.2 GEMEENSCHAPPELIJK KWALITEITSKADER	29
3 GKK ALS SLUITSTUK VAN DE VKS?	29
4 STRAKKE BAND DOORBREKEN TUSSEN ONDERWIJSCURRICULUM EN BEROEPSKWALIFICATIES	30
5 DE LAT GELIJK DOOR GEMEENSCHAPPELIJK TOEZICHT	31
5.1 ONGELIJK SPEELVELD	31
5.2 OOK KWALITEITSTOEZICHT OP ORGANISATIENIVEAU	32
5.2.1 Gemeenschappelijk kwaliteitskader	32
5.2.2 EVC-testcentra	32
5.2.3 Macrodoelmatigheidstoets noodzakelijk	32
5.3 TOEZICHT OP TRAJECTNIVEAU	33
5.4 KWALITEITSTOEZICHT GELIJK VOOR ALLE OPLEIDINGSVERSTREKKERS EN EVC-TESTCENTRA	33
6 DE GRENZEN VAN EVC-STANDAARDEN	34
7 ADVISERING OVER DE UITVOERINGSBESLUITEN	34

1 Eén advies voor twee voorontwerpen van decreet

Met een aanbod van opleiding, vorming en EVC-trajecten wil de Vlaamse Regering burgers de kans geven om arbeidsmarktgerichte competenties te verwerven met het oog op tewerkstelling. De Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS) wordt hiervoor als een belangrijk instrument gezien. De Vlaamse Regering hechtte haar goedkeuring aan twee voorontwerpen van decreet die daar moeten aan bijdragen en die ook inhoudelijk sterk verbonden zijn: een over een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties (EVC) en een over het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader (GKK). Gezien de sterke inhoudelijke samenhang, kiest de Vlor er voor om beide voorontwerpen van decreet samen te adviseren.

2 Versnipperd in plaats van geïntegreerd beleid

Beide voorontwerpen van decreet zijn kaderdecreten waarbinnen de verschillende beleidsdomeinen hun eigen beleid kunnen ontwikkelen. Die keuze werd gemaakt omdat er geen overeenkomst mogelijk was tussen de verschillende beleidsdomeinen over het GKK.

Hoewel het om kaderdecreten gaat, trekt de Vlaamse Regering met deze voorontwerpen resoluut de kaart van de beroepskwalificerende trajecten buiten het onderwijs. Die keuze is perfect verdedigbaar vanuit de noden op de arbeidsmarkt en de nood aan perspectief voor werkzoekenden en werknemers. De Vlor kan echter onmogelijk akkoord gaan met de manier waarop dit gebeurt omdat de belangrijkste doelstellingen van de decreten niet bereikt worden en er geen rekening wordt gehouden met de impact op het onderwijs, het volwassenenonderwijs en hoger onderwijs in het bijzonder.

Zowel voor het EVC- als voor het GKK-decreet is de doelstelling om tot een geïntegreerd beleid te komen. De gemaakte keuzes leiden echter tot een grotere kloof tussen de beleidsdomeinen, verkleinen de kansen tot samenwerking en verkleinen het vertrouwen. Er moet nu gewerkt worden aan een daadwerkelijk geïntegreerd beleid om te voorkomen dat er achteraf oplossingen moeten gezocht worden om de verschillende beleidsdomeinen terug te verbinden. Dat is in het belang van de lerenden, de arbeidsmarkt en het onderwijs. Om van een geïntegreerd beleid te spreken, is de Vlaamse kwalificatiestructuur een te magere verbindende factor.

2.1 Erkenning verworven competenties

Een EVC-beleid mag zich niet beperken tot beroepskwalificaties. Dat is een gemiste kans omdat een geïntegreerd beleid net breder moet gaan dan een louter arbeidsmarktgericht beleid. De Vlor waarschuwde hier al voor in zijn advies over de EVC-conceptnota.¹ EVC is nochtans erg belangrijk in zowel het volwassenenonderwijs als het hoger onderwijs.

Voor het secundair onderwijs is het beter om een EVC-beleid uit te werken nadat er duidelijkheid is over een aantal verwante dossiers over de curricula en kwalificaties die zullen afgeleverd worden. Zo moeten er onder andere nog knopen doorgemaakt worden over de deelkwalificaties, de

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota 'Geïntegreerd beleid voor erkenning van competenties \(EVC\)'](#), 22 oktober 2015, p. 2.

afstemming tussen de modulaire opleidingen van het dbso/duaal leren en het volwassenenonderwijs, ...

De impact van het voorontwerp van decreet op het beleidsdomein Onderwijs is momenteel moeilijk in te schatten, maar de Vlor wil een aantal problemen scherp formuleren:

- ─ Is het mogelijk om een EVC-beleid voor beroepskwalificaties onafhankelijk te ontwikkelen van dat van onderwijskwalificaties? Als er (delen van) beroepskwalificaties uitgereikt worden, zullen er op basis daarvan bijvoorbeeld verkorte onderwijstrajecten kunnen aangevraagd worden. Het onderscheid tussen EVC met het oog op verkorte leertrajecten en EVC met het oog op het afleveren van (delen van) beroepskwalificaties is dan ook moeilijk te maken.
- ─ Hoe draagt een delegatie van het EVC-beleid naar elk beleidsdomein bij tot meer transparantie voor de EVC-vrager en de arbeidsmarkt op het vlak van kosten, kwaliteitszorg en kwalificatiebewijzen?
- ─ Hoe kunnen de onderwijsinstellingen zich positioneren voor het EVC-beleid als ze geen idee hebben van de verdere initiatieven op het vlak van toeleiding en begeleiding, financiering, ondersteuning bij de ontwikkeling van kwaliteitsvolle instrumenten, ...? Zeker de financiering is een belangrijk element in de verdere positionering.

2.2 Gemeenschappelijk kwaliteitskader

Ook voor het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten krijgt elk beleidsdomein de ruimte om zijn eigen beleid te ontwikkelen. Door deze keuze stellen zich ook hier problemen voor het voeren van een geïntegreerd beleid:

- ─ Hoe draagt een beleid per beleidsdomein bij aan de transparantie van de kwalificaties en aan het vertrouwen tussen de verschillende onderwijs- en opleidingsverstrekkers?
- ─ Hoe zal het toezicht op de onafhankelijke toezichthouders van de verschillende beleidsdomeinen georganiseerd worden?
- ─ Hoe kan er oneerlijke concurrentie tussen de onderwijs- en opleidingsverstrekkers uit de verschillende beleidsdomeinen vermeden worden?

3 GKK als sluitstuk van de VKS?

De Vlaamse kwalificatiestructuur wordt als bindende factor gezien tussen beide voorontwerpen van decreet. In de toekomst kunnen EVC-testcentra beroepskwalificaties uitreiken als ze zich baseren op een EVC-standaard die afgeleid is van een beroepskwalificatie. Het GKK biedt over de beleidsdomeinen heen een kader voor de kwaliteitscontrole van dat EVC-traject. Op die manier zou het GKK het sluitstuk van de Vlaamse kwalificatiestructuur moeten zijn.

Het voorliggende voorontwerp van decreet bereikt echter het omgekeerde. De doelstelling van de VKS werd in art.3 van het decreet duidelijk omschreven: '(De VKS) beoogt kwalificaties en hun onderlinge verhoudingen transparant te maken zodat onderwijs, opleidingsverstrekkers alsook andere maatschappelijke actoren eenduidig over kwalificaties en de daarin vervatte

competenties kunnen communiceren.² In het voorontwerp van decreet wordt er echter een verschillende waarde gegeven aan de beroepskwalificaties, afhankelijk van het kwaliteitstoezicht. Er zal er in de toekomst voor de beroepskwalificerende trajecten een onderscheid gemaakt worden tussen:

- ─ een onderwijskwalificatie waarin een beroepskwalificatie vervat is;
- ─ een beroepskwalificatie die automatisch recht geeft op vrijstelling in trajecten die leiden tot een onderwijskwalificatie indien het kwaliteitstoezicht op trajectniveau samen met de onderwijsinspectie wordt georganiseerd (enkel voor niveau 1 t/m 4);
- ─ een beroepskwalificatie die geen automatisch recht geeft op vrijstelling in trajecten die leiden tot een onderwijskwalificatie (voor niveau 1 t/m 8);
- ─ een opleiding die niet tot een erkende kwalificatie leidt omdat ze zich niet baseert op een erkende beroepskwalificatie.

De beoogde transparantie en uitwisselbaarheid worden hierdoor niet bereikt en zelfs tegengewerkt. Voor lerenden en werkgevers wordt het bijna onmogelijk om in de toekomst een duidelijk zicht te krijgen op het civiel effect van de verschillende studiebewijzen. Ook het landschap wordt daardoor veel complexer want een en dezelfde aanbieder kan afhankelijk van het traject verschillende soorten beroepskwalificaties afleveren. De nood aan informatieverstrekking en begeleiding wordt hierdoor alleen maar groter.

Daarnaast zou er door onderlinge concurrentie tussen onderwijsinstellingen een kwalijke evolutie kunnen ontstaan dat de beroepskwalificaties van trajecten waarvan het kwaliteitstoezicht niet samen met de inspectie gebeurt, toch automatisch erkend worden voor onderwijskwalificerende trajecten. Het is niet ondenkbeeldig dat lerenden gaan 'shoppen' om zoveel mogelijk vrijstellingen te krijgen voor het behalen van een onderwijskwalificatie.

4 Strakke band doorbreken tussen onderwijscurriculum en beroepskwalificaties

In een advies op eigen initiatief over de relatie tussen beroepskwalificaties en het onderwijscurriculum, beargumenteerde de Vlor uitgebreid waarom de curriculumontwikkeling voor beroepskwalificerende onderwijstrajecten minder strak moet gekoppeld worden aan de beroepskwalificaties.³ De voorontwerpen van decreet over EVC en GKK sterken de Vlor enkel in die overtuiging.

Tot nog toe konden enkel onderwijsinstellingen erkende beroepskwalificaties uitreiken. In de toekomst zullen ook publieke en private opleidingsverstrekkers in andere beleidsdomeinen dat kunnen doen. Echter, hoe strakker de link tussen het onderwijscurriculum en een onderliggende beroepskwalificatie, hoe minder beroepskwalificerende onderwijstrajecten zich kunnen onderscheiden van beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs.

² [Decreet betreffende de kwalificatiestructuur](#) van 30 april 2009.

³ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de relatie tussen onderwijscurricula en beroepskwalificaties](#), 28 september 2017.

Dit werd uitgebreid beargumenteerd in bovenvermeld advies. Zo mogen er bijvoorbeeld in de opleidingsprofielen van het volwassenenonderwijs geen extra inhouden bovenop de beroepskwalificatie toegevoegd worden. Het onderwijs moet zich kunnen onderscheiden door te werken aan duurzame inzetbaarheid door generieke competenties bij te brengen. Het belang van deze competenties wordt sterk beklemtoond in het discours over de '21st century skills' en de sleutelcompetenties voor levenslang leren en wordt ook gevolgd door de Vlaamse Regering.⁴ Het zijn ook deze competenties die zorgen voor een duurzame inzetbaarheid van de werknemers.⁵ Daarom moeten de drempels weggenomen worden om daar aan te werken in het onderwijscurriculum van de beroepskwalificerende trajecten. Ze mogen dus niet beperkt worden tot de enge inhoud van de beroepskwalificaties. Op die manier kan het onderwijs zijn maatschappelijke opdracht vervullen en zich ook onderscheiden van de publieke en private opleidingsverstrekkers.

Hierdoor wordt er ook een paradox vermeden. Als een onderwijsinstelling als EVC-testcentrum zou fungeren, zou ze immers haar eigen functie ondergraven. Door het onderwijscurriculum zo uit te bouwen dat het weliswaar gebaseerd is op een beroepskwalificatie maar er niet mee samenvalt, wordt dit vermeden.

5 De lat gelijk door gemeenschappelijk toezicht

5.1 Ongelijk speelveld

Aanbieders van beroepskwalificerende of EVC-trajecten buiten onderwijs kunnen in de toekomst ook beroepskwalificaties afleveren. Ze zullen onderworpen zijn aan een lichtere vorm van kwaliteitstoezicht, als ze er niet voor kiezen om een gemeenschappelijk traject met de onderwijsinspectie te lopen, en kennen geen regels op het vlak van erkenning en programmatie. Ze zijn daardoor veel wendbaarder om in te spelen op vragen van de arbeidsmarkt dan de onderwijsverstrekkers. Voor het onderwijs gelden er immers strenge regels voor kwaliteitstoezicht, erkenning en programmatie van nieuwe opleidingen, de bepaling van de inhoud van het curriculum, duurtijd van de opleiding en de studiebekrachtiging (vb. bewijzen van competenties zijn niet mogelijk in het volwassenenonderwijs). In zo'n ongelijk speelveld wordt het onderwijs uitgehold. Zeker als het onderwijscurriculum weinig kan afwijken van de onderliggende beroepskwalificatie kan een lerende zich afvragen waarom een onderwijsopleiding die leidt tot eenzelfde beroepskwalificatie, langer duurt of waarom het aanbod minder snel inspeelt op de veranderingen van de arbeidsmarkt. In plaats van te zorgen voor samenwerking tussen onderwijs- en opleidingsverstrekkers wordt er een ongelijke concurrentiestrijd in het leven geroepen.

⁴ o.a. Modernisering secundair onderwijs, strategisch plan geletterdheid.

⁵ o.a. Lavrijsen, J. & Nicaise, I. (2014). *Life cycle patterns in the labour market returns to vocational education. Evidence from the LFS and PIAAC*. Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen: Leuven; Kirschner, P.A. (2017). *Het voorbereiden van leerlingen op (nog) niet bestaande banen*. Arnhem: NSVP Innovatief in Werk.

5.2 Ook kwaliteitstoezicht op organisatieniveau

Om bewijzen van (delen van) beroepskwalificaties uit te reiken, moeten opleidingsverstrekkers of EVC-testcentra eerst erkend worden. Daarvoor moeten ze kunnen aantonen dat ze kwaliteitsvol werken. Hoe dat gebeurt, bepaalt de Vlaamse Regering later nog, maar er wordt geen kwaliteitstoezicht op niveau van de organisatie voorzien. Het kwaliteitstoezicht wordt enkel op trajectniveau voorzien. De Vlor keurt deze aanpak af. In eerste instantie wordt er in het extern kwaliteitstoezicht in onderwijs net ingezet op het stimuleren van de onderwijsinstellingen als eerste verantwoordelijke voor hun onderwijskwaliteit. In die zin gaat het voorstel in tegen het concept van 'inspectie 2.0' en de aanpak van de NVAO in het Vlaams hoger onderwijs.

5.2.1 Gemeenschappelijk kwaliteitskader

De Vlor begrijpt niet dat de publieke aanbieders van het beleidsdomein Werk automatisch erkend worden om erkende beroepskwalificerende trajecten aan te bieden. Elke aanbieder moet kunnen aantonen dat hij kwaliteitsvol werkt. De publieke aanbieders van het beleidsdomein Werk zouden bij uitstek het goede voorbeeld moeten geven en een erkenning aanvragen.

De Vlor herhaalt zijn vraag om de relatie tussen het GKK en het referentiekader voor onderwijskwaliteit (ROK) te expliciteren.⁶

5.2.2 EVC-testcentra

Aangezien EVC een onderdeel is van de werking van de cvo en associaties en gecontroleerd wordt door het extern kwaliteitszorgsysteem, moeten ze automatisch erkend worden als EVC-testcentrum. Dat betekent niet dat ze voor elk traject uit hun aanbod erkend moeten worden, maar bijvoorbeeld enkel voor die trajecten waarvoor ze expertise hebben opgebouwd. De operationalisering hiervoor moet nog verder uitgewerkt worden. Een bijkomend argument om de onderwijsinstellingen en associaties automatisch te erkennen als EVC-testcentrum is dat ze de EVC-vrager ook meteen het perspectief kunnen bieden op het behalen van een onderwijskwalificatie.

Uit de teksten kan niet met zekerheid afgeleid worden of de publieke opleidingsverstrekkers van het beleidsdomein Werk ook automatisch erkend worden als EVC-testcentrum. In elk geval geldt hier dezelfde vereiste: elke organisatie moet kunnen aantonen dat hij kwaliteitsvol werkt.

Bij de uitwerking van de procedure en de kwaliteitsvereisten voor de erkenning op organisatieniveau, moet er nagedacht worden of EVC-testcentra ook opleidingsverstrekker moeten zijn.

5.2.3 Macrodoelmatigheidstoets noodzakelijk

Voor de erkenning van EVC-testcentra wordt er een macrodoelmatigheidstoets voorzien. Het is voorlopig onduidelijk hoe deze toets zal uitgevoerd worden, maar die moet in elk geval beleidsdomeinoverstijgend gebeuren. Een beleid dat per beleidsdomein wordt geconcretiseerd, zal deze oefening bemoeilijken of onmogelijk maken.

⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2016-2017](#), 24 november 2016, p. 6.

Daarenboven moet er ook een beleidsdomeinoverstijgende macrodoelmatigheidstoets worden ingevoerd voor het opleidingsaanbod. Die is nu niet voorzien, maar is wel noodzakelijk. Het heeft weinig zin dat te veel aanbieders dezelfde opleiding organiseren in eenzelfde regio. Er bestaat zelfs een risico dat het aanbod verschaalt als enkel de vrije markt speelt. Doordat enkel de meest rendabele opleidingen georganiseerd zouden worden door de opleidingsverstrekkers buiten onderwijs, worden die misschien niet langer in onderwijs aangeboden. De opleidingen die veel cursisten of studenten kennen, zorgen er momenteel voor dat onderwijsinstellingen ook opleidingen kunnen organiseren die misschien minder mensen aantrekken maar voor de arbeidsmarkt wel noodzakelijk zijn om in stand te houden. Door de strenge regelgeving voor erkenning en programmering voor opleidingsverstrekkers is deze situatie niet ondenkbeeldig. In elk geval vraagt de Vlor een kortere doorlooptijd voor de erkenning en programmering van nieuwe beroepskwalificerende onderwijstrajecten om sneller te kunnen inspelen op een wijzigende vraag naar opleidingen.

Bij de macrodoelmatigheid moet er steeds gestreefd worden naar een goede balans tussen een laagdrempelig en nabij kwaliteitsvol aanbod en een overaanbod.

De Vlor pleitte in zijn advies over de EVC-conceptnota al voor een goed evenwicht tussen een vraaggestuurde benadering vanuit de arbeidsmarkt en de noden van de gebruikers. Een EVC-beleid mag bijvoorbeeld niet enkel gericht zijn op knelpuntberoepen.⁷

5.3 Toezicht op trajectniveau

Op trajectniveau wordt er wel een kwaliteitstoezicht uitgewerkt. Dat kan per beleidsdomein verschillen, maar is gebaseerd op het gemeenschappelijk kwaliteitskader. De Vlor heeft hierbij een aantal specifieke vragen:

- ─ Is het voor de onderwijsinspectie mogelijk om in te gaan op de vragen van andere aanbieders? Wie zal dit financieren?
- ─ Hoe wordt er toezicht gehouden op de kwaliteit van de neutrale en onafhankelijke toezichtsorganen?
- ─ Waarom kunnen private opleidingsverstrekkers kiezen aan welk kwaliteitstoezichtstelsel ze zich onderwerpen? De Vlor deelt dit principe niet en vindt daarenboven dat private opleidingsverstrekkers de kosten moeten dragen voor de erkenning.

5.4 Kwaliteitstoezicht gelijk voor alle opleidingsverstrekkers en EVC-testcentra

De Vlor gaf in het advies over de beleidsnota 2014-2019 twee elementen mee voor het GKK:⁸

- ─ De kwaliteitsgaranties in het onderwijs en voor andere opleidingsverstrekkers moeten gelijkwaardig zijn;
- ─ Het GKK mag geen bijkomend kwaliteitszorgstelsel worden naast andere vormen van interne en externe kwaliteitszorg.

⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota 'Geïntegreerd beleid voor erkenning van competenties \(EVC\)'](#), 22 oktober 2015, p. 2.

⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de beleidsnota Onderwijs 2014-2019](#), 27 november 2014, p. 19.

Rekening houdend met deze twee vragen en met het feit dat het GKK een echt sluitstuk moet zijn van de VKS, moet de lat van het kwaliteitstoezicht even hoog liggen voor alle beroepskwalificerende trajecten binnen of buiten onderwijs. Daarom verwerpt de Vlor het model waar elk beleidsdomein zijn eigen kwaliteitstoezicht uitwerkt. De raad stelt een model voor waarin het kwaliteitstoezicht voor de beroepskwalificerende trajecten in onderwijs gebeurt zoals dat nu het geval is en dat het kwaliteitstoezicht voor de beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs gebeurt door een gezamenlijk team van toezichthouders van onderwijs en het betrokken beleidsdomein. Dit gemeenschappelijk toezicht biedt heel wat voordelen:

- een geïntegreerd beleid;
- een gemeenschappelijke kwaliteitsnorm;
- transparantie voor de gebruikers en de arbeidsmarkt;
- krachtig signaal dat EVC en kwalificaties die buiten onderwijs behaald worden, erkend worden door onderwijs;
- vertrouwen tussen de verschillende aanbieders wat leidt tot een vlotte wederzijdse erkenning – een echt sluitstuk voor de VKS;
- gemeenschappelijke expertiseopbouw en kruisbestuiving;
- geen bijkomende kwaliteitszorgsysteem voor de onderwijsverstrekkers;
- meer kans op samenwerking;
- het extern kwaliteitszorgsysteem in onderwijs krijgt het vertrouwen om de lijnen uit te zetten.

6 De grenzen van EVC-standaarden

De EVC-standaarden worden afgeleid van beroepskwalificaties en zijn de basis voor de beoordeling van de verworven competenties. Het recente verleden leert de Vlor dat heel wat keuzes die gemaakt worden in de uitvoering van de Vlaamse kwalificatiestructuur vroeg of laat doorwerken in het onderwijs. De Vlor vraagt daarom dat de EVC-standaarden geen enkele voorafname zijn op de werking van de beroepskwalificerende trajecten in het onderwijs. Het advies over de conceptnota EVC gaf hierbij al een aantal opmerkingen mee, die nu geactualiseerd zijn.⁹

In de standaarden wordt er aangegeven ‘welke methodes aangewezen zijn om de competenties uit de beroepskwalificaties te beoordelen’ (art.4§2), maar zou er niets gezegd worden over de te hanteren instrumenten. De Vlor vindt dat de standaarden zich moeten beperken tot de omschrijving van de te testen competenties. Het is immers naïef om te veronderstellen dat de bepaling van de assessmentmethoden onafhankelijk staat van de te hanteren instrumenten. De raad houdt dan ook vast aan autonomie op het vlak van evaluatie, ook voor EVC. De overheid kan wel een rol spelen in het ter beschikking stellen van gevalideerde instrumenten.

Daarnaast waarschuwt de Vlor ook voor een mogelijke impact van de EVC-standaarden op het onderwijs:

- In de standaarden worden er kerncompetenties geselecteerd uit de beroepskwalificaties. Die keuze zal naar alle waarschijnlijkheid ook een invloed hebben op de curricula van de arbeidsmarktgerichte opleidingen. In de standaarden wordt er immers een hiërarchie

⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota ‘Geïntegreerd beleid voor erkenning van competenties \(EVC\)’](#), 22 oktober 2015, p. 4-5.

ingesteld tussen de verschillende competenties. De samenhang met de processen van curriculumontwikkeling in het onderwijs is onduidelijk. In hoeverre zullen de EVC-standaarden de opmaak van standaardtrajecten, curriculumdossiers, opleidingsprofielen bepalen?

- Er is een risico op een verdere beperking van de ruimte voor vormgeving van het onderwijsproces, en in het bijzonder evaluatie. Dat is het geval als de standaarden heel nauwgezet gaan bepalen welke competenties getoetst moeten worden en ook de manier waarop er geëvalueerd moet worden, vastleggen.
- In het kader van een geïntegreerd kwaliteitskader voor beroepskwalificerende opleidingstrajecten zouden de standaarden als kwaliteitskader kunnen fungeren. Het gebruik van de standaarden zou ook kunnen opgelegd worden als een voorwaarde om als onderwijsinstelling erkend te worden voor het uitreiken van beroepskwalificaties. Dit zou nauw aanleunen bij een centrale toetsing voor beroepskwalificaties en moet absoluut vermeden worden.

7 Advisering over de uitvoeringsbesluiten

Aangezien dit advies over twee kaderdecreten gaat, worden er nog belangrijke beslissingen genomen via uitvoeringsbesluiten. De Vlor vraagt daarom om zeker advies te kunnen verlenen over een aantal uitvoeringsbesluiten.

Bij het EVC-decreet:

- de procedure voor de erkenning van EVC-standaarden;
- het model van bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties;
- de procedure voor de erkenningsaanvraag van EVC-trajecten.

Bij het GKK-decreet:

- de procedure voor de erkenningsaanvraag en de kwaliteitsvereisten op organisatieniveau;
- het model van bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties;
- de concretisering van de vier kwaliteitsgebieden in descriptor en beoordelingsschalen.

De uitvoeringsbesluiten van andere beleidsdomeinen over GKK en EVC.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Patriek Delbaere
wnd. voorzitter

ADVIES VAN DE RAAD VAN BESTUUR VAN
SYNTRA VLAANDEREN

**AGENTSCHAP VOOR
ONDERNEMERSVORMING
SYNTRA VLAANDEREN**

Vlaamse overheid
Kanselarijstraat 19
1000 BRUSSEL
T 02 227 63 93
www.syntravlaanderen.be

Mevrouw Hilde Crevits
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Onderwijs
Consciencegebouw
Koning Albert II-laan nr 15
1210 BRUSSEL

uw bericht van
4 juni 2018

uw kenmerk
mevr. Marion
Vrijens

ons kenmerk
BT/AKS/113

bijlagen
Advies

vragen naar/e-mail
An-Katrien Sodermans
ankatrien.sodermans@syntravlaanderen.be

telefoonnummer
02 227 49 70

datum
2/07/2018

Betreft: Adviesaanvraag op het ontwerp van decreet betreffende een
geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties.

Mevrouw de minister,
Geachte mevrouw Crevits

Als bijlage vindt u het advies van de raad van bestuur van SYNTRA Vlaanderen
op het ontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de
erkenning van verworven competenties.

Hoogachtend

Bruno Tindemans
Gedelegeerd bestuurder

AGENTSCHAP VOOR ONDERNEMERSVORMING SYNTRA VLAANDEREN

ADVIES VAN DE RAAD VAN BESTUUR DD. 2/07/2018

Adviesaanvraag over het voorontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties

De raad van bestuur geeft een positief advies over het voorontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties met de opmerking dat het uitwerken van de EVC-standaarden best maximaal gelijklopend gebeurt met het uitwerken van standaardtrajecten Duaal Lereren.

Dit advies werd eenparig gegeven.

Brussel, 2 juli 2018

Voor eensluidend verklaard,

Bruno TINDEMANS
Gedelegeerd bestuurder

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Voorontwerp van decreten inzake:

- Een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties (EVC) &
- Het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader (GKK)

Brussel, 2 juli 2018

SERV_20180702_GKKenEVC_ADV

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@serv.be • www.serv.be

Voorontwerp GKK en EVC

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid inzake de erkenning van verworven competenties & Voorontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

Adviesvrager: Hilde Crevits - Vlaams minister van Onderwijs

Ontvangst adviesvraag: 4 juni 2018

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 2 juli 2018

Contactpersonen: Sandra Hellings - shellings@serv.be & Linde Buysse - lbuysse@serv.be

Mevrouw Crevits Hilde
Vice-minister-president en Vlaamse minister van Onderwijs
Consciencegebouw
Koning Albert II laan 15
1210 Sint-Joost-ten-Node

contactpersoon
Sandra Hellings
shellings@serv.be
Linde Buysse
lbuysse@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20180702_GKKenEVC_shlb

Brussel
2 juli 2018

Voorontwerp van decreet EVC en voorontwerp van decreet GKK

Mevrouw de viceminister-president

Op 4 juni 2018 vroeg u de SERV om advies over het geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties (EVC) en over het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader (GKK). Gezien de inhoudelijke samenhang, zal de SERV beide voorontwerpen van decreet samen adviseren.

De SERV vindt het een zeer goede zaak dat de Vlaamse regering terug werk maakt van beide dossiers. Voor de SERV zijn de uitrol van een geïntegreerd EVC-beleid en van een GKK twee speerpunt dossiers voor deze en de volgende legislatuur.

Voor de SERV is het evident dat de Vlaamse kwalificatiestructuur als referentiekader fungeert voor alle beroepskwalificerende trajecten; de SERV is dan ook zeer tevreden dat de Vlaamse regering dit ook erkent.

Met deze kaderdecreten beoogt de Vlaamse regering een geïntegreerd beleid met impact. De SERV onderschrijft deze doelstelling ten volle, maar plaatst vraagtekens bij de daadwerkelijke realisatie ervan. Er wordt nu enkel een algemeen kader vastgelegd waarop elk betrokken beleidsdomein de eigen aanpak moet enten. Differentiatie tussen beleidsdomeinen blijft dus mogelijk en wordt op een aantal cruciale punten zelfs in de hand gewerkt. In zijn advies schuift de SERV een negenpuntenprogramma voor echt geïntegreerd beleid mét maatschappelijke impact naar voren:

1. Zowel de bedrijfs- als de onderwijswereld erkennen en onderschrijven het belang van EVC ten volle. Daarbij is het cruciaal dat alle onderwijskwalificerende trajecten en beroepskwalificerende trajecten gebaseerd op beroepskwalificaties een eindresultaat met een gelijkwaardig civiel effect genereren. Voor de gereguleerde beroepen dient echter eerst te worden onderzocht of eenzelfde civiel effect haalbaar is.

SERV_20180702_GKKenEVC_ADV

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@serv.be • www.serv.be

2. Het toepassingsgebied van het EVC-decreet wordt uitgebreid naar plus-achttienjarigen in het leerplichtonderwijs.
3. De startfocus van een EVC-traject is minstens een deelkwalificatie.
4. De sectoren worden actief betrokken bij de opmaak en assessment van standaarden.
5. Over alle beleidsdomeinen heen gelden dezelfde rechten en één transparante en laagdrempelige regeling voor financiële bijdrage van EVC-kandidaten.
6. Er is één GKK met neutraal en onafhankelijk extern kwaliteitstoezicht voor alle beleidsdomeinen.
7. De vrijstellingen voor beroepskwalificaties worden uitgebreid tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8).
8. Ongeacht de procedure van kwaliteitstoezicht, is er automatische vrijstelling van niveau 1 tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8).
9. Er is een uniforme behandeling van zowel publieke als private beroepskwalificerende trajectaanbieders.

De SERV is steeds bereid dit dossier te komen toelichten.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

Inhoud

Inhoud	47
Krachtlijnen	48
Advies	50
1 Situering	50
2 Geïntegreerd EVC-beleid en GKK: twee speerpunt dossiers voor de sociale partners	51
2.1 Beroepskwalificaties als referentiekader	51
2.2 Geïntegreerd of versnipperd beleid?	52
2.3 Sociale partners betrekken bij concrete invulling EVC en GKK	53
3 Negenpuntenprogramma voor een echt geïntegreerd beleid met impact	53
4 Bijkomende concrete suggesties en punctuele bemerkingen inzake EVC en GKK	57
5 Goede overgangsperiode voor ervaringsbewijzen voorzien	59
Bibliografie	61

Krachtlijnen

- Het is een zeer goede zaak dat de Vlaamse regering terug werk maakt van een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties (EVC) en het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader (GKK). De uitrol van een geïntegreerd EVC-beleid en van een GKK zijn volgens de SERV twee speerpunt dossiers voor deze en de volgende legislatuur.
- De SERV vindt het evident dat de Vlaamse kwalificatiestructuur als referentiekader fungeert voor alle beroepskwalificerende trajecten en is tevreden dat het beleid dit ook erkent.
- De Vlaamse regering kiest er andermaal voor om te werken met kaderdecreten waardoor de concrete invulling van heel wat punten voorlopig nog onduidelijk is. De SERV wil dan ook nauw worden betrokken bij de opmaak van alle ontwerpuitvoeringsbesluiten en daarna hierover formeel om advies worden gevraagd. De SERV adviseert om in de toekomst indien het beleid er voor kiest om, zoals nu via kaderdecreten enkel de grote lijnen vast te leggen en een aantal fundamentele zaken niet decretaal te verankeren, maar naar de uitvoeringsbesluiten te delegeren, deze ontwerpuitvoeringsbesluiten meer synchroon met het voorontwerp van kaderdecreet vorm te geven en voor advies voor te leggen.
- De Vlaamse regering beoogt een geïntegreerd beleid met impact. De SERV onderschrijft deze doelstelling ten volle, maar betwijfelt of dit ook daadwerkelijk zal worden gerealiseerd. Er wordt enkel een algemeen kader vastgelegd waarop elk betrokken beleidsdomein de eigen aanpak moet enten. Differentiatie tussen beleidsdomeinen blijft dus mogelijk en wordt op een aantal cruciale punten zelfs in de hand gewerkt. Om te spreken van een echt geïntegreerd beleid mét maatschappelijke impact moet het beleid volgens de SERV (minstens) aan volgende negen voorwaarden voldoen:
 1. Zowel de bedrijfs- als de onderwijswereld erkennen en onderschrijven het belang van EVC ten volle. Daarbij is het cruciaal dat alle onderwijskwalificerende trajecten en beroepskwalificerende trajecten gebaseerd op beroepskwalificaties een eindresultaat met een gelijkwaardig civiel effect genereren. Voor de gereguleerde beroepen dient echter eerst te worden onderzocht of eenzelfde civiel effect haalbaar is.
 2. Het toepassingsgebied van het EVC-decreet wordt uitgebreid naar plus-achtienjarigen in het leerplichtonderwijs.
 3. De startfocus van een EVC-traject is minstens een deelkwalificatie.
 4. De sectoren worden actief betrokken bij de opmaak en assessment van standaarden.
 5. Over alle beleidsdomeinen heen gelden dezelfde rechten en één transparante en laagdrempelige regeling voor financiële bijdrage van EVC-kandidaten.
 6. Er is één GKK met neutraal en onafhankelijk extern kwaliteitstoezicht voor alle beleidsdomeinen.
 7. De vrijstellingen voor beroepskwalificaties worden uitgebreid tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8).
 8. Ongeacht de procedure van kwaliteitstoezicht, is er automatische vrijstelling van niveau 1 tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8).
 9. Er is een uniforme behandeling van zowel publieke als private beroepskwalificerende trajectaanbieders.
- De SERV formuleert in zijn advies nog concrete suggesties. Enkele daarvan zijn;
 - Het is nodig enige keuzevrijheid voor EVC-testcentra in te bouwen wat betreft de methodes om competenties uit de beroepskwalificaties te beoordelen.

- Er moet een transparante en laagdrempelige regeling voor de financiële bijdrage van EVC-kandidaten worden voorzien. EVC is een belangrijk instrument voor kwetsbare groepen in de samenleving, vanuit de tweedekansoptie en eveneens vanuit de upskill-optie. De kostprijs van een EVC-traject mag in geen geval een drempel vormen voor het instappen in een EVC-traject.
- De overheid heeft een stimulerende rol op het vlak van het herkennen van competenties. Ze moet blijvend inzetten op sensibilisering van burgers, bedrijven en organisaties.
- Het is nuttig om ook EVC-pilootprojecten buiten het volwassenonderwijs te voorzien.
- De betrokkenheid van de sociale partners moet worden gewaarborgd. Dit kan o.a. door participatie van de SERV aan de ambtelijke werkgroep.
- Er is nood aan een goede en duidelijke invulling van de overgangperiode voor de ervaringsbewijzen. Bij het uitwerken van het regelgevend kader om de ervaringsbewijzen in de reguliere werking van de VDAB in te bedden, moet al zo maximaal mogelijk worden toegewerkt naar het toekomstige geïntegreerde EVC-beleid.
- De kwaliteitsvereisten op organisatieniveau moeten haalbaar zijn.
- Er is nood aan één platform voor beroepskwalificaties en een goede afstemming met de beroepskwalificatiedatabank.
- Er moeten juridisch beroepsmogelijkheden worden verankerd.

Advies

1 Situering

De aandacht voor EVC en een bijhorend kwaliteitstoezicht op basis van een geïntegreerd kwaliteitskader is niet nieuw. Het is een dossier dat de sociale partners nauw aan het hart ligt en waarover zij in het verleden binnen de SERV, VESOC¹ en andere fora al intensief overleg pleegden en verschillende adviezen formuleerden².

De pauzeknop werd in dit dossier echter verschillende jaren ingedrukt. De sociale partners zijn dan ook zeer tevreden dat de draad van het EVC-beleid en de uitwerking van een kwaliteitstoezicht op basis van een gemeenschappelijk (voorheen geïntegreerd) kwaliteitskader nu terug wordt opgenomen. Op vrijdag 1 juni 2018 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet inzake een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties (EVC) en het voorontwerp van decreet over het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader (GKK) voor de eerste keer principieel goed. Het eerstgenoemde voorontwerp van decreet regelt dat personen ook via de weg van EVC een beroepskwalificatie (BK) of deel daarvan kunnen behalen. Het laatstgenoemde voorontwerp van decreet legt de basisprincipes vast voor de organisatie van het kwaliteitstoezicht en regelt daarmee de voorwaarden voor aanbieders om erkende beroepskwalificerende trajecten te organiseren en daarvoor bewijzen van BK's, van deelkwalificaties en van competenties uit te reiken. Gezien de sterke inhoudelijke samenhang, kiest de SERV ervoor om deze voorontwerpen van decreet samen te adviseren.

Dit SERV-advies heeft volgende structuur.

- De SERV formuleert eerst zijn algemene appreciatie voor dit dossier. Een geïntegreerd EVC-beleid en een GKK vormen twee speerpunt dossiers voor de sociale partners. De SERV bekijkt of de beleidsdoelstellingen (meer uniformiteit en transparantie, een hogere impact en een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt) daadwerkelijk worden gerealiseerd.
- Ten tweede stelt de SERV een negenpuntenprogramma op voor echt geïntegreerd beleid met maatschappelijke impact.
- Ten derde formuleert de SERV enkele bijkomende suggesties en punctuele bemerkingen inzake EVC en GKK.
- Tot slot gaat de SERV in op het ervaringsbewijs.

¹ O.a. besprekingen tijdens de vergadering van de VESOC-Werkgroep van 17 september 2015 en van 7 juni 2018.

² Het gaat om volgende SERV-adviezen: (1) Advies Conceptnota 'Geïntegreerd beleid voor erkenning van competenties (EVC)', Brussel, 12 oktober 2015; (2) Advies Naar een geïntegreerd EVC-beleid, Brussel, 7 november 2012; (3) Aanbeveling op eigen initiatief, 5 voor 12 voor het erkennen van competenties (EVC) in Vlaanderen, Brussel, 2008.

2 Geïntegreerd EVC-beleid en GKK: twee speerpuntdossiers voor de sociale partners

De SERV vindt het positief dat de draad van het EVC-beleid terug wordt opgenomen. Het zichtbaar maken en attesteren van arbeidsmarktgerichte competenties moet zorgen voor een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en bijdragen aan een hogere participatie aan levenslang leren. De uitrol van een geïntegreerd EVC-beleid met GKK is volgens de SERV dan ook één van de speerpuntdossiers voor deze en de volgende legislatuur. De SERV vindt het evident dat de Vlaamse kwalificatiestructuur als referentiekader fungeert voor alle beroepskwalificerende trajecten en is tevreden dat het beleid dit ook erkent.

De SERV betwijfelt echter of we hier van een echt *geïntegreerd* beleid met impact kunnen spreken. Doordat nu enkel deze twee voorontwerpen van kaderdecreet voor advies voorliggen, heeft de SERV bovendien geen zicht op de invulling van een aantal concrete elementen.

2.1 Beroepskwalificaties als referentiekader

De SERV vindt het een bijzonder goede zaak dat beide dossiers terug op de beleidsagenda staan. Het uitbouwen van één degelijk, gedragen en geïntegreerd EVC-beleid met impact en een gemeenschappelijke kwaliteitskader zijn volgens de SERV dé uitdagingen van deze en (vooral) van de volgende legislatuur. Deze dynamiek mag niet opnieuw stilvallen. Het belang van competenties zal enkel toenemen en de arbeidsmarkt heeft nood aan (meer) goed opgeleide arbeidskrachten. Alle talenten ten volle benutten, is de boodschap. Alle onderwijskwalificerende en beroepskwalificerende trajecten gebaseerd op BK's dienen een eindresultaat met een gelijkwaardig civiel effect te genereren. Voor de gereguleerde beroepen dient echter eerst te worden onderzocht of eenzelfde civiel effect haalbaar is. Dit vraagt een switch van louter diploma- naar meer competentiegericht denken. Een goed uitgebouwd EVC- en GKK-beleid vormen hiervoor belangrijke fundamenten. Het biedt de mogelijkheid om competenties te herkennen, te verwerven en te erkennen buiten het traditionele onderwijsaanbod.

De SERV vindt het positief dat de Vlaamse kwalificatiestructuur als referentiekader fungeert voor alle beroepskwalificerende trajecten. Binnen dit raamwerk maken arbeidsmarktactoren onder begeleiding van AHOVOKS BK's op.³ Door het opleidingsaanbod te koppelen aan de competenties uit de BK's⁴ en door hier een kwaliteitstoezicht aan te verbinden, tracht de Vlaamse Regering de transparantie en eenvormigheid van het systeem te verbeteren, de arbeidsmarktkansen van lerenden te verhogen en de participatie aan levenslang leren te bevorderen. De EVC-standaarden worden afgeleid van deze BK's en zijn de basis voor de beoordeling van de verworven competenties.

³ Naast de beroepskwalificaties bevat het raamwerk voor erkende kwalificaties ook onderwijskwalificaties.

⁴ Een beroepskwalificatie beschrijft de competenties die iemand nodig heeft om een beroep uit te oefenen en kan via verschillende leerwegen worden behaald: onderwijs, opleiding of een EVC-traject.

2.2 Geïntegreerd of versnipperd beleid?

De Vlaamse regering beoogt een *geïntegreerd* beleid voor de erkenning van competenties dat de beleidsdomeinen moet overschrijden. De SERV onderschrijft deze doelstelling ten volle.

In de verschillende beleidsdomeinen worden nu al waardevolle EVC-initiatieven en -instrumenten opgetekend, maar de procedures en praktijken verlopen vaak gescheiden en elk op basis van eigen regelgeving. Dit heeft terminologische spraakverwarring en een versnipperd EVC-landschap met (te) weinig maatschappelijke impact tot gevolg. Een overkoepelend, geïntegreerd EVC-kader creëert stroomlijning en meer uniformiteit tussen de beleidsdomeinen. Dit moet zorgen voor meer transparantie ten aanzien van EVC-kandidaten en EVC-aanbieders en moet de maatschappelijke impact van EVC verhogen.

Echter, dit voorontwerp van decreet bepaalt enkel de contouren voor dit geïntegreerd beleid. Er wordt nu een algemeen kader vastgelegd waarop elk betrokken beleidsdomein de eigen aanpak moet enten. Differentiatie tussen beleidsdomeinen blijft dus mogelijk en wordt op een aantal cruciale punten zelfs in de hand gewerkt. Er is volgens de SERV dan ook geen sprake van een meer coherente aanpak. Enkele voorbeelden om dit te illustreren (op enkele voorbeelden komen we verder in dit advies nog terug):

- De beleidsdomeinen moeten eigen organisatie- en financieringsmodellen opstellen.
- Hoewel er een gemeenschappelijk kwaliteitskader is voor de verschillende beleidsdomeinen, zijn er meerdere pistes mogelijk wat de organisatie van dit kwaliteitstoezicht betreft.
- De waarde die aan de erkende beroepskwalificatie wordt gegeven (en de kans op een vrijstelling binnen een onderwijskwalificerende traject), is afhankelijk van de wijze waarop het extern kwaliteitstoezicht wordt georganiseerd.
- EVC en EVK blijven zonder dwarsverbindingen naast elkaar bestaan (cfr. MVT p.1 & 2). Vrijstellingsprocedures blijven bestaan en moeten zich niet onderwerpen aan de bepalingen uit dit voorontwerp van decreet (art3§2).

Met deze werkwijze wordt het probleem van versnippering, i.t.t. de beoogde doelstelling, volgens de SERV veeleer bestendigd dan opgelost. De beoogde transparantie wordt niet bereikt. De SERV heeft al meermaals aangekaart dat meer harmonisatie nodig is, anders komt de geïntegreerde aanpak op de helling te staan⁵. De SERV vindt het dan ook een bijzonder spijtige zaak dat de betrokken beleidsdomeinen niet tot meer overeenkomst zijn gekomen. Dit is een gemiste kans die een geïntegreerd beleid in de echte zin van het woord in de weg staat en de kans op meer civiel effect hypothekeert. Bovendien vreest de SERV voor oneerlijke concurrentie tussen de beleidsdomeinen (en mogelijks tussen publieke en private trajectaanbieders) wat haaks staat op de idee van een geïntegreerd beleid.

⁵ Cfr. SERV-adviezen 2008, 2012, 2015.

2.3 Sociale partners betrekken bij concrete invulling EVC en GKK

De SERV stelt vast dat het beleid er andermaal voor kiest om te werken met (vage) kaderdecreten waardoor nu enkel een algemeen kader wordt bepaald en heel wat cruciale punten pas vorm krijgen via de uitvoeringsbesluiten. Het gaat om:

- De procedure voor de erkenningsaanvraag en de kwaliteitsvereisten op organisatieniveau;
- De aanmaak van een register van de erkende beroepskwalificerende trajecten;
- De concretisering van de vier kwaliteitsgebieden in descriptoren en beoordelingsschalen;
- Het model van bewijs van beroepskwalificatie, van deelkwalificatie en van competenties en de nadere modaliteiten met betrekking tot de uitreiking ervan;
- De kwaliteitstoezichtprocedure per beleidsdomein voor de organisaties die onder dat beleidsdomein vallen;
- De procedure voor de erkenning van EVC-standaarden;
- De procedure voor de erkenningsaanvraag van EVC-trajecten;
- De procedure voor de beoordeling van de ingediende aanvraagdossiers;
- De modaliteiten voor het register van de EVC-testcentra, voor de opname van de EVC-testcentra in het register en voor de intrekking van de registratie.

Sommige zaken komen niet aan bod (niet in de kaderdecreten, noch in de opsomming van uit te werken punten voor de uitvoeringsbesluiten):

- De beroepsprocedure in geval van niet-erkenning;
- De rol van de EVC-testcentra: mogen zij enkel attesteren of ook begeleiden tijdens het toewerken naar een attestering? Mogen zij zelf ook volledige trajecten aanbieden?;
- De toeleiding naar een EVC-traject;
- De financiering van de centra voor de EVC-trajecten;
- De kostprijs van het volgen van een EVC-traject: door wie en op basis van welke criteria zal dit worden bepaald (per beleidsdomein? naargelang de duur van het traject? naargelang de doelgroep?);
- De doelgroepen die het beleid met dit EVC-beleid prioritair wil bereiken: personen zonder kwalificatie? (Langdurig) werkzoekenden? Werkenden?

Voor de concrete invulling van heel wat punten blijft het voorlopig dus nog koffiedik kijken. Daarom wil de SERV nauw worden betrokken bij de opmaak van alle ontwerpuitvoeringsbesluiten en daarna hierover formeel om advies worden gevraagd. Daarnaast adviseert de SERV om in de toekomst indien het beleid er voor kiest om, zoals nu via kaderdecreten enkel de grote lijnen vast te leggen en een aantal fundamentele zaken niet decretaal te verankeren, maar naar de uitvoeringsbesluiten te delegeren, de ontwerpuitvoeringsbesluiten meer synchroon met het voorontwerp van kaderdecreet vorm te geven en voor advies voor te leggen. Deze werkwijze suggereerde de SERV al meermaals in het kader van andere dossiers.

3 Negenpuntenprogramma voor een echt geïntegreerd beleid met impact

Om te spreken van een echt geïntegreerd beleid mét maatschappelijke impact moet het beleid volgens de SERV (minstens) aan volgende voorwaarden voldoen:

- Zowel de bedrijfs- als de onderwijswereld erkennen en onderschrijven het belang van EVC ten volle.
- Het toepassingsgebied van het EVC-decreet wordt uitgebreid naar plus-achtienjarigen in het leerplichtonderwijs.
- De startfocus van een EVC-traject is minstens een deelkwalificatie.
- De sectoren worden actief betrokken bij de opmaak en assessment van standaarden.
- Over alle beleidsdomeinen heen gelden dezelfde rechten en één transparante en laagdrempelige regeling voor financiële bijdrage van EVC-kandidaten⁶ ().
- Er is één GKK met neutraal en onafhankelijk extern kwaliteitstoezicht voor alle beleidsdomeinen.
- De vrijstellingen voor beroepskwalificaties worden uitgebreid tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8).
- Ongeacht de procedure van kwaliteitstoezicht, is er automatische vrijstelling van niveau 1 tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8).
- Er is een uniforme behandeling van zowel publieke als private beroepskwalificerende trajectaanbieders.

Bedrijfs- en onderwijswereld erkennen het belang van EVC ten volle

Zowel de bedrijfs- als de onderwijswereld moeten het belang van EVC ten volle erkennen en onderschrijven.

Alle onderwijskwalificerende trajecten en beroepskwalificerende trajecten gebaseerd op BK's dienen een eindresultaat met een gelijkwaardig civiel effect te genereren. Voor de gereguleerde beroepen dient echter eerst te worden onderzocht of eenzelfde civiel effect haalbaar is. Van zodra EVC volledig is uitgebouwd binnen de verschillende beleidsdomeinen, moet EVC in het onderwijs ook als een EVK worden gebruikt. Aan EVC moeten dezelfde rechten qua vrijstelling worden toegekend als aan EVK. Op termijn kan EVC EVK dus vervangen.

Het toepassingsgebied uitbreiden

Het EVC-decreet is niet van toepassing op het leerplichtonderwijs (cfr. art.3§2). De SERV vraagt om het voorontwerp van decreet, in het kader van flexibele trajecten, uit te breiden naar de plus-achtienjarigen die nog leerplichtonderwijs volgen.

Attesteren met civiel effect

Een geïntegreerd EVC-beleid biedt de kans om competenties (ongeacht hoe verworven) zichtbaar te maken met een formele erkenning (of kwalificatie). Het doel is het behalen van een kwalificatie met een civiel effect. Het civiele effect vertaalt zich volgens de SERV in deelname aan opleidingen via verkorte leertrajecten en verhoogde toegang tot de arbeidsmarkt. De SERV stelt dat het bewijs substantieel moet blijven om in een civiel effect te ressorteren.

Het voorontwerp van decreet maakt een onderscheid tussen drie bewijzen: bewijs van beroepskwalificatie, bewijs van deelkwalificatie en bewijs van competenties (art.5§3). Enerzijds betwijfelt de SERV of het nodig/nuttig is om tot het detailniveau van competenties te erkennen.

⁶ Inclusief kortingen voor kwetsbare groepen – zie ook verder in dit advies.

De SERV plaatst immers vraagtekens bij het civiel effect van het attesteren van afzonderlijke competenties. Anderzijds begrijpt de SERV dat wanneer een EVC-traject niet volledig succesvol werd afgerond (m.a.w. bepaalde competenties wel en andere niet werden behaald) het goed is om afzonderlijke competenties te erkennen. Dit om te voorkomen dat de betrokkene bij herkansing het volledige traject moet hernemen, in het bijzonder indien dit niet gratis is. Volgens de SERV moet de focus wel liggen bij (het erkennen van) BK's en niet bij (het erkennen van) afzonderlijke competenties. Een EVC-traject is bedoeld voor de erkenning van een cluster of duidelijk samenhangend geheel van competenties.

De SERV concludeert dan ook dat de startfocus van een EVC-traject minstens een deelkwalificatie moet zijn, maar dat het erkennen van afzonderlijke competenties daarnaast als terugvalbasis mogelijk kan zijn. Het erkennen van afzonderlijke competenties fungeert dus als vorm van vrijstelling in het kader van (het hernemen van) een EVC-traject. Het is aangewezen dat binnen de EVC-standaard wordt aangetoond welke cluster van competenties meerwaarde heeft voor de arbeidsmarkt (verhoogde toegang) en voor het onderwijs (deelname aan opleiding via verkort leertraject).

De SERV streeft naar een gelijkwaardig civiel effect van BK's en onderwijskwalificaties (OK's). Voor de gereguleerde beroepen dient echter eerst te worden onderzocht of eenzelfde civiel effect haalbaar is.

Sector actief betrekken bij de opmaak en assessment van de standaarden

De SERV stelt dat de personen/instanties die een BK indienen of mee opmaken, moeten worden betrokken bij de opmaak van EVC-standaarden. Om in effect te ressorteren, moeten de sectoren actief bij de opmaak van alle EVC-standaarden worden betrokken.

Art. 4 stelt dat de bevoegde dienst van het Vlaamse Ministerie van Onderwijs en Vorming het opstellen van de EVC-standaarden coördineert en daarbij beroep doet op de belanghebbenden. De SERV vraagt te verduidelijken wie deze belanghebbenden nog kunnen zijn.

Niet enkel bij de opmaak, maar ook bij het assessment (methodiek, beoordeling en kwaliteit) van de standaarden is de actieve betrokkenheid van sectoren noodzakelijk. Dit is nodig om een kwalitatief civiel effect te bereiken. Inspiratie kan worden gevonden bij de end-point assessment van de apprenticeships in het Verenigd Koninkrijk⁷.

Eén transparante en laagdrempelige regeling voor financiële bijdrage van EVC-kandidaten

De SERV pleit voor een toegankelijk EVC-traject. Dit impliceert o.a. een transparante en laagdrempelige regeling voor de financiële bijdrage van EVC-kandidaten. De SERV pleit ook op dit vlak voor harmonisatie, met name voor éénzelfde regeling ongeacht het beleidsdomein.

⁷ Alvorens een lerende zijn kwalificatie kan behalen, dient hij beoordeeld te worden door een onafhankelijke end-point assessment organisatie die moet nagaan of voldoet aan de vereisten gespecificeerd in de standaard. Bedrijven noch scholen zijn verantwoordelijk voor de evaluatie van hun leerling. Voor meer informatie hierover, zie het dossier van Syntra Vlaanderen rond 'Duaal leren/apprenticeships in het Verenigd Koninkrijk' van 24 mei 2018.

Eén GKK met neutraal en onafhankelijk extern kwaliteitstoezicht voor alle beleidsdomeinen (artikel 8 Memorie van Toelichting)

De onderwijsinspectie en de hoger onderwijs inspectie moeten zich ook confirmeren aan het GKK. De BK's die in het onderwijs worden uitgereikt, moeten dezelfde kwaliteit hebben als BK's buiten het onderwijs. De keuze van kwaliteitstoezicht per beleidsdomein, leidt tot meer versnippering en onduidelijkheid. Het doel van dit decreet is net een gemeenschappelijk kader én bijhorend kwaliteitstoezicht. De SERV bekritiseert dat de aanvankelijke piste om samen te werken, ontbreekt. De idee was om één gezamenlijk extern kwaliteitstoezichtorgaan op te richten waarin alle relevante experts van de betrokken beleidsdomeinen zijn vertegenwoordigd en dat voor alle beleidsdomeinen de kwaliteit van de beroepskwalificerende trajecten nagaat. Zo zou ook ineens het probleem van de automatische vrijstellingen zijn opgelost.

Daarnaast kan één toezichtsorgaan mogelijke concurrentie tussen private en publieke trajectaanbieders vermijden. In theorie kan een private aanbieder die een gelijkaardig beroepskwalificerend traject aanbiedt als een publieke aanbieder kiezen voor een beleidsdomein omwille van bijvoorbeeld een minder streng kwaliteitstoezichtmodel. Dit is niet wenselijk.

De SERV houdt vast aan bovenstaand standpunt. Aangezien de Vlaamse regering intussen deze piste heeft verlaten, pleit de SERV in het kader van uniformiteit voor een vierde manier van kwaliteitstoezicht, namelijk een neutraal en onafhankelijk kwaliteitstoezichtorgaan dat van toepassing is op alle beleidsdomeinen exclusief Onderwijs en waarbij de opleidingen tot automatische vrijstellingen leiden. Dit omdat het decreet niet van toepassing is op onderwijskwalificerende trajecten en de BK's tot doel hebben een civiel effect op de arbeidsmarkt te genereren.

Uitbreiding van automatische vrijstellingen tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8) (artikel 8 Memorie van Toelichting, laatste alinea)

Artikel 8 stelt dat vrijstellingen voor verworven BK's, indien het kwaliteitstoezicht wordt georganiseerd met de onderwijsinspectie, enkel gelden van niveau 1 tot en met niveau 4. De SERV wil de BK's uitbreiden tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8). Ook op dit niveau wil de SERV de garantie dat competenties uit BK's op een evenwaardige manier worden behaald, zeker met het oog op het structureel uitbouwen van duaal leren in graduaatsopleidingen.

Automatische vrijstelling van niveau 1 tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8) voor de verworven bewijzen van BK's ongeacht de procedure van kwaliteitstoezicht omwille van een gemeenschappelijk kwaliteitskader (artikel 8)

De SERV stelt vast dat er enkel automatische vrijstellingen gelden voor de verworven bewijzen van BK indien de onderwijsinspectie is betrokken bij het kwaliteitstoezicht (manier 1 en 2). Beroepskwalificerende trajecten waarbij het beleidsdomein het kwaliteitstoezicht zelf organiseert en zodoende de onderwijsinspectie niet wordt betrokken, leiden niet tot een automatische vrijstellingen (manier 3). Hierdoor lijken deze trajecten minder waardig. Aangezien het kwaliteitskader gezamenlijk/gemeenschappelijk wordt uitgewerkt, door Onderwijs en Werk, en het toezicht onafhankelijk en neutraal is, zou wie het toezicht uitoefent geen impact mogen hebben op het effect van een verworven kwalificatie. De SERV vindt dat dit van weinig vertrouwen getuigt in beroepskwalificerende trajectaanbieders (ook de private) buiten het onderwijs, terwijl net zij heel belangrijk zijn in het kader van levenslang leren.

Bovendien wil de SERV vermijden dat het volgen van een specifiek beroepskwalificerend traject in het ene beleidsdomein andere uitkomsten heeft in termen van vrijstellingen in vergelijking met het volgen van een gelijkaardig beroepskwalificerend traject in een ander beleidsdomein. Dit schept ongelijkheden tussen de trajectvolgers en ondermijnt tevens de maatschappelijke waarde van een BK. Bovendien is de lerende hier de dupe van, terwijl we voorheen reeds pleitten voor een civiel effect.

Daarom pleit de SERV voor uniformiteit, namelijk dat er automatische vrijstellingen gelden van niveau 1 tot en met niveau 5 (en bij uitbreiding tot en met niveau 8) voor de verworven bewijzen van BK ongeacht de procedure van kwaliteitstoezicht.

Uniforme behandeling van zowel publieke als private beroepskwalificerende trajectaanbieders (artikel 6 Memorie van Toelichting, laatste alinea)

De memorie van toelichting stelt dat private organisaties die beroepskwalificerende trajecten wensen aan te bieden, kunnen kiezen voor een van de kwaliteitstoezichtsystemen die door de verschillende beleidsdomeinen worden uitgewerkt. De kosten voor dit toezicht kunnen op de private aanbieder worden verhaald.

De SERV vindt het niet correct dat private trajectaanbieders moeten betalen voor een kwaliteitstoezicht, terwijl dit voor publieke trajectaanbieders gratis is. Het vormt een belemmering voor private trajectaanbieders om zich toe te leggen op de markt van levenslang leren. De overheid zou dit net moeten stimuleren.

Daarom pleit de SERV voor een uniforme behandeling van zowel publieke als private beroepskwalificerende trajectaanbieders.

4 Bijkomende concrete suggesties en punctuele bemerkingen inzake EVC en GKK

Dezelfde definities in beide voorontwerpen van decreet opnemen

Met het oog op leesbaarheid en volledigheid, suggereert de SERV om in artikel 2 van beide voorontwerpen van decreet dezelfde definities op te nemen. Beide voorontwerpen van decreet hangen weliswaar sterk samen en volgen dezelfde timing, maar worden in de toekomst niet noodzakelijkerwijs samen gelezen.

Enige keuzevrijheid voor EVC-testcentra wat betreft de gebruikte methodes

Art. 4 stelt dat een EVC-standaard aangeeft welke methodes aangewezen zijn om de competenties uit de BK's te beoordelen. Het is belangrijk dat de EVC-testcentra enige vrijheidsgraad hebben bij het bepalen van de methodes die ze wensen toe te passen.

Betrokkenheid van de sociale partners waarborgen

De SERV wenst dit dossier, in naam van de sociale partners, van nabij mee op te volgen via de ambtelijke werkgroep waarvan sprake op pag.3 van de memorie van toelichting.

Toegankelijke kostprijs voor EVC-traject voorzien

De SERV pleit voor een transparant en toegankelijk EVC-traject. Dit impliceert blijvend duidelijke en neutrale informatieverstrekking naar een breed publiek (o.a. via de website

<http://erkennenvancompetenties.be/>). Dit impliceert ook een transparante en laagdrempelige regeling voor de financiële bijdrage van EVC-kandidaten. De SERV pleit voor éénzelfde regeling ongeacht het beleidsdomein. Ook is er nood aan een toegankelijke kostprijs voor het doorlopen van een EVC-traject. EVC is een belangrijk instrument voor kwetsbare groepen in de samenleving, vanuit de tweedekansoptie en eveneens vanuit de upskill-optie. De kostprijs van een EVC-traject mag in geen geval een drempel vormen voor het instappen in een EVC-traject. Bij de verdere uitwerking moet er worden gedacht aan volgende mogelijkheden: toegankelijkheid zonder betaling, een korting of een derdebetalerssysteem. De SERV pleit verder blijvend voor een impulsbeleid voor meer kwetsbare groepen waarbij er zoveel als mogelijk wordt aangesloten bij bestaande organisaties (cfr. SERV advies 2015).

Mind switch met meer focus op competentiedenken

Burgers, bedrijven en organisaties moeten meer in termen van competenties gaan denken en communiceren. De SERV vraagt dan ook dat de Vlaamse regering zou inzetten op brede sensibilisering om het competentiedenken en de competentietaal ingang te doen vinden. De overheid heeft als taak burgers en ondernemingen te stimuleren om zelf te reflecteren over hun competenties en deze ook zoveel mogelijk te identificeren en te documenteren. De overheid heeft m.a.w. een faciliterende en stimulerende rol op het vlak van het herkennen van competenties.

Zelfde ritme waarmaken in de verschillende beleidsdomeinen

In 2018 moeten de Europese lidstaten een EVC-beleid hebben. Met dit voorontwerp van decreet worden de contouren van dit beleid juridisch verankerd. Om het EVC-beleid ten volle uit te rollen, zullen er evenwel nog stappen moeten worden gezet, waaronder het continueren van de opmaak van BK's die als basis fungeren voor de EVC-standaarden. De SERV vraagt dat het beleid een strikte timing met duidelijke deadlines vastlegt omtrent het finaliseren van dit dossier. Ook wijst de SERV er op dat er in de verschillende beleidsdomeinen hetzelfde ritme dient te worden gevolgd.

EVC-pilootprojecten buiten het onderwijs

Er worden nu enkel pilootprojecten in het volwassenonderwijs voorzien. De SERV pleit ervoor dat er ook pilootprojecten buiten het volwassenonderwijs worden voorzien.

De kwaliteitsvereisten op organisatieniveau moeten haalbaar zijn (artikel 5 §1 inzake GKK)

De SERV onderschrijft het belang van de kwaliteit op organisatieniveau van trajectaanbieders, maar vraagt dat de kwaliteitsvereisten – die nog verder moeten worden uitgewerkt in een BVR – haalbaar zijn. De kwaliteitsvereisten die het onderwijs hanteert voor de erkenning van haar scholen mogen niet zomaar de vereisten worden voor beroepskwalificerende trajecten.

Eén platform voor beroepskwalificaties en goede afstemming met de beroepskwalificatiedatabank (artikel 5 §2 inzake GKK)

De informatie over de beroepskwalificerende trajecten is terug te vinden op één platform (register) dat zoveel als mogelijk wordt afgestemd met de beroepskwalificatiedatabank ontwikkeld door de overheid.⁸

Beroepsmogelijkheden (op organisatie- en trajectniveau) juridisch verankeren (artikel 5 §3 en artikel 9 §2 inzake GKK)

Wanneer een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbiedt, haar kwaliteit op organisatieniveau niet langer kan aantonen, vraagt de SERV de mogelijkheid tot het aantekenen van een beroep of het opstarten van een verbetertraject binnen een aanzienlijke termijn alvorens de organisatie zijn erkenning verliest en wordt geschrapt uit het register. De SERV vraagt deze beroepsmogelijkheid toe te voegen aan artikel 5 §3.

Wanneer het kwalificatietoezicht oordeelt dat een beroepskwalificerende traject de lerende niet in staat stelt om de competenties van de beoogde BK('s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven, vraagt de SERV de mogelijkheid tot het aantekenen van een beroep binnen een aanzienlijke termijn alvorens het traject niet langer wordt erkend en geschrapt uit het register. De SERV vraagt deze mogelijkheid toe te voegen aan artikel 9 §2.

Aanpassing artikel 8 inzake GKK

In artikel 8 van het voorontwerp van decreet staat: *“Als een **organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbiedt**, wil dat de door haar uitgereikte bewijzen van beroepskwalificatie van niveau 1 tot en met 4, [...], dan wordt het kwaliteitstoezicht op trajectniveau samen georganiseerd met de inspectie, [...].”* Volgens de SERV moet het vetgedrukte worden vervangen door “beleidsdomein” aangezien de keuze voor kwaliteitstoezicht op beleidsniveau wordt bepaald en niet op organisatieniveau zoals deze formulering doet uitschijnen.

5 Goede overgangsperiode voor ervaringsbewijzen voorzien

Het ervaringsbewijs is totnogtoe het meest uitgewerkte EVC-instrument aan arbeidsmarktzijde. De ESF-financiering van de huidige ervaringsbewijzen loopt af eind maart 2018. Indien de betrokken sector dit wenst, is voor een aantal actieve ervaringsbewijzen nog verlengde ESF-financiering mogelijk tot eind 2018. De VDAB zal de ervaringsbewijzen vanaf 1 januari 2019 dan stapsgewijs opnemen in zijn reguliere werking en financieren vanuit de eigen dotatie. Om ervaringsbewijzen onder VDAB-regissieurschap te (laten) afleveren, moet er op korte termijn een regelgevend kader worden uitgewerkt.⁹

⁸ Zie in dit kader ook het SERV-advies leerloopbaanbegeleiding van 22 mei 2018: <https://www.serv.be/serv/publicatie/advies-leerloopbaanbegeleiding>.

⁹ De inkanteling van de ervaringsbewijzen in de VDAB-werking zal via een afzonderlijk uitvoeringsbesluit worden geregeld en maakt dus in feite geen onderwerp uit van het voorontwerp van decreet dat nu voor advies voorligt.

De SERV pleit voor een goede en duidelijke invulling van de overgangperiode voor de ervaringsbewijzen. De VDAB opteert voor een stapsgewijze inkanteling in de reguliere werking: tien ervaringsbewijzen worden ingebed op 1 januari 2019; een aantal bijkomende ervaringservaringsbewijzen worden pas ingebed op 1 januari 2020. De SERV vraagt wat er (in 2019) gebeurt met de ervaringsbewijzen die niet (onmiddellijk) worden ingekanteld, zoals bv. poetshulp: er is vraag naar op de arbeidsmarkt, IDEA-Consult¹⁰ stelt dat het civiel effect duidelijk aanwezig is en bovendien is er een sectorale cao.

De SERV onderstreept dat bij het uitwerken van het regelgevend kader om de ervaringsbewijzen in de reguliere werking van de VDAB in te bedden, al zo maximaal mogelijk moet worden toegewerkt naar het toekomstige geïntegreerde EVC-beleid (bv. de hoogte van het inschrijvingsgeld voor een ervaringsbewijs afstemmen op de prijs voor het volgen van een EVC-traject).

Gezien de inhoudelijke link met het EVC-decreet, wenst de SERV echter proactief al vast enkele suggesties aan het beleid mee te geven.

¹⁰ Idea Consult, *EVC vanuit bedrijfsperspectief*, Brussel, 2013.

Bibliografie

SERV, Advies Leerloopbaanbegeleiding, Brussel, 22 mei 2018.

SERV, Advies Conceptnota 'Geïntegreerd beleid voor erkenning van competenties (EVC)', Brussel, 12 oktober 2015.

SERV, Advies *Naar een geïntegreerd EVC-beleid*, Brussel, 7 november 2012.

SERV, Aanbeveling op eigen initiatief, *5 voor 12 voor het erkennen van competenties (EVC) in Vlaanderen*, Brussel, 2008.

Nota aan de Vlaamse regering, *Conceptnota. 'Geïntegreerd beleid voor erkenning van competenties (EVC)'*, Brussel, 2015.

Idea Consult, *EVC vanuit bedrijfsperspectief*, Brussel, 2013.

Naar een geïntegreerd EVC-beleid. Discussienota, 19 juni 2012.

PROTOCOL NR. 115
HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN
DIE GEVOERD WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING
VAN HET SECTORCOMITÉ X – ONDERWIJS (VLAAMSE GEMEENSCHAP);
HET COMITÉ VOOR DE PROVINCIALE EN
PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – AFDELING 2 –
ONDERAFDELING VLAAMSE GEMEENSCHAP;
EN HET OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITÉ
VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS OP 20 EN 27 NOVEMBER 2018

**SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap)
COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 –
Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap".
OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS**

Brussel, 7 december 2018

**PROTOCOL NR. 115 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE
GEVOERD WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN:**

- **SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap);**
- **COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 – Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap";**
- **OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS;**

OP 20 EN 27 NOVEMBER 2018

over

het ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit.

- 1 dhr. Geert BOURGEOIS, Minister-president van de Vlaamse Regering - voorzitter sectorcomité X en comité C2;
2. mevr. Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs - voorzitter OOC,
3. dhr. Bart TOMMELEIN, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie – lid;
4. mevr. Liesbeth HOMANS, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en armoedebestrijding – lid,
5. dhr. Philippe MUYTERS, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport – bijkomend lid,

en de afvaardiging van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten:

- het Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door

Dhr. Bruno SAGAERT, directeur Koepelwerking
Mevr. Hildegard SCHMIDT, verantwoordelijke belangenbehartiging

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader**

OVSG geeft een protocol van akkoord bij het ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

OVSG is tevreden dat de verworven kwalificatiebewijzen enkel automatisch tot vrijstellingen in functie van het behalen van een onderwijskwalificatie leiden indien de onderwijsinspectie steeds en gedurende het gehele proces van het kwaliteitstoezicht op trajectniveau betrokken is. Het kwaliteitstoezicht is verbeterd, maar het blijft een heikel punt dat beleidsdomeinen nog steeds zelf kunnen opteren voor een ander kwaliteitstoezicht als ze dit wensen.

De afvaardiging van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten:

- het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door:

Dhr. Guido LIESSENS, adjunct van de directeur
Dhr. Marc SMETS, afdelingshoofd

- het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door.

Dhr. Luc COPPIETERS, adviseur

gaan gedeeltelijk een akkoord met het hierbij gevoegde **ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader**

Het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap gaat gedeeltelijk akkoord met het voorontwerp.

Uiteraard staat het GO! achter een gemeenschappelijk kwaliteitskader voor beroepsgerichte vorming buiten het onderwijs. Maar het vraagt zich af of het decreet dat gemeenschappelijke kader voldoende garandeert. Kennelijk waren de diverse beleidsdomeinen of -velden niet bereid hun greep op het kwaliteitstoezicht op hun beroepskwalificerende trajecten te lossen en kon geen overeenstemming worden gevonden over een gemeenschappelijk toezicht: elk beleidsdomein of -veld kiest, minstens op termijn, zijn eigen stelsel. Er wordt dus niet resoluut gekozen voor een gelijk systeem van kwaliteitstoezicht voor alle beroepskwalificerende trajecten door een gezamenlijk team van toezichthouders. De impactanalyse in de toelichting bij het decreet zelf komt, betekenisvol, tot de vaststelling dat de *keuze* die in het decreet wordt gemaakt, alvast niet de ideale is.

Het GO! vraagt de overheid dat ze er blijft over waken dat de beroepskwalificerende trajecten buiten het onderwijs door leerlingen en cursisten niet gezien worden als een evenwaardig alternatief voor het behalen van een onderwijskwalificatie. De sociale partners hebben in het verleden meermaals eensgezind onderstreept dat de *doelen* in een beroepsopleiding in het onderwijs méér moeten (kunnen) zijn dan de, letterlijk overgenomen, competenties uit de beroepskwalificatie. Het onderwijs, en dat geldt met name ook voor het volwassenenonderwijs, moet zich van de beroepsopleidingen buiten het onderwijs kunnen onderscheiden door het bijbrengen van generieke competenties die breed inzetbaar zijn. De opleidingsprofielen in het volwassenenonderwijs moeten die ruimte bieden. Het is trouwens enkel onder dié omstandigheden dat de beroepsopleidingen in het volwassenenonderwijs, met hun stringente programmatieregels, de macrodoelmatigheidstoets, de doorlooptijd voor het opstellen van opleidingsprofielen... de concurrentie kunnen blijven aangaan met een extern aanbod, dat zoveel soepeler kan inspelen op de directe vragen van de arbeidsmarkt.

Provinciaal onderwijs geeft een protocol van gedeeltelijk akkoord

Provinciaal onderwijs Vlaanderen vindt het positief dat men denkt aan de uitwerking van een gemeenschappelijk kwaliteitskader voor beroepsgerichte vorming buiten het onderwijs. Er wordt jammer genoeg niet gekozen voor een systeem van kwaliteitstoezicht voor alle beroepskwalificerende trajecten door een overkoepelende instantie die voor iedereen gelijk is.

Hoewel de impactanalyse in de toelichting van het decreet getuigt dat dit niet de perfecte keuze is, moeten we besluiten dat alle actoren de volledige greep op het eigen kwaliteitstoezicht willen houden en niet willen gaan naar een gezamenlijke aanpak van dit kwaliteitstoezicht.

Provinciaal Onderwijs Vlaanderen vraagt daarom aan de overheid dat zij mee toeziet dat het behalen van een onderwijskwalificatie blijft toebehoren aan het (volwassenen)onderwijs en dat beroepskwalificerende trajecten buiten het onderwijs niet gezien worden als een makkelijker alternatief voor een onderwijskwalificatie.

Dit onderscheid is nodig omdat onderwijs met een ander set van decretale regels moet “spelen” (die strenger zijn) dan de externe aanbieders van de beroepskwalificerende trajecten

De afvaardiging van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten:

- het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door:

Dhr. Chris SMITS, secretaris-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Dhr. Marc KEPPENS, directeur Dienst Personeel

Dhr. Kurt BERTELOOT, teamverantwoordelijke Team post-initieel onderwijs, Dienst curriculum & vorming

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

Dhr. Jean-Luc BARBERY, adjunct-algemeen secretaris, ACOD-onderwijs

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten (COV en COC), vertegenwoordigd door:

Dhr. Koen WILS, adjunct-secretaris-generaal, COC

Dhr. Filip VANDENBERGHE, nationaal secretaris, COC

Mevr. Hilde LAVRYSEN, adjunct-algemeen secretaris

Mevr. Ann HUYBRECHTS, vrijgesteld secretaris - beleidsondersteuner, COV

- **het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt**, vertegenwoordigd door:

Dhr. Wauter LEENKNECHT, secretaris-onderhandelaar, VSOA-Onderwijs

Dhr. Pascal CLAESSENS, secretaris-onderhandelaar, VSOA-Onderwijs

gaan niet akkoord met het hierbij gevoegde **ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader**

Protocol van niet-akkoord bij het ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader vanwege Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Katholiek Onderwijs Vlaanderen kan niet akkoord gaan met de derde optie van kwaliteitstoezicht zoals opgenomen in artikel 8 §1. De keuze van een beleidsdomein of –veld om het kwaliteitstoezicht autonoom te organiseren houdt onvoldoende kwaliteitsgaranties in. Hoewel deze beroepskwalificerende trajecten tot gelijkwaardige beroepskwalificaties leiden, is er geen garantie dat de kwaliteitsstandaarden die door dit kwaliteitstoezicht worden gebruikt gelijkwaardige zijn aan de standaarden van de onderwijsinspectie.

Het feit dat de bewijzen van beroepskwalificatie, uitgereikt door een organisatie die opteert voor een autonoom kwaliteitstoezicht, niet leiden tot automatische vrijstellingen is als tegemoetkoming onvoldoende. Katholiek Onderwijs Vlaanderen vreest dat hierdoor cursisten gaan shoppen en de concurrentie tussen de centra verhoogd zal worden.

Het GKK zorgt er niet voor dat de lat gelijk gelegd wordt voor alle spelers. Ook de snelheid waarmee centra voor volwassenenonderwijs opleidingen kunnen opstarten is ongelijk met die van de andere spelers die nu wel dezelfde kwalificatie zouden kunnen uitreiken.

ACOD Onderwijs tekent een protocol van niet akkoord bij het ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

ACOD Onderwijs kan zich niet akkoord verklaren omwille van volgende redenen:

- Bijkomende opdracht zonder bijkomend personeel

Terwijl arbeidsmarktgerichte trajecten focussen op wat men kan, kijken onderwijstrajecten eerder naar hoe ver men staat. De kwaliteit bewaken van onderwijstrajecten is de specialisatie van de onderwijsinspectie. ACOD Onderwijs is bezorgd omdat de inspecteur met een andere bril kwaliteitsvol toezicht moet uitoefenen op de beroepskwalificerende trajecten.

Bovendien ligt de focus bij een procedure in de onderwijssector op het bewust maken van competenties, zodat hier op langere termijn op voortgebouwd kan worden. Dit staat in contrast met beroepserkenningsprocedures die een korte termijn doelstelling hebben. Dit is dan ook een andere opdracht voor de onderwijsinspectie.

De recente wijzigingen door Inspectie 2.0 en de nieuwe wijze van doorlichten leggen momenteel al een hoge druk op het personeel van de inspectie. Bijkomende opdrachten vergen dan ook bijkomende inspecteurs. Dit laatste is niet voorzien.

- Beroepskwalificaties halen de bovenhand op een diploma

Het accent en de beoogde doelstelling van een kwaliteitsvolle aanbod van beroepskwalificerende trajecten is de burger de garantie geven dat de juiste arbeidsmarktgerichte competenties verworven zijn in functie van tewerkstelling. Eénmaal een duurzame tewerkstelling is bekomen, is gezien de gelijkwaardigheid van de uitgereikte bewijzen van beroeps(deel)kwalificatie ten opzichte van onderwijs(deel)kwalificatie, het streven naar het verwerven van een diploma geen "must" meer.

- Geen zicht op kwaliteitsgarantie

In de aanvraag tot erkenning van een beroepskwalificerende traject zullen aanbieders kwaliteitsvolle organisaties moeten zijn. ACOD Onderwijs vroeg om zicht te krijgen op de besluiten omtrent de vereisten ten aanzien van de kwaliteitsgarantie op organisatieniveau en op trajectniveau. De overheid kon niet tegemoetkomen aan onze vraag zodat er geen zicht is op de vereisten inzake kwaliteitsgarantie.

Bij het Voorontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader onderschrijven COC en COV een protocol van niet akkoord.

Deze tekst moet samen gelezen worden met de protocoltekst bij het Voorontwerp van decreet betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties. Hoewel het voorontwerp in de loop van de onderhandelingen hier en daar werd aangepast, betreuen COC en COV toch dat er op een aantal andere vragen en bezorgdheden niet wordt ingegaan.

Door de invoering van voorliggende regelgeving dreigt de onderwijssector in het gedrang te komen. Het is mooi dat mensen kunnen kiezen waar ze een opleiding volgen. Echter, het verwerven van arbeidsmarktgerichte competenties enkel in functie van een duurzame tewerkstelling (zie passage in de nota aan de Vlaamse Regering) is voor COC en COV onvoldoende. Voor COC en COV horen daar ook nog competenties bij die men duurzaam kan inzetten in het maatschappelijk leven, en die verwerft men in het (volwassenen)onderwijs. Voor een modale gebruiker is het verschil niet duidelijk, die zal kiezen in functie van hoe snel hij een opleiding kan afmaken en een certificaat kan behalen, in weerwil van het gezegde op de onderhandelingen dat men ooit nog naar onderwijs terugkeert.

COC en COV vrezen dat voorliggende maatregelen de ongekwalificeerde uitstroom zullen doen toenemen.

Andere beleidsdomeinen kunnen op dezelfde manier (of misschien zelfs gemakkelijker) opleidingen organiseren en competenties valideren, waardoor het volwassenenonderwijs in een onwenselijke concurrentiepositie komt te staan.

Ook met betrekking tot de kwaliteit van de opleidingen (artikel 8) komt onderwijs, en dan meer bepaald het volwassenenonderwijs in een spanningsveld te staan. De verschillende beleidsdomeinen kunnen immers kiezen hoe de controle op de onderwijskwaliteit van hun opleidingen gebeurt. Dat biedt volgens COC en COV geen garantie naar kwaliteit van de opleidingen en naar transparantie voor de gebruiker. Bovendien vinden COC en COV het

onbegrijpelijk dat de Vlaamse overheid dat een korps ter beschikking heeft met de nodige instrumenten om de onderwijskwaliteit te bewaken, hiervan geen gebruik maakt om alle opleidingen die leiden tot erkenning van competenties te inspecteren. Nog wat betreft artikel 8 zal de inspectie bijkomende taken moeten vervullen. Het antwoord van de overheid op onze vraag met welke middelen dat dit zal moeten opgevolgd worden, is onvoldoende en getuigt niet van een intentie om iets te doen aan de steeds stijgende werkdruk van deze groep personeelsleden.

Met betrekking tot het Ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader geeft het VSOA Onderwijs een protocol van niet akkoord en wenst hierbij volgende opmerkingen te maken:

VSOA Onderwijs blijft van mening dat binnen onderwijs onderwijskwalificaties de norm zijn. VSOA Onderwijs houdt aan de waarde van onderwijskwalificaties omdat deze breder gaan dan, enkel het vakinhoudelijke.

Wat specifiek het kwaliteitstoezicht betreft, zijn er wat ons betreft de weinig garanties dat dit toezicht zelf op een voldoende kwaliteitsvolle manier kan gebeuren. Naast de vaste opdrachten als doorlichtingen binnen het nieuwe ROK, adviezen bekwaamheidsbewijzen en dies meer, worden de onderwijsinspecteurs geconfronteerd met vele wijzigingen (bijvoorbeeld Niveaudecreet DKO, Eindtermen 1^e graad binnen Modernisering secundair onderwijs, ..). Dat dit alles moet gebeuren met dezelfde middelen en hetzelfde personeelscontingent is voor VSOA Onderwijs problematisch als je wil blijven inzetten in een performant kwaliteitstoezicht.

De afvaardiging van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten,

- het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie, VOOP), vertegenwoordigd door

Mevr. Lieve VANSINTJAN, coördinatie OKO

is geen betrokken partij en wenst geen standpunt in te nemen bij het hierbij gevoegde **ontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader**

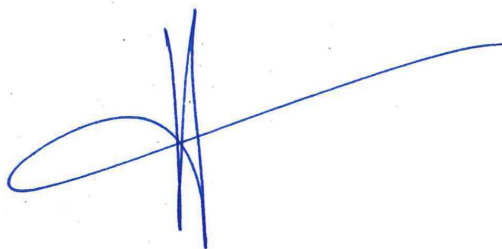
Brussel, 7/12/18

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

VOORZITTERS,

Geert BOURGEOIS,
Minister-president van de Vlaamse
Regering (SectX+C2)

Hilde CREVITS,
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering, Vlaams minister van Onderwijs
(OOC)

AFVAARDIGING VAN HET GO! ONDERWIJS VAN
DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VAN DE
VERENIGINGEN VAN DE INRICHTENDE MACHTEN:

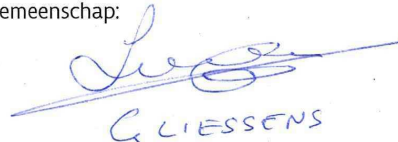
Voor het Katholiek Onderwijs Vlaanderen

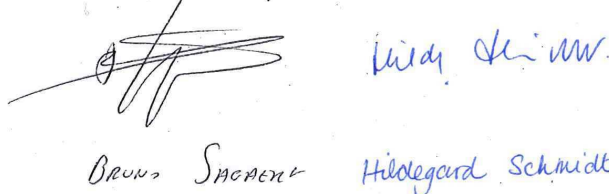
Voor het Overleg Kleine Onderwijs-
verstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie,
VOOP)

Voor het GO! onderwijs van de Vlaamse
Gemeenschap:

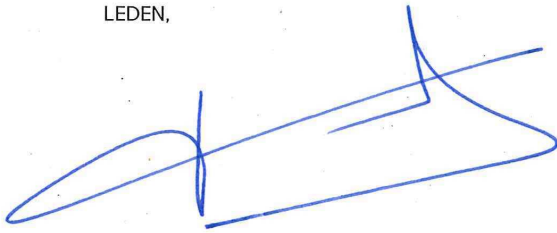
Voor het Onderwijssecretariaat
voor Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap:

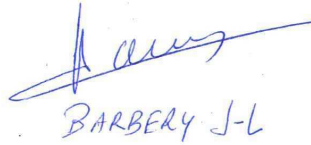
Voor het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen:

LEDEN,

Bart TOMMELEIN,
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering, Vlaams minister van Begroting,
Financiën en Energie

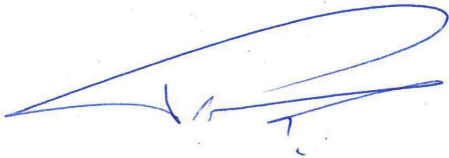
AFVAARDIGING VAN DE REPRÉSENTATIEVE
VAKORGANISATIES:Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

BARBERY J-L

Liesbeth HOMANS,
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering, Vlaams minister van
Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen,
Gelijke Kansen en armoedebestrijding

Voor de Federatie van de Christelijke
Syndicaten der Openbare Diensten:
 S. Ganspeghel
 A. Huybrechts

BIJKOMEND LID,

Philippe MUYTERS,
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie
en Sport

Voor het Vrij Syndicaat voor het
Openbaar Ambt:

W. LEENKNECHT

PASCAL CAESSENS.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 7 december 2018

Voorontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs en de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs en de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° beroepskwalificatie: de beroepskwalificatie, vermeld in artikel 2, 4°, van het decreet van 30 april 2009;
- 2° beroepskwalificerend traject: een opleidings- of EVC-traject waarbij de lerende de competenties kan verwerven of laten beoordelen uit een of meer beroepskwalificaties;
- 3° bewijs van beroepskwalificatie: een door de Vlaamse Gemeenschap erkend bewijs dat een individu de competenties uit een erkende beroepskwalificatie heeft behaald. Het bewijs geeft aan om welke beroepskwalificatie(s) het gaat, met inbegrip van de eventuele deelkwalificatie(s), en bevat een verwijzing naar een niveau van het kwalificatieraamwerk, vermeld in artikel 2, 13°, van het decreet van 30 april 2009;
- 4° bewijs van deelkwalificatie: een door de Vlaamse Gemeenschap erkend bewijs dat een individu de competenties uit een erkende deelkwalificatie heeft behaald. Het bewijs geeft aan van welke beroepskwalificatie de deelkwalificatie een deel is;
- 5° bewijs van competenties: een door de Vlaamse Gemeenschap erkend bewijs dat een individu competentie(s) uit een erkende kwalificatie heeft verworven. Dit bewijs wordt uitgereikt indien de lerende niet in aanmerking komt voor een bewijs vermeld in 3° of 4° waarin de betreffende competenties vervat zitten;
- 6° competentie: de competentie, vermeld in artikel 2, 6°, van het decreet van 30 april 2009;
- 7° decreet van 30 april 2009: het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur;

- 8° deeltkwalificatie: de deeltkwalificatie, vermeld in artikel 8, tweede lid, van het decreet van 30 april 2009;
- 9° EVC-traject: een traject tot erkenning van verworven competenties;
- 10° onderwijsinspectie: de inspectie vermeld in titel IV van deel II van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs;
- 11° lerende: een individu ingeschreven in een beroepskwalificerend opleidingstraject of in een beroepskwalificerend EVC-traject;
- 12° normaal tijdsbestek: zonder onderbreking en zonder herhaling van een onderdeel.

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op alle beroepskwalificerende trajecten, met uitzondering van de trajecten die leiden tot een bewijs van beroepskwalificatie die aangeboden wordt door een onderwijsinstelling die erkend, gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse Gemeenschap.

Er kan niet worden voldaan aan de leerplicht door een erkend beroepskwalificerend traject te volgen dat onder het toepassingsgebied valt, vermeld in het eerste lid.

Art. 4. Door de erkenning van beroepskwalificerende trajecten is een organisatie bevoegd om bewijzen van beroepskwalificatie, deeltkwalificatie of competenties uit te reiken voor die beroepskwalificerende trajecten.

Hoofdstuk 2. Aanvraag om erkende beroepskwalificerende trajecten aan te bieden

Art. 5. §1. Een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten wil aanbieden, dient daarvoor een erkenningsaanvraag in. De trajecten waarvoor een erkenning aangevraagd wordt, dienen in het Nederlands te worden aangeboden.

Een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten wil aanbieden, toont haar kwaliteit op organisatieniveau aan in de erkenningsaanvraag.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de aanvraagprocedure, met inbegrip van de kwaliteitsvereisten op organisatieniveau. De Vlaamse Regering waarborgt dat de kwaliteit op organisatieniveau van de organisaties die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbieden, voldoet aan de vastgelegde kwaliteitsvereisten.

De Vlaamse Regering legt een register aan van de erkende beroepskwalificerende trajecten en de organisaties die ze aanbieden en houdt het register actueel.

§3. Als een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbiedt haar kwaliteit op organisatieniveau niet langer kan aantonen, dan zijn de beroepskwalificerende trajecten van die organisatie niet langer erkend en worden zowel de trajecten als de organisatie geschrapt uit het register, vermeld in paragraaf 2. Vanaf de dag van de schrapping uit het register is de organisatie in kwestie niet langer bevoegd om bewijzen van beroepskwalificatie, deeltkwalificatie of competenties uit te reiken.

Vanaf de dag van de schrapping uit het register mogen er geen nieuwe lerenden starten in het traject. In afwijking van het eerste lid, moeten de lerenden die op het moment van de schrapping uit het register ingeschreven zijn in een beroepskwalificerend traject dat aangeboden wordt door de organisatie in kwestie, het aangevatte traject volledig en binnen een normaal tijdsbestek kunnen beëindigen en een bewijs van beroepskwalificatie, deeltkwalificatie of competenties kunnen behalen.

Hoofdstuk 3. Kwaliteitstoezicht op erkende beroepskwalificerende trajecten

Art. 6. §1. Een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbiedt, laat een kwaliteitstoezicht op trajectniveau toe. Het kwaliteitstoezicht op trajectniveau gaat na of het beroepskwalificerende traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven.

Het kwaliteitstoezicht gebeurt neutraal en onafhankelijk. De uitvoerders van het kwaliteitstoezicht zijn niet betrokken bij het vormgeven, begeleiden of organiseren van de beroepskwalificerende trajecten die het voorwerp uitmaken van het kwaliteitstoezicht.

Het kwaliteitstoezicht vindt ten minste om de zes jaar plaats. Het kwaliteitstoezicht ter plaatse van nieuwe beroepskwalificerende trajecten vindt plaats binnen een jaar nadat het beroepskwalificerend traject een eerste opleidingstermijn heeft doorlopen.

De Vlaamse Regering bepaalt de verdere modaliteiten van het kwaliteitstoezicht.

§2. De Vlaamse Regering richt in het kader van het kwaliteitstoezicht van de beleidsvelden werkgelegenheid en professionele vorming een Erkenningscommissie op met als opdracht te oordelen over de erkenningsaanvraag, vermeld in artikel 5, §1, en de voortzetting of intrekking van de erkenning, conform artikel 9.

De Vlaamse Regering richt in het kader van het kwaliteitstoezicht van de beleidsvelden werkgelegenheid en professionele vorming, een Beroepscommissie op met als opdracht te beslissen over beroepen die worden ingediend tegen de beslissingen van de Erkenningscommissie, vermeld in het eerste lid.

Art. 7. Het kwaliteitstoezicht op trajectniveau gebeurt op basis van een kwaliteitskader, dat alle volgende kwaliteitsgebieden omvat:

- 1° de doelstellingen van het beroepskwalificerend traject stemmen overeen met de competenties van de beoogde beroepskwalificatie;
- 2° de vormgeving van het beroepskwalificerend traject is op die manier uitgewerkt en georganiseerd dat de lerenden de competenties van de beoogde beroepskwalificatie kunnen verwerven of zichtbaar maken;
- 3° de begeleiding van de lerenden in het kader van het beroepskwalificerend traject leidt ertoe dat aan hen optimale kansen worden geboden om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie te verwerven of zichtbaar te maken;
- 4° de evaluatie van de lerenden in het kader van het beroepskwalificerend traject laat toe na te gaan dat ze de competenties van de beoogde beroepskwalificatie hebben verworven;
- 5° de werkpunten die worden vastgesteld in verband met de doelstellingen, vormgeving, begeleiding en evaluatie worden omgezet in verbeteracties.

De Vlaamse Regering werkt de kwaliteitsgebieden van het kwaliteitskader verder uit en maakt het bekend via publiek toegankelijke fora.

Art. 8. §1. Het kwaliteitstoezicht kan op drie manieren georganiseerd worden:

- 1° een beleidsdomein of -veld organiseert het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten steeds samen met de onderwijsinspectie. Dit kan enkel voor beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4, vermeld in artikel 6 van het decreet van 30 april 2009;
- 2° een beleidsdomein of -veld besteedt het kwaliteitstoezicht volledig uit aan de onderwijsinspectie. Dit kan enkel voor beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4, vermeld in artikel 6 van het decreet van 30 april 2009;

3° een beleidsdomein of -veld organiseert het kwaliteitstoezicht autonoom.

Een beleidsdomein of -veld beslist volgens welke procedure het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten gebeurt voor de organisaties die onder dat beleidsdomein of -veld ressorteren.

§2. Als het kwaliteitstoezicht door of steeds samen met de onderwijsinspectie en gedurende het gehele proces van het kwaliteitstoezicht gebeurt dan leiden de bewijzen van beroepskwalificatie uitgereikt door de organisatie die onderwerp was van dat toezicht automatisch tot een vrijstelling van een beroepskwalificerend traject dat deel uitmaakt van een onderwijskwalificerend traject aangeboden in het volwassenenonderwijs en waarvoor hetzelfde bewijs van beroepskwalificatie wordt uitgereikt.

Indien een beroepskwalificatie of deelkwalificatie werd geactualiseerd of geschrapt volgens de procedure vermeld in artikel 15/3 en 15/4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 januari 2013 houdende de uitvoering van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30 april 2009 inzake de erkenning van beroepskwalificaties en inzake de erkenning van onderwijskwalificaties voor het secundair na secundair onderwijs, nadat een lerende het kwalificatiebewijs behaalde dan kan een vrijstelling voor de betreffende beroepskwalificatie of deelkwalificatie door een onderwijsinstelling geweigerd worden.

§3. Indien een beleidsdomein of -veld het kwaliteitstoezicht autonoom organiseert, dan leiden de verworven kwalificatiebewijzen niet automatisch tot vrijstellingen in functie van het behalen van een onderwijskwalificatie.

§4. De eerste drie jaar dat een beleidsdomein of -veld een kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten autonoom organiseert, gebeurt dit met medewerking van de onderwijsinspectie. De verworven kwalificatiebewijzen leiden enkel automatisch tot vrijstellingen in functie van het behalen van een onderwijskwalificatie indien de onderwijsinspectie steeds en gedurende het gehele proces van het kwaliteitstoezicht op trajectniveau betrokken is. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere modaliteiten.

Art. 9. §1. Als het kwaliteitstoezicht op trajectniveau bevestigt dat het beroepskwalificerende traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven, blijft het beroepskwalificerend traject erkend en blijft het traject opgenomen in het register, vermeld in artikel 5, §2. De organisatie in kwestie blijft gemachtigd om bewijzen van beroepskwalificatie uit te reiken aan de lerenden die het beroepskwalificerende traject met vrucht beëindigen, met inbegrip van de onderliggende bewijzen van deelkwalificatie en competenties.

De Vlaamse Regering bepaalt het model van het bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties en de nadere modaliteiten voor het uitreiken ervan.

§2. Als het kwaliteitstoezicht op trajectniveau oordeelt dat het beroepskwalificerend traject de lerende niet in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven, wordt het beroepskwalificerend traject niet langer erkend en wordt het traject geschrapt uit het register, vermeld in artikel 5, §2. De organisatie in kwestie is niet langer bevoegd om voor dat beroepskwalificerende traject bewijzen van beroepskwalificatie uit te reiken, met inbegrip van de onderliggende bewijzen van deelkwalificatie en competenties.

Bij de bepaling van de verdere modaliteiten van het kwaliteitstoezicht, vermeld in artikel 6, vierde lid, kan de Vlaamse Regering in voorkomend geval een procedure tot remediëring vastleggen.

Vanaf de dag van de schrapping uit het register mogen er geen nieuwe lerenden starten in het traject. In afwijking van het eerste lid, moeten de lerenden die op het moment van de stopzetting van de erkenning ingeschreven zijn in dat beroepskwalificerend traject, het aangevatte traject volledig en binnen een normaal tijdsbestek kunnen beëindigen en een bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties kunnen behalen.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,

Philippe MUYTERS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 64.931/1
van 4 februari 2019

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap
‘betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende
trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader’

Op 10 december 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 24 januari 2019. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 4 februari 2019.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet vormt een kaderdecreet voor het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten² op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader.

Het voorontwerp legt vast dat (publieke of private) opleidingsverstrekkers of EVC³-testcentra *buiten onderwijs*⁴ die beroepskwalificerende trajecten van alle niveaus van de Vlaamse kwalificatiestructuur⁵ willen aanbieden, moeten beschikken over een “*kwaliteitsgarantie op organisatieniveau*”. Daarnaast regelt het voorontwerp voor hen een kwaliteitstoezicht op trajectniveau, uitgevoerd door een neutraal en onafhankelijk toezichtsorgaan op basis van het gemeenschappelijk kwaliteitskader.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 5

3. In het tweede lid van artikel 5, § 2, van het voorontwerp wordt bepaald dat de Vlaamse Regering een register aanlegt van de erkende beroepskwalificerende trajecten en de organisaties die ze aanbieden.

In artikel 6, derde lid, van het voorontwerp van decreet ‘betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties’ (waarover de Raad van State advies 64.930/1 uitbrengt) wordt bepaald dat de Vlaamse Regering een register aanlegt van EVC-testcentra en de erkende EVC-trajecten die ze aanbieden.

Het is niet duidelijk of het hier hetzelfde register betreft. Indien dit het geval is, wordt deze bepaling het best in één decreet opgenomen.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Luidens artikel 2, 3°, van het voorontwerp is een beroepskwalificerend traject “*een opleidings- of EVC-traject waarbij de lerende de competenties kan verwerven of laten beoordelen uit een of meer beroepskwalificaties*”.

³ Erkenning van verworven competenties.

⁴ Dit is buiten een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling.

⁵ Zoals vastgelegd in het decreet van 30 april 2009 ‘betreffende de kwalificatiestructuur’.

Artikel 9

4. In artikel 9, tweede lid, van het voorontwerp wordt bepaald dat de Vlaamse Regering het model van het bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en de “nadere modaliteiten” voor het uitreiken ervan bepaalt

In artikel 5, § 3, laatste lid, van het voorontwerp van decreet ‘betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties’ (waarover de Raad van State advies 64.930/1 uitbrengt) wordt eenzelfde bepaling opgenomen.

Deze bepaling wordt het best in één decreet opgenomen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs en de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs en de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° beroepskwalificatie: de beroepskwalificatie, vermeld in artikel 2, 4°, van het decreet van 30 april 2009;
- 2° beroepskwalificerend traject: een opleidings- of EVC-traject waarbij de lerende de competenties kan verwerven of laten beoordelen uit een of meer beroepskwalificaties;
- 3° bewijs van beroepskwalificatie: een door de Vlaamse Gemeenschap erkend bewijs dat een individu de competenties uit een erkende beroepskwalificatie heeft behaald. Het bewijs geeft aan om welke beroepskwalificatie(s) het gaat, met inbegrip van de eventuele deelkwalificatie(s), en bevat een verwijzing naar een niveau van het kwalificatieraamwerk, vermeld in artikel 2, 13°, van het decreet van 30 april 2009;
- 4° bewijs van deelkwalificatie: een door de Vlaamse Gemeenschap erkend bewijs dat een individu de competenties uit een erkende deelkwalificatie heeft behaald. Het bewijs geeft aan van welke beroepskwalificatie de deelkwalificatie een deel is;
- 5° bewijs van competenties: een door de Vlaamse Gemeenschap erkend bewijs dat een individu competentie(s) uit een erkende kwalificatie heeft verworven. Dit bewijs wordt uitgereikt indien de lerende niet in aanmerking komt voor een bewijs als vermeld in punt 3° of 4° waarin de betreffende competenties vervat zitten;
- 6° competentie: de competentie, vermeld in artikel 2, 6°, van het decreet van 30 april 2009;
- 7° decreet van 30 april 2009: het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur;
- 8° deelkwalificatie: de deelkwalificatie, vermeld in artikel 8, tweede lid, van het decreet van 30 april 2009;
- 9° EVC-traject: een traject tot erkenning van verworven competenties;
- 10° onderwijsinspectie: de inspectie, vermeld in titel IV van deel II van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs;
- 11° lerende: een individu ingeschreven in een beroepskwalificerend opleidingstraject of in een beroepskwalificerend EVC-traject;
- 12° normaal tijdsbestek: zonder onderbreking en zonder herhaling van een onderdeel.

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op alle beroepskwalificerende trajecten, met uitzondering van de trajecten die leiden tot een bewijs van beroepskwalificatie die aangeboden wordt door een onderwijsinstelling die erkend, gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse Gemeenschap.

Er kan niet worden voldaan aan de leerplicht door een erkend beroepskwalificerend traject te volgen dat onder het toepassingsgebied valt, vermeld in het eerste lid.

Art. 4. Door de erkenning van beroepskwalificerende trajecten is een organisatie bevoegd om bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie of competenties uit te reiken voor die beroepskwalificerende trajecten.

Hoofdstuk 2. Aanvraag om erkende beroepskwalificerende trajecten aan te bieden

Art. 5. §1. Een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten wil aanbieden, dient daarvoor een erkenningsaanvraag in. De trajecten waarvoor een erkenning aangevraagd wordt, dienen in het Nederlands te worden aangeboden.

Een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten wil aanbieden, toont haar kwaliteit op organisatieniveau aan in de erkenningsaanvraag.

§2. De Vlaamse Regering bepaalt de aanvraagprocedure, met inbegrip van de kwaliteitsvereisten op organisatieniveau. De Vlaamse Regering waarborgt dat de kwaliteit op organisatieniveau van de organisaties die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbieden, voldoet aan de vastgelegde kwaliteitsvereisten.

De Vlaamse Regering legt een register aan van de erkende beroepskwalificerende trajecten en de organisaties die ze aanbieden en houdt het register actueel.

§3. Als een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbiedt haar kwaliteit op organisatieniveau niet langer kan aantonen, dan zijn de beroepskwalificerende trajecten van die organisatie niet langer erkend en worden zowel de trajecten als de organisatie geschrapt uit het register, vermeld in paragraaf 2. Vanaf de dag van de schrapping uit het register is de organisatie in kwestie niet langer bevoegd om bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie of competenties uit te reiken.

Vanaf de dag van de schrapping uit het register mogen er geen nieuwe lerenden starten in het traject. In afwijking van het eerste lid, moeten de lerenden die op het moment van de schrapping uit het register ingeschreven zijn in een beroepskwalificerend traject dat aangeboden wordt door de organisatie in kwestie, het aangevatte traject volledig en binnen een normaal tijdsbestek kunnen beëindigen en een bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie of competenties kunnen behalen.

Hoofdstuk 3. Kwaliteitstoezicht op erkende beroepskwalificerende trajecten

Art. 6. §1. Een organisatie die erkende beroepskwalificerende trajecten aanbiedt, laat een kwaliteitstoezicht op trajectniveau toe. Het kwaliteitstoezicht op trajectniveau gaat na of het beroepskwalificerende traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven.

Het kwaliteitstoezicht gebeurt neutraal en onafhankelijk. De uitvoerders van het kwaliteitstoezicht zijn niet betrokken bij het vormgeven, begeleiden of organiseren van de beroepskwalificerende trajecten die het voorwerp uitmaken van het kwaliteitstoezicht.

Het kwaliteitstoezicht vindt ten minste om de zes jaar plaats. Het kwaliteitstoezicht ter plaatse van nieuwe beroepskwalificerende trajecten vindt plaats binnen een jaar nadat het beroepskwalificerend traject een eerste opleidingstermijn heeft doorlopen.

De Vlaamse Regering bepaalt de verdere modaliteiten van het kwaliteitstoezicht.

§2. De Vlaamse Regering richt in het kader van het kwaliteitstoezicht van de beleidsvelden werkgelegenheid en professionele vorming een Erkeningscommissie op met als opdracht te oordelen over de erkenningaanvraag, vermeld in artikel 5, §1, en de voortzetting of intrekking van de erkenning, conform artikel 9.

De Vlaamse Regering richt in het kader van het kwaliteitstoezicht van de beleidsvelden werkgelegenheid en professionele vorming, een Beroepscommissie op met als opdracht te beslissen over beroepen die worden ingediend tegen de beslissingen van de Erkeningscommissie, vermeld in het eerste lid.

Art. 7. Het kwaliteitstoezicht op trajectniveau gebeurt op basis van een kwaliteitskader, dat alle volgende kwaliteitsgebieden omvat:

- 1° de doelstellingen van het beroepskwalificerend traject stemmen overeen met de competenties van de beoogde beroepskwalificatie;
- 2° de vormgeving van het beroepskwalificerend traject is op die manier uitgewerkt en georganiseerd dat de lerenden de competenties van de beoogde beroepskwalificatie kunnen verwerven of zichtbaar maken;
- 3° de begeleiding van de lerenden in het kader van het beroepskwalificerend traject leidt ertoe dat aan hen optimale kansen worden geboden om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie te verwerven of zichtbaar te maken;
- 4° de evaluatie van de lerenden in het kader van het beroepskwalificerend traject laat toe na te gaan dat ze de competenties van de beoogde beroepskwalificatie hebben verworven;
- 5° de werkpunten die worden vastgesteld in verband met de doelstellingen, vormgeving, begeleiding en evaluatie worden omgezet in verbeteracties.

De Vlaamse Regering werkt de kwaliteitsgebieden van het kwaliteitskader verder uit en maakt het bekend via publiek toegankelijke fora.

Art. 8. §1. Het kwaliteitstoezicht kan op drie manieren georganiseerd worden:

- 1° een beleidsdomein of -veld organiseert het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten steeds samen met de onderwijsinspectie. Dit kan enkel voor beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4 als vermeld in artikel 6 van het decreet van 30 april 2009;
- 2° een beleidsdomein of -veld besteedt het kwaliteitstoezicht volledig uit aan de onderwijsinspectie. Dit kan enkel voor beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4 als vermeld in artikel 6 van het decreet van 30 april 2009;
- 3° een beleidsdomein of -veld organiseert het kwaliteitstoezicht autonoom.

Een beleidsdomein of -veld beslist volgens welke procedure het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten gebeurt voor de organisaties die onder dat beleidsdomein of -veld ressorteren.

§2. Als het kwaliteitstoezicht door of steeds samen met de onderwijsinspectie en gedurende het gehele proces van het kwaliteitstoezicht gebeurt dan leiden de bewijzen van beroepskwalificatie uitgereikt door de organisatie die onderwerp was van dat toezicht automatisch tot een vrijstelling van een beroepskwalificerend traject dat deel uitmaakt van een onderwijskwalificerend traject aangeboden in het volwassenenonderwijs en waarvoor hetzelfde bewijs van beroepskwalificatie wordt uitgereikt.

Indien een beroepskwalificatie of deelkwalificatie werd geactualiseerd of geschrapt volgens de procedure, vermeld in artikel 15/3 en 15/4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 11 januari 2013 houdende de uitvoering van het decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30 april 2009 inzake de erkenning van beroepskwalificaties en inzake de erkenning van onderwijskwalificaties voor het secundair na secundair onderwijs, nadat een lerende het kwalificatiebewijs behaalde, dan kan een vrijstelling voor de betreffende beroepskwalificatie of deelkwalificatie door een onderwijsinstelling geweigerd worden.

§3. Indien een beleidsdomein of -veld het kwaliteitstoezicht autonoom organiseert, dan leiden de verworven kwalificatiebewijzen niet automatisch tot vrijstellingen in functie van het behalen van een onderwijskwalificatie.

§4. De eerste drie jaar dat een beleidsdomein of -veld een kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten autonoom organiseert, gebeurt dit met medewerking van de onderwijsinspectie. De verworven kwalificatiebewijzen leiden enkel automatisch tot vrijstellingen in functie van het behalen van een onderwijskwalificatie indien de onderwijsinspectie steeds en gedurende het gehele proces van het kwaliteitstoezicht op trajectniveau betrokken is. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere modaliteiten.

Art. 9. §1. Als het kwaliteitstoezicht op trajectniveau bevestigt dat het beroepskwalificerende traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven, blijft het beroepskwalificerend traject erkend en blijft het traject opgenomen in het register, vermeld in artikel 5, §2. De organisatie in kwestie blijft gemachtigd om bewijzen van beroepskwalificatie uit te reiken aan de lerenden die het beroepskwalificerend traject met vrucht beëindigen, met inbegrip van de onderliggende bewijzen van deelkwalificatie en competenties, vermeld in artikel 5, §3, van het decreet van [...] betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties.

§2. Als het kwaliteitstoezicht op trajectniveau oordeelt dat het beroepskwalificerend traject de lerende niet in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven, wordt het beroepskwalificerend traject niet langer erkend en wordt het traject geschrapt uit het register, vermeld in artikel 5, §2. De organisatie in kwestie is niet langer bevoegd om voor dat beroepskwalificerende traject bewijzen van beroepskwalificatie uit te reiken, met inbegrip van de onderliggende bewijzen van deelkwalificatie en competenties.

Bij de bepaling van de verdere modaliteiten van het kwaliteitstoezicht, vermeld in artikel 6, vierde lid, kan de Vlaamse Regering in voorkomend geval een procedure tot remediëring vastleggen.

Vanaf de dag van de schrapping uit het register mogen er geen nieuwe lerenden starten in het traject. In afwijking van het eerste lid, moeten de lerenden die op het moment van de stopzetting van de erkenning ingeschreven zijn in dat beroepskwalificerend traject, het aangevatte traject volledig en binnen een normaal tijdsbestek kunnen beëindigen en een bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties kunnen behalen.

Brussel, 8 februari 2019.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,

Philippe MUYTERS

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING:
Reguleringsimpactanalyse

Reguleringsimpactanalyse voor **Het voorontwerp van decreet betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader**

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	2018/164
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Hilde Crevits, Philippe Muyters
RIA	Ja
JoKER	Ja, geïntegreerd in de RIA
Armoedetoets	Ja, geïntegreerd in de RIA
toets lokale besturen	Ja, geïntegreerd in de RIA
link naar de regelgevingsagenda	De regelgevingsagenda bij de beleidsbrief Onderwijs 2017-2018. OD1.9 Een vlotte doorstroom van het onderwijs naar de arbeidsmarkt realiseren. En de regelgevingsagenda bij de beleidsbrief Werk 2017-2018.

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	sarah.deleest@ond.vlaanderen.be
organisatie	Vlaamse Overheid
beleidsdomein	Onderwijs en Vorming
entiteit	Departement Onderwijs en Vorming - Afdeling Horizontaal Beleid

2 Titel en fase

Fase 2 – goedkeuring, Stap 13 - eindredactie

3 Samenvatting

Het voorliggend voorontwerp van decreet voorziet de basisprincipes voor het kwaliteitstoezicht op basis van een gemeenschappelijk ontwikkeld kwaliteitskader als voorwaarde om erkende beroepskwalificerende trajecten te mogen organiseren en erkende bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie en competenties uit te reiken voor die trajecten. Het kwaliteitstoezicht gaat na of personen die een beroepskwalificerend traject succesvol doorlopen hebben effectief de competenties uit de beroepskwalificatie verworven hebben. Een beroepskwalificatie wordt opgemaakt door de vertegenwoordigers van de arbeidsmarkt en beschrijft de competenties die iemand nodig heeft om een beroep uit te oefenen. Een bewijs van beroepskwalificatie kan via verschillende leerwegen behaald worden: via onderwijs, opleiding of een traject voor de erkenning van verworven competenties (EVC-traject). Door hier een kwaliteitstoezicht aan te koppelen bieden we de garantie aan de samenleving (burgers, werkgevers, aanbieders) dat wat lerenden, werknemers en werkzoekenden qua competenties hebben verworven aansluit bij wat de arbeidsmarkt vraagt. Hiermee realiseren we hogere kansen op de arbeidsmarkt voor lerenden, werknemers en werkzoekenden en een verhoogde deelname aan levenslang leren. Zowel de ministers van Onderwijs en Vorming als de minister van Werk engageren zich in respectievelijk de beleidsbrief Onderwijs 2017-2018 en de beleidsbrief Werk 2017-2018 om het gemeenschappelijk kwaliteitskader en het daaraan verbonden kwaliteitstoezicht verder uit te werken en om dit om te zetten in regelgeving.

De beoogde doelstellingen kunnen op meerdere manieren worden gerealiseerd. De huidige situatie (nuloptie) wensen we niet te behouden. Er is daarom de afweging gemaakt tussen twee andere opties. Beide opties voorzien in een kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten. Optie twee ontwikkelt een gemeenschappelijk kwaliteitskader, maar respecteert de beleidsdomeineigen context voor de verdere uitwerking van het kwaliteitstoezicht. Optie drie zou een gezamenlijk systeem van kwaliteitstoezicht vastleggen, uitgevoerd door een gezamenlijk team van toezichthouders. We kiezen voor optie twee: het vastleggen van de basisprincipes voor het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader dat de specifieke beleidscontext van elk beleidsdomein respecteert. We werken hiermee aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen die tegelijk slechts een minimum aan administratieve werklast veroorzaakt. De beroepskwalificerende trajecten binnen onderwijs vallen niet binnen het toepassingsgebied van dit voorontwerp van decreet. Het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten binnen onderwijs gebeurt op basis van bestaande regelgeving.

De verwachte effecten van het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten zijn dezelfde voor alle betrokken lerenden/EVC-kandidaten. (Niet-leerplichtige) jongeren vormen hier een belangrijk deel van. Op zich wijzigt het systeem nergens de bestaande regelgeving die kinderen en/of jongeren als doelgroep heeft. Wel wil dit systeem ervoor zorgen dat trajecten die voorbereiden op de arbeidsmarkt, dat op adequate wijze doen. Voor jongeren (en hun ouders) wil dat zeggen dat zij er, eens deze regelgeving operationeel is, van uit kunnen gaan dat wanneer zij een beroepskwalificerend traject volgen, dit aangepast is aan de vragen en noden van de arbeidsmarkt.

4 Probleembeschrijving

We leven in een samenleving waarin maatschappelijke uitdagingen en snelle technologische evoluties vragen om nieuwe functies op de arbeidsmarkt en nieuwe competenties binnen reeds bestaande profielen. Met het aanbod van opleiding, vorming en EVC-trajecten beogen we de juiste arbeidsmarktgerichte competenties bij burgers te verwezenlijken en zichtbaar te maken in functie van een duurzame tewerkstelling. Momenteel stellen we vast dat er niet steeds voldoende afstemming is tussen wat de arbeidsmarkt vraagt en de competenties waaraan de beroepsopleidingen, die vanuit de verschillende beleidsdomeinen georganiseerd worden, werken. In het rapport Knelpuntberoepen in Vlaanderen opgemaakt door de VDAB (2018) blijkt de oorzaak van het tekort aan instroom op de arbeidsmarkt heel vaak kwalitatief. Dit wil zeggen dat er voor die beroepen wel voldoende werkzoekenden zijn, maar dat er een tekort is aan vakbekwame mensen.

Binnen het raamwerk van de Vlaamse Kwalificatiestructuur (decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur) worden daarom beroepskwalificaties ontwikkeld door vertegenwoordigers van de arbeidsmarkt. Een beroepskwalificatie is een afgerond en erkend geheel van competenties waarmee een beroep kan worden uitgeoefend. Ze zorgen ervoor dat de beroepsopleidingen en EVC-trajecten die erop afgestemd worden van eenzelfde geheel van competenties kunnen vertrekken, ongeacht de opleidingsverstrekker. Dit moet ervoor zorgen dat de arbeidsmarktkansen van lerenden, werkenden en werkzoekenden stijgen, doordat men competenties verwerft die de arbeidsmarkt vraagt. Via de actualisering van de opleidingen en de koppeling ervan met erkende kwalificatiebewijzen zal het aanbod aantrekkelijker worden en zal ook de participatie aan levenslang leren bevorderd worden. Momenteel scoren we met 7% van de 25-64-jarigen die een bijkomende opleiding volgen in Vlaanderen immers heel laag in vergelijking met het streefcijfer van 15% vooropgesteld in Pact 2020 (Statistiek Vlaanderen).

In het decreet betreffende de Vlaamse kwalificatiestructuur werd nog niet bepaald wanneer een opleidingsverstrekker erkende kwalificatiebewijzen kan uitreiken voor beroepskwalificerende trajecten en hoe het kwaliteitstoezicht hierop zal plaatsvinden. Concreet moet nog bepaald worden welke de basisprincipes zijn voor het kwaliteitstoezicht en de voorwaarden voor aanbieders om erkende beroepskwalificerende trajecten te organiseren en daarvoor bewijzen van beroepskwalificatie, van deelkwalificatie en van competenties uit te reiken. Ook zonder gezamenlijk ontwikkeld kwaliteitskader kunnen opleidingen en EVC-trajecten afgestemd worden op de beroepskwalificaties. Dit zal de afstemming van de opleidingen met de arbeidsmarkt alvast deels verhogen. Maar de huidige situatie waarin sprake is van verschillend civiel effect en gebrek aan transparantie blijft daardoor bestendigd. Er zijn geen garanties dat de aanbieders voldoende rekening houden met de vragen van de arbeidsmarkt en de competenties vervat in de beroepskwalificaties. Bewijzen van beroepskwalificatie hebben daardoor minder relevantie wat de kansen op de arbeidsmarkt en de participatie aan levenslang leren niet ten goede komen.

Beroepskwalificerende trajecten kunnen binnen en buiten onderwijs georganiseerd worden door publieke of door private opleidingsverstrekkers of EVC-testcentra. Het toepassingsgebied van voorliggend voorontwerp van decreet zijn echter alle beroepskwalificerende trajecten van alle niveaus van de Vlaamse kwalificatiestructuur die worden aangeboden door opleidingsverstrekkers of EVC-testcentra buiten onderwijs. Het kwaliteitstoezicht op de beroepskwalificerende trajecten binnen onderwijs valt buiten het toepassingsgebied omdat dit wordt gevat door het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013. De grondslag blijft evenwel dezelfde, namelijk de competenties uit de beroepskwalificaties van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Reeds in het regeerakkoord 2009-2014 werd het engagement genomen om te zorgen voor “een nauwgezette uitrol van de kwalificatiestructuur zodat de beroepsgerichte opleidingen aansluiten bij de behoeften op de arbeidsmarkt, de kwalificaties – ongeacht waar ze worden behaald – gelijkwaardig zijn en we kortere trajecten kunnen realiseren door rekening te houden met verworven competenties.”. In de beleidsnota onderwijs wordt het

uitwerken van een kwaliteitstoezicht op trajecten die leiden naar een beroepskwalificatie vooropgesteld, in nauw overleg met de minister bevoegd voor Werk. De ministers van Onderwijs en Vorming en Werk engageren zich in respectievelijk de beleidsbrief Onderwijs 2017-2018 en de beleidsbrief Werk 2017-2018 om het gemeenschappelijk kwaliteitskader verder uit te werken en om dit om te zetten in regelgeving. De beleidsdomeinen onderwijs en werk hebben het voorontwerp van decreet gezamenlijk uitgewerkt omdat zij de grootste aanbieders zijn van arbeidsmarktgerichte opleidingen.

Het ontwikkelen van een kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten is bovendien ook verwoord in een Europese aanbeveling, namelijk de aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van een Europees referentiekader voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en –opleiding (European Quality Assurance in Vocational Education and Training, EQAVET).

5 Beleidsdoelstelling

De beleidsdoelstelling van het voorliggend voorontwerp van decreet wordt omschreven in de beleidsnota Onderwijs 2014-2019 die opgebouwd is uit strategische doelstellingen en operationele doelstellingen. Het voorontwerp van decreet valt onder:

→ Strategisch doel 1: Talenten van elke lerende ten volle ontwikkelen

Operationele doelstelling 1.9 Een vlotte doorstroom van het onderwijs naar de arbeidsmarkt realiseren

Operationele doelstelling 1.9.2 Een geïntegreerd kwaliteitskader voor beroepsopleidingen invoeren

“Vele verschillende instellingen organiseren opleidingen die tot dezelfde beroepskwalificaties leiden, maar toch niet dezelfde maatschappelijke waardering en civiel effect krijgen. Daarom wil ik met mijn collega bevoegd voor Werk, werk maken van een gezamenlijk systeem van kwaliteitscontrole voor opleidingen binnen en buiten onderwijs die leiden tot een beroepskwalificatie, inclusief trajecten tot de erkenning van competenties (EVC).”

Met het decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30 april 2009 werden beroepskwalificaties ingevoerd. Deze beroepskwalificaties zijn bedoeld als bevorderende maatregel voor 2 doelstellingen, zijnde (1) het versterken van arbeidsmarktkansen van lerenden, werkenden en werkzoekenden en (2) het bevorderen van de participatie aan levenslang leren. We willen dat deze beroepskwalificaties een maximaal effect ressorteren. Daarvoor is ondersteunend beleid nodig, in de vorm van een kwaliteitstoezicht.

1. Arbeidsmarktkansen versterken van lerenden, werkenden en werkzoekenden

Een van de doelstellingen van de Vlaamse kwalificatiestructuur is het maximaliseren van de arbeidsmarktkansen van lerenden, werkenden en werkzoekenden. Met ingang van dat decreet worden beroepskwalificaties opgemaakt vanuit de arbeidsmarkt. Zo willen we een vlotte aansluiting tussen onderwijs en vorming aan de ene kant en de arbeidsmarkt aan de andere kant stimuleren.

Om te garanderen dat opleidingen ter optimalisatie van de arbeidsmarktkansen effectief afgestemd worden op de beroepskwalificaties is er nood aan een kwaliteitsgarantie van de kwalificatiebewijzen die gekoppeld zijn aan beroepskwalificaties. Via het vastleggen van een aantal basisprincipes voor het kwaliteitstoezicht en het uitwerken van een gemeenschappelijk kwaliteitskader garanderen we dat de beroepsopleidingen en EVC-trajecten de lerenden of EVC-kandidaten op de juiste wijze voorbereiden op de arbeidsmarkt en hen de vooropgestelde competenties bijbrengen.

2. Participatie aan levenslang leren bevorderen

Niet enkel voor de aansluiting op de arbeidsmarkt is het nodig de kwaliteit van afgeleverde kwalificatiebewijzen te garanderen. Ook voor het bevorderen van de participatie aan levenslang leren is dit cruciaal.

Wanneer er mechanismen zijn die garanderen dat beroepsopleidingen en EVC-trajecten die zich enten op één of meerdere beroepskwalificaties er effectief voor zorgen dat de competenties uit die beroepskwalificatie(s) door de lerenden/EVC-kandidaten verworven worden, verhoogt dit ook de aantrekkelijkheid van opleidingen en EVC-trajecten en de vergelijkbaarheid tussen de verschillende aanbieders van die beroepskwalificerende trajecten. Hierdoor wordt de mobiliteit van de lerende verhoogd. Ook bevordert dit systeem van kwaliteitstoezicht de kwaliteit van EVC-procedures, waardoor deze meer vertrouwd zullen worden en ten volle ingezet kunnen worden in het kader van levenslang leren. Door deze verhoogde mobiliteit wordt het gemakkelijker om zich te heroriënteren of een opleiding elders of op een later tijdstip verder te zetten.

6 Opties

Om de beoogde beleidsdoelstelling te realiseren zijn er verschillende opties. In de beschreven opties zullen we vooral focussen op mogelijke manieren waarop een kwaliteitstoezicht uitgewerkt zou kunnen worden. Gezien de genomen politieke beslissing¹ betreft dit, behalve in de nuloptie, steeds het uitwerken van een kwaliteitstoezicht op trajecten die leiden naar een bewijs van beroepskwalificatie en de bijhorende regelgeving.

→ Nuloptie: voortzetting van een bestaande toestand

Geen kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader
Beroepsgerichte opleidingen en EVC-trajecten worden momenteel binnen verschillende beleidsdomeinen aangeboden. Ze hanteren elk een eigen referentiekader met als gevolg dat ze een verschillend civiel effect hebben en dat het aanbod zowel voor lerenden als voor de arbeidsmarkt weinig transparant is.

Binnen elk beleidsdomein gelden andere kwaliteitszorgprincipes, soms verschillen ze ook per organisatie. De principes zijn niet op elkaar afgestemd. De mobiliteit tussen trajecten is dus beperkt en volledig gebaseerd op individuele afspraken tussen organisaties.

→ Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie

Een kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

We voorzien in een kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader. De specifieke beleidscontext van elk beleidsdomein wordt binnen deze optie gerespecteerd. De beroepskwalificerende trajecten binnen onderwijs worden uitgesloten. Ook binnen onderwijs worden de arbeidsmarktgerichte opleidingen afgestemd op de beroepskwalificaties. Er wordt voor het kwaliteitstoezicht echter beroep gedaan op bestaande regelgeving, met name het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 en de samenwerkingsovereenkomst die is opgemaakt door de Onderwijsinspectie samen met het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming SYNTRA Vlaanderen voor het toezicht op duale trajecten. De kwaliteitscriteria uit het gemeenschappelijk kwaliteitskader werden geïntegreerd in het kwaliteitskader van de onderwijsinspectie.

→ Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en)

Een gezamenlijk kwaliteitstoezicht op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader voor alle beroepskwalificerende trajecten

We voorzien in een gelijk kwaliteitstoezicht voor alle beroepskwalificerende trajecten dat gezamenlijk uitgevoerd wordt door toezichthouders vanuit onderwijs en toezichthouders vanuit het beleidsdomein waarbinnen het beroepskwalificerend traject zich situeert. Ook de beroepskwalificerende trajecten binnen onderwijs maken onderdeel uit van het toepassingsgebied.

¹ Zoals beschreven onder 4. Probleembeschrijving.

7 Analyse van de effecten

Doelgroepen

We onderscheiden volgende doelgroepen:

De jongeren (tot 25 jaar) die (potentiële) lerenden of EVC-kandidaten zijn

In 2017 stroomde 7.8% van de Vlaamse schoolverlaters (< 30 jaar) ongekwalificeerd uit het onderwijs. Dat zijn 5621 jongeren waarvan er 34.3% nog werkzoekend is 1 jaar na uitstroom.

In totaal waren er gemiddeld 42.256 jongeren (< 25 jaar) niet-werkende werkzoekenden in 2017.

Omdat een groot deel van de knelpuntvacatures te wijten is aan een gebrek aan vakbekwaamheid zou zeker het groot aantal jongere werkzoekenden gebaat zijn bij een betere afstemming tussen opleiding en beroepskwalificatie en een kwaliteitsvolle didactische aanpak. Maar de kans om in de werkloosheid terecht te komen zal ook verkleind worden wanneer de verworven competenties beter zijn afgestemd op de (toekomstige) noden van de arbeidsmarkt.

De volwassenen (ouder dan 25 jaar) die (potentiële) lerenden of EVC-kandidaten zijn

De participatie aan levenslang leren bij volwassenen ligt laag in Vlaanderen. Momenteel scoren we met 7% van de 25-64-jarigen die een bijkomende opleiding volgen in Vlaanderen immers slecht in vergelijking met het streefcijfer van 15% vooropgesteld in Pact 2020.

De aanbieders van beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs

Beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs kunnen georganiseerd worden door publieke of door private opleidingsverstrekkers of EVC-aanbieders. Met publieke opleidingsverstrekkers worden door de Vlaamse overheid gefinancierde of gesubsidieerde instellingen bedoeld, zoals de SYNTRA-koepels, VDAB-competentiecentra, publieke EVC-testcentra, maar ook erkende aanbieders van sociaal-culturele vorming, sportfederaties, welzijnsinstellingen etc. Daarnaast kunnen ook private opleidingsverstrekkers of private EVC-testcentra hun trajecten op de beroepskwalificaties afstemmen (vb. sectorfondsen of particuliere bedrijven). Het aantal beroepsgerichte opleidingen dat afgestemd zou kunnen worden op beroepskwalificaties is moeilijk in te schatten. Er zijn nog steeds beroepskwalificaties in ontwikkeling en verschillende potentiële aanbieders wachten op deze regelgeving om opleidingen hierop af te stemmen/te organiseren.

De onderwijsinstellingen

De onderwijsinstellingen zijn geen doelgroep van het kwaliteitstoezicht waarvoor in dit ontwerp van decreet een kader wordt uitgewerkt. Maar ook onderwijsinstellingen bieden beroepskwalificerende trajecten aan en kunnen aanvragen tot vrijstellingen krijgen van lerenden die een bewijs van beroepskwalificatie of deelkwalificatie buiten onderwijs behaald hebben.

De arbeidsmarkt

In het rapport Knelpuntberoepen in Vlaanderen 2018 maakte de VDAB een overzicht van 158 knelpuntberoepen. 123 van die knelpuntberoepen zijn onder andere te verklaren door een onvoldoende bekwame instroom. 38 knelpuntberoepen zijn zuiver te verklaren door onvoldoende bekwame instroom. Een betere afstemming tussen opleidingen en de noden van de arbeidsmarkt zou het aantal knelpuntberoepen gevoelig kunnen laten dalen.

Toets lokale besturen: Het voorliggend voorontwerp van decreet kan een weerslag hebben op de lokale besturen in de mate waarin zij wensen op te treden als aanbieder van beroepskwalificerende trajecten en daarvoor bewijzen van beroepskwalificatie, van deelkwalificatie en van competenties willen uitreiken. Bijgevolg, bij de analyse van de effecten voor de verschillende doelgroepen, zijn de effecten voor 'de aanbieders van beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs' ook op de lokale besturen van toepassing voor zover zij als aanbieder beroepskwalificerende trajecten optreden.

Daarnaast zijn de lokale besturen mogelijk ook gevat in hun rol als inrichtende macht van een onderwijsinstelling en als werkgever. De effecten voor 'de onderwijsinstellingen' en 'de arbeidsmarkt' kunnen dus ook op hen van toepassing zijn.

Het voorontwerp van decreet heeft evenwel geen rechtstreekse weerslag op de financiën van de lokale besturen noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

Armoedetoets²: De beroepskwalificaties zijn bedoeld als bevorderende maatregel voor 2 doelstellingen, zijnde (1) het versterken van arbeidsmarktkansen van lerenden, werkenden en werkzoekenden en (2) het bevorderen van de participatie aan levenslang leren. Via dit voorontwerp van decreet willen we bereiken dat deze beroepskwalificaties een maximaal effect zullen ressorteren.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat armoede en sociaaleconomische kansen sterk met elkaar zijn gerelateerd. Vaak is het echter moeilijk om het onderscheid tussen oorzaak en gevolg te maken, aangezien verschillende mechanismen tegelijk werkzaam zijn. Bovendien moeten we aandacht blijven hebben voor wetenschappelijke prognoses die stellen dat door globalisering, flexibilisering van de arbeidsmarkt en toenemend belang van digitale vaardigheden, de armoedeproblematiek zal toenemen in plaats van afnemen.³

Door een kwaliteitstoezicht uit te voeren op beroepskwalificerende trajecten op basis van gemeenschappelijke principes en een gemeenschappelijk kwaliteitskader garanderen we dat de behaalde kwalificatiebewijzen ook effectief een goede afstemming van de verworven competenties met de arbeidsmarkt betekenen. Bovendien streven we naar dezelfde maatschappelijke waardering en hetzelfde civiel effect voor alle beroepskwalificerende trajecten, ongeacht door wie ze worden aangeboden. Op die manier worden de kansen op de arbeidsmarkt verhoogd, ook voor mensen in (kans)armoede. Daarnaast zal ook het opleidingsaanbod transparanter worden en zal de aantrekkelijkheid van de beroepskwalificerende trajecten stijgen wat een gunstig effect zou moeten hebben op de participatie aan het levenslang leren.

Het voorontwerp van decreet genereert evenwel geen specifieke effecten voor mensen in kansarmoede. Bij de analyse van de effecten hieronder zijn de effecten voor 'jongeren' en 'volwassenen' uiteraard ook van toepassing op de sociaal-economisch zwakkere jongeren of volwassenen. Op deze manier wil het voorliggend voorontwerp van decreet bijdragen aan het bereiken van de doelstelling van de Vlaamse Overheid in het kader van het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie. Daarin heeft de Vlaamse Regering zich ertoe verbonden om het aantal personen met een inkomen onder de armoederisicodrempel tussen 2008 en 2020 met

² Deze armoedetoets is niet gebaseerd op een participatief proces in dialoog met organisaties of mensen die over kennis beschikken over (de strijd tegen) (kans)armoede, maar werd gemaakt op basis van een eigen analyse van het departement Onderwijs en Vorming.

In het kader van Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (2015-2019) werd immers afgesproken dat enkel voor de volgende onderwijsdossiers formeel een armoedetoets zou gevraagd worden:

1. Uitvoering modernisering secundair onderwijs;
2. Wijzigen van het financieringssysteem;
3. Automatisering van de school- en studietoelagen;
4. Realisatie van een betere studiekeuzebegeleiding;
5. De afstemming tussen de studiefinanciering en de kinderbijslag.

³ Schiepers, M., Gillard, E., Strobbe, L. en Vandommele, G. (2017). *Geletterdheid in Vlaanderen gewikt en gewogen. Recepten voor een krachtig geletterdheidsbeleid*.

30% te verminderen. Dat betekent dat in 2020 het aantal personen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel gedaald moet zijn tot maximaal 430.000 personen.

Nuloptie

Effectbeschrijving

De huidige toestand blijft bestaan. Er is een verschillend maatschappelijke waardering verbonden aan de beroepsgerichte opleidingen en bijgevolg is er geen sprake van een verhoging van kansen op de arbeidsmarkt en van de deelname aan levenslang leren. Niet alleen vanuit werkgevers weerklinkt de boodschap dat de opleidingen onvoldoende zijn afgestemd op de noden van de arbeidsmarkt, ook het rapport knelpuntberoepen van de VDAB geeft dit aan. Er worden op dit moment nog maar amper bewijzen van beroepskwalificatie uitgereikt. De beroepskwalificaties zijn nog in volle ontwikkeling. Maar stilaan beginnen aanbieders van beroepsgerichte opleidingen (een deel van) hun aanbod af te stemmen op de beroepskwalificaties. Ook zonder gezamenlijk ontwikkeld kwaliteitskader kunnen opleidingen en EVC-trajecten afgestemd worden op de beroepskwalificaties. Dit zal de afstemming van de opleidingen met de arbeidsmarkt alvast deels verhogen. Ook wanneer er meer bewijzen van beroepskwalificatie zullen worden uitgereikt, blijven de kwaliteitstoezichten hierop verschillend. De huidige situatie waarin sprake is van verschillend civiel effect en gebrek aan transparantie blijft daardoor bestendigd. Er zijn geen garanties dat de aanbieders voldoende rekening houden met de vragen van de arbeidsmarkt en de competenties vervat in de beroepskwalificaties en dat deze op een kwaliteitsvolle manier aan de lerenden worden bijgebracht. Bewijzen van beroepskwalificatie hebben daardoor minder relevantie wat de kansen op de arbeidsmarkt en de participatie aan levenslang leren niet ten goede komen.

Vergelijkingstabel van alle effecten

Jongeren als (potentiële) lerende of EVC-kandidaat

Voordelen	Nadelen
/	De kansen voor jongeren, als (potentiële) lerenden of EVC-kandidaten, op de arbeidsmarkt worden niet extra verhoogd. Het opleidingsaanbod zal niet transparanter worden en de aantrekkelijkheid van de trajecten zal niet stijgen waardoor er niet meer jongeren zullen instromen in het kader van levenslang leren. Die mobiliteit is voor deze doelgroep zeer belangrijk, zeker wanneer het gaat over het remediëren van ongekwalificeerde uitstroom.

Volwassenen als (potentiële) lerende of EVC-kandidaat

Voordelen	Nadelen
/	De kansen voor volwassenen, als (potentiële) lerenden of EVC-kandidaten, op de arbeidsmarkt worden niet extra verhoogd. Het opleidingsaanbod zal niet transparanter worden en de aantrekkelijkheid van de trajecten zal niet stijgen waardoor er niet meer jongeren zullen instromen in het kader van levenslang leren.

De aanbieders van beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs (bv. VDAB, Syntra...)

Voordelen	Nadelen
Aanbieders moeten hun beroepsgerichte opleidingen niet onderwerpen aan een (extra) kwaliteitstoezicht. Dit	Verskillende aanbieders organiseren beroepsgerichte opleidingen die niet dezelfde maatschappelijke

heeft als voordeel dat er geen administratieve werklast bijkomt (aantonen kwaliteit op organisatieniveau, ontvangen toezichthouders...).	waardering krijgen. Door een gebrek aan gezamenlijke afspraken zullen er opleidingen afgestemd worden op beroepskwalificaties met een beperkte relevantie. Dit zal de kansen op de arbeidsmarkt en de participatie aan levenslang leren niet ten goede komen.
--	---

Onderwijsinstellingen

Voordelen	Nadelen
/	De mobiliteit tussen beroepsgerichte opleidingen binnen en buiten onderwijs wordt niet bevorderd. Het kwaliteitstoezicht verhoogt de garantie dat de competenties uit de beroepskwalificatie behaald zijn. Eens de onderwijsinstellingen hiermee vertrouwd zijn kan dit de instroom voor het behalen van een onderwijskwalificatie bevorderen.

Arbeidsmarkt

Voordelen	Nadelen
/	We creëren geen bijkomende garantie dat wie met een bewijs van beroepskwalificatie op de arbeidsmarkt komt, effectief vlot inzetbaar is en beschikt over de competenties zoals beschreven in de beroepskwalificaties. Het aantal geschikte kandidaten per een vacature zal niet stijgen.

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie*Effectbeschrijving*

Er is een beleidsdomeinspecifiek kwaliteitstoezicht op het niveau van beroepskwalificerende trajecten, als voorwaarde om erkende kwalificatiebewijzen uit te reiken. Dit zorgt voor verhoogde kansen op de arbeidsmarkt en betere mobiliteit met het oog op levenslang leren.

*Vergelijkingstabel van alle effecten***Jongeren als (potentiële) lerende of EVC-kandidaat**

Voordelen	Nadelen
De kansen voor jongeren, als lerenden of EVC-kandidaten, op de arbeidsmarkt worden verhoogd. Het opleidingsaanbod zal transparanter worden en de aantrekkelijkheid van de trajecten zal stijgen waardoor er meer jongeren zullen instromen in het kader van levenslang leren. Die mobiliteit is voor deze doelgroep zeer belangrijk, zeker wanneer het gaat over het remediëren van ongekwalificeerde uitstroom. De burger, en zeker de jongere, heeft recht op kwaliteitsvolle opleidingen. Via het kwaliteitstoezicht bouwen we hiertoe een extra garantie in.	/

Volwassenen als (potentiële) lerende of EVC-kandidaat

Voordelen	Nadelen
De kansen voor volwassenen, als (potentiële) lerenden of EVC-kandidaten, op de arbeidsmarkt worden bijgevolg verhoogd. Het opleidingsaanbod zal transparanter worden en de aantrekkelijkheid van de trajecten zal stijgen waardoor er meer volwassenen zullen instromen in het kader van levenslang leren. De burger heeft recht op kwaliteitsvolle opleidingen. Via het kwaliteitstoezicht bouwen we hiertoe een extra garantie in.	/

De aanbieders van beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs (bv. VDAB, Syntra...)

Voordelen	Nadelen
Aanbieders zullen, indien ze voldoen aan de kwaliteitscriteria, door de overheid erkende bewijzen kunnen uitreiken. Een bijkomend voordeel aan deze optie is dat het kwaliteitstoezicht rekening houdt met de beleidsdomein-specifieke context.	Er is een bijkomende administratieve werklast verbonden aan het kwaliteitstoezicht (aantonen kwaliteit op organisatieniveau, ontvangen toezichthouders...).

Onderwijsinstellingen

Voordelen	Nadelen
Beroepsgerichte opleidingen binnen onderwijs worden afgestemd op de beroepskwalificaties. Doordat ook meer beroepsgerichte opleidingen buiten onderwijs afgestemd worden op de beroepskwalificaties en er vanuit een gemeenschappelijk kader toezicht op wordt uitgevoerd, worden opleidingen beter vergelijkbaar. Dit kan de mobiliteit tussen opleidingen bevorderen en de instroom in onderwijsinstellingen van lerenden die alsnog een onderwijskwalificatie willen behalen verhogen.	

Arbeidsmarkt

Voordelen	Nadelen
Het kwaliteitstoezicht garandeert dat wie met een bewijs van beroepskwalificatie op de arbeidsmarkt komt, effectief vlotter inzetbaar is en beschikt over de competenties zoals beschreven in de beroepskwalificaties. Bijgevolg zullen er meer (knelpunt)vacatures ingevuld geraken.	/

Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en)*Effectbeschrijving*

Er is een kwaliteitstoezicht op het niveau van beroepskwalificerende trajecten, als voorwaarde om erkende kwalificatiebewijzen uit te reiken. Dit zorgt voor verhoogde kansen op de arbeidsmarkt en betere mobiliteit met het oog op levenslang leren. Het feit dat het kwaliteitstoezicht gezamenlijk wordt uitgevoerd verhoogt de transparantie en uitwisselbaarheid. Nadeel is echter dat elk beleidsdomein zich moet inpassen in eenzelfde systeem, waar er

nu beleidsdomeinspecifieke tradities zijn ten aanzien van kwaliteitsborging. Gelijkschakeling vraagt afstemmingstijd en financiële investeringen.

Vergelijkingstabel van alle effecten

Jongeren als (potentiële) lerende of EVC-kandidaat

Voordelen	Nadelen
De kansen voor jongeren, als lerenden of EVC-kandidaten, op de arbeidsmarkt worden bijgevolg verhoogd. Het opleidingsaanbod zal transparanter worden en de aantrekkelijkheid van de trajecten zal stijgen waardoor er meer jongeren zullen instromen in het kader van levenslang leren. Die mobiliteit is voor deze doelgroep zeer belangrijk, zeker wanneer het gaat over het remediëren van ongekwalificeerde uitstroom. De burger, en zeker de jongere, heeft recht op kwaliteitsvolle opleidingen. Via het kwaliteitstoezicht bouwen we hiertoe een extra garantie in. Een extra voordeel aan optie 3 is dat de bewijzen van beroepskwalificatie ook automatisch uitwisselbaar zouden zijn tussen beleidsdomeinen.	/

Volwassenen als (potentiële) lerende of EVC-kandidaat

Voordelen	Nadelen
De kansen voor volwassenen, als (potentiële) lerenden of EVC-kandidaten, op de arbeidsmarkt worden bijgevolg verhoogd. Het opleidingsaanbod zal transparanter worden en de aantrekkelijkheid van de trajecten zal stijgen waardoor er meer volwassenen zullen instromen in het kader van levenslang leren. De burger heeft recht op kwaliteitsvolle opleidingen. Via het kwaliteitstoezicht bouwen we hiertoe een extra garantie in. Een extra voordeel aan optie 3 is dat de bewijzen van beroepskwalificatie ook automatisch uitwisselbaar zouden zijn tussen beleidsdomeinen.	/

De aanbieders van beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs (bv. VDAB, Syntra...)

Voordelen	Nadelen
Aanbieders zouden indien ze voldoen aan de kwaliteitscriteria door de overheid erkende bewijzen kunnen uitreiken.	Er is een bijkomende administratieve werklast verbonden aan het kwaliteitstoezicht (aantonen kwaliteit op organisatieniveau, ontvangen toezichthouders...). Bijkomend nadeel aan deze optie is dat de aanbieders zich zullen moeten inpassen in eenzelfde systeem van kwaliteitstoezicht. Dit kan afhankelijk van de context en de reeds bestaande systemen rond kwaliteitstoezicht grote verandering qua procedures met zich meebrengen.

Onderwijsinstellingen

Voordelen	Nadelen
Beroepsgerichte opleidingen binnen onderwijs zijn afgestemd op de beroepskwalificaties. Doordat ook meer beroepsgerichte opleidingen buiten onderwijs afgestemd worden op de beroepskwalificaties en er vanuit een gemeenschappelijk kader toezicht op wordt uitgevoerd, worden opleidingen beter vergelijkbaar. Dit kan de mobiliteit tussen opleidingen bevorderen en de instroom in onderwijsinstellingen van lerenden die alsnog een onderwijskwalificatie willen behalen verhogen.	Wanneer onderwijsinstellingen ook onderwerp worden van het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten op basis van gemeenschappelijke principes en een gemeenschappelijk kwaliteitskader dan zouden zij dubbel onderwerp zijn van een kwaliteitstoezicht. Binnen het secundair en volwassenenonderwijs is door een onafhankelijk toezichtsorgaan (onderwijsinspectie) al een kwaliteitstoezicht op zowel organisatie- als trajectniveau voorzien. Een extra toezicht uitgevoerd door een gezamenlijk team van toezichthouders zou voor de onderwijsinstellingen dubbelop zijn.

Arbeidsmarkt

Voordelen	Nadelen
Het kwaliteitstoezicht garandeert dat wie met een bewijs van beroepskwalificatie op de arbeidsmarkt komt, effectief vlotter inzetbaar is en beschikt over de competenties zoals beschreven in de beroepskwalificaties. Bijgevolg zullen er meer (knelpunt)vacatures ingevuld geraken. Een bijkomend voordeel aan deze piste is dat eenzelfde kwaliteitstoezicht voor alle beroepskwalificerende trajecten meer transparantie creëert voor de spelers op de arbeidsmarkt.	/

8 Vergelijking van de opties

Met het regelen van de basisprincipes voor het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader willen we in de eerste plaats garanderen dat wie een bewijs van beroepskwalificatie (of van deelkwalificatie of competenties) behaalt ook effectief over de competenties uit de overeenkomstige beroepskwalificatie beschikt. Op die manier creëren we meer kansen op de arbeidsmarkt en zetten we in op levenslang leren. De nuloptie is de huidige situatie, die wensen we niet te behouden. Om de beleidsdoelstellingen te behalen hebben we daarom de afweging gemaakt tussen de tweede en de derde optie.

Beide opties voorzien in een kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten. In optie twee respecteren we de beleidsdomeinspecifieke context en bestaande systemen op het vlak van kwaliteitstoezicht. Het voorontwerp van decreet vormt een kader waarbinnen elk beleidsdomein een eigen systeem van kwaliteitstoezicht kan uitwerken. De basisprincipes van het kwaliteitstoezicht en een gemeenschappelijk kwaliteitskader zijn vastgelegd als minimumkwaliteitsgarantie. Op basis hiervan kunnen aanbieders hun opleidingsaanbod op beroepskwalificaties afstemmen en erkende kwalificatiebewijzen uitreiken. Via deze optie wordt een stevige basis gelegd voor gelijkwaardigheid van de uitgereikte kwalificatiebewijzen van waaruit het vertrouwen tussen de beleidsdomeinen verder kan groeien.

Optie drie zou een stap verder gaan en niet alleen een aantal basisprincipes vastleggen maar een gezamenlijk systeem van kwaliteitstoezicht uitwerken voor alle beroepskwalificerende trajecten binnen en buiten onderwijs, uitgevoerd door een gezamenlijk team van toezichthouders. Het extra voordeel van deze optie is dat alle trajecten eenzelfde toezicht ondergaan wat maakt dat het toezicht niet alleen transparanter zou zijn voor aanbieders, maar ook de uitwisselbaarheid van kwalificatiebewijzen eenvoudiger zou maken. Dit voordeel zou deze optie als meest

wenselijke naar voor kunnen schuiven, maar de nadelen gekoppeld aan deze optie wegen te zwaar door. Ten eerste zullen alle aanbieders zich moeten inpassen in eenzelfde systeem van kwaliteitstoezicht. Dit kan afhankelijk van de bestaande systemen met betrekking tot kwaliteitstoezicht binnen beleidsdomeinen een grote verandering qua procedures en dus administratieve overlast met zich meebrengen. Ten tweede is de financiële investering voor de overheid groot. Om het kwaliteitstoezicht te coördineren dient er een coördinerend orgaan gecreëerd te worden. De extra procedures die ontwikkeld worden, kunnen niet met alle beleidsdomeinspecifieke systemen van kwaliteitstoezicht rekening houden en zouden dus deels bovenop bestaande maatregelen komen waardoor ze niet kostenefficiënt zijn. Wanneer ook alle beroepskwalificerende trajecten binnen onderwijs binnen het toepassingsgebied vallen dan betekent dit ten derde een groot aantal extra toezichten door het gezamenlijk team van toezichthouders. Ook dit heeft financiële implicaties. Tot slot zijn de onderwijsinstellingen die bewijzen van beroepskwalificatie (en onderliggende bewijzen) van niveau 1 t.e.m. 4 uitreiken reeds onderwerp van een kwaliteitstoezicht op zowel organisatie- als trajectniveau uitgevoerd door een onafhankelijk toezichtsorgaan, met name de onderwijsinspectie. Het hoger onderwijs wordt gevat door een eigen kwaliteitstoezichtstelsel.

Om bovenstaande redenen wordt gekozen voor de tweede optie: een kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader

9 Uitvoering

De regelgeving zou van kracht zijn vanaf mei 2019. Omdat het voorontwerp van decreet wordt opgevat als een kaderdecreet dat de basisprincipes van het gemeenschappelijk kwaliteitskader en het kwaliteitstoezicht verankert, worden volgende extra initiatieven voorzien voor de feitelijke toepassing van de nieuwe regelgeving:

- In het voorontwerp worden de vier kwaliteitsgebieden als basis voor het kwaliteitskader vastgelegd. Via uitvoeringsbesluit zal de Vlaamse Regering het kwaliteitskader verder concretiseren in descriptoren en beoordelingsschalen.
- De Vlaamse Regering zal via uitvoeringsbesluit per beleidsdomein bepalen volgens welke procedure het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten gebeurt voor de organisaties die onder dat beleidsdomein ressorteren.
- Van de aanbieders van beroepskwalificerende trajecten wordt verwacht dat zij bij hun registratie kunnen aantonen dat zij kwaliteitsvolle, gezonde organisaties zijn. De vereisten ten aanzien van het kwaliteitstoezicht op organisatieniveau worden verder vastgelegd via een uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering.
- Het opmaken van een register van de erkende beroepskwalificerende trajecten en de organisaties die ze aanbieden wordt in het voorontwerp van decreet gedelegeerd naar de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zal nagaan of er gebruik gemaakt kan worden van een geschikt bestaand register.
- De Vlaamse Regering zal via uitvoeringsbesluit het model van bewijs van beroepskwalificatie, bewijs van deelkwalificatie en bewijs van competenties en de nadere modaliteiten met betrekking tot de uitreiking ervan vastleggen.

Voor de beheerskosten en de budgettaire inpasbaarheid van de regelgeving verwijzen we naar de bijgevoegde nota voor de inspectie van financiën.

10 Administratieve lasten

Van de betrokken aanbieders wordt minimaal verwacht dat zij over een kwaliteitsgarantie op organisatieniveau beschikken en dat ze een onafhankelijke toezichtsorgaan ontvangen in het kader van het kwaliteitstoezicht. De concrete administratieve lasten zullen binnen elk beleidsdomein verschillen. De gekozen optie laat beleidsdomeinen toe om binnen de klijntijnen van het voorontwerp van decreet gebruik te maken van bestaande kwaliteitstoezichtssystemen. Hierbij is het mogelijk om het kwaliteitstoezicht te organiseren op niveau

van samenhangende clusters van beroepskwalificerende trajecten. De administratieve lasten zullen op die manier zo minimaal mogelijk gehouden worden.

11 Handhaving

Toezicht op de uitvoering van het decreet

Het voorontwerp van decreet is opgevat als een kaderdecreet dat de basisprincipes van het gemeenschappelijk kwaliteitskader en het kwaliteitstoezicht verankert. Zoals toegelicht onder punt 9 van deze Reguleringsimpactanalyse zal de Vlaamse Regering verder concrete uitvoering moeten geven aan het decreet voor de feitelijke toepassing van de nieuwe regelgeving. De Vlaamse Regering zal daarbij er uiteraard op toezien dat de basisprincipes bepaald in het decreet worden nageleefd.

De kwaliteit van het kwaliteitstoezicht zelf wordt decretaal gewaarborgd doordat het moet worden georganiseerd (1) door een neutraal en onafhankelijk toezichtsorgaan en (2) steeds op basis van het gemeenschappelijk kwaliteitskader.

Betrokkenheid van de inspectiediensten

Op niveau van een beleidsdomein wordt beslist volgens welke procedure het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten gebeurt voor de organisaties die onder dat beleidsdomein ressorteren. Dit kan op drie manieren. Een beleidsdomein kan het kwaliteitstoezicht zelf uitwerken. De uitwerking van de procedure van het kwaliteitstoezicht door de Vlaamse Regering voor de betrokken beleidsdomeinen zal gebeuren in overleg met eventueel bestaande inspectiediensten van elk beleidsdomein.

Daarnaast kan een beleidsdomein ervoor kiezen om voor de organisatie van het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4 samen te werken met de onderwijsinspectie zoals bepaald in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs. Deze mogelijkheid wordt voorzien omdat de onderwijsinspectie al beschikt over een onafhankelijk statuut als toezichtsorgaan en omdat de betrokkenheid van de onderwijsinspectie voor de betreffende trajecten leidt tot vrijstellingen. Er zijn twee mogelijkheden van samenwerking:

1. Een onafhankelijke toezichthouder aangesteld door het kwalificerende beleidsdomein gaat samen met de onderwijsinspectie op toezicht. Het kwaliteitstoezicht wordt in dat geval steeds getrokken door de toezichthouder van het beleidsdomein waartoe het traject behoort. De beide partners komen samen tot een uitspraak over de kwaliteit van een traject.
2. Daarnaast kan een beleidsdomein ervoor kiezen om het kwaliteitstoezicht volledig uit te besteden aan de onderwijsinspectie.

Uiteraard zal deze keuze gemaakt worden in overleg met de Onderwijsinspectie, die ook bij de totstandkoming van dit decreet is betrokken.

De weerslag op de werking, het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de verschillende inspectiediensten is afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt voor de betrokken beleidsdomeinen bij de uitwerking van de voormelde procedure.

Sanctionering van de doelgroepen

Erkende beroepskwalificerende trajecten zullen worden opgenomen in een publiek register. Dat vermeldt om welk traject het gaat, wie het traject aanbiedt, sinds wanneer het traject erkend is en wanneer het laatste toezicht plaatsvond. Op die manier is transparant voor de burger via welke trajecten ze de competenties uit een bepaalde

beroepskwalificatie effectief kunnen verwerven. De Vlaamse Regering verbindt zich ertoe het register actueel te houden.

In het geval een organisatie haar kwaliteitsgarantie op organisatieniveau verliest, verliest ze ook de erkenning voor de beroepskwalificerende trajecten. De organisatie mag dan niet langer bewijzen van beroepskwalificatie, deelkwalificatie of bewijzen van competenties uitreiken. De trajecten worden geschrapt uit het register en vanaf dan mogen er geen nieuwe lerenden meer starten in het traject. Er wordt wel voorzien in een garantie voor de lerenden die reeds in een erkend beroepskwalificerend traject startte. Zij moeten de kans krijgen nog een kwalificatiebewijs te behalen en de opleiding dus volledig te beëindigen. Voorwaarde is wel dat ze dit doen zonder onderbreking of herhaling van onderdelen van de opleiding.

12 Evaluatie

Bij de invoering van een belangrijke vernieuwing zoals de invoering van een kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader, is het belangrijk nauwgezet de implementatie, de resultaten en de effecten van het nieuwe beleid op te volgen. Een goed uitgebouwd monitoringsysteem is daarbij een eerste voorwaarde. Dit moet van bij de invoering via indicatoren periodiek beschrijvende informatie opleveren over de implementatie en de resultaten van het gevoerde beleid.

Er zal door entiteiten van de Vlaamse Overheid via administratieve opvolging een aantal gegevens verzameld worden van de aangeboden beroepskwalificerende trajecten. Het is belangrijk om op regelmatige basis is een overzicht van deze gegevens te hebben via een rapport.

De decretale verankering van een publiek register is een eerste aanzet daartoe. Dat register vermeldt om welk traject het gaat, wie het traject aanbiedt, sinds wanneer het traject erkend is en wanneer het laatste toezicht plaatsvond. De Vlaamse Regering verbindt zich ertoe het register actueel te houden.

Daarnaast worden een aantal van deze indicatoren al verzameld door entiteiten van de Vlaamse Overheid (Bv. VDAB, departement onderwijs, e.a.). Het is echter belangrijk dat deze gegevens op gezette tijden als geheel worden gerapporteerd.

13 Consultatie

Voor het uitwerken van de basisprincipes voor het kwaliteitstoezichtstelsel en een gezamenlijk kwaliteitskader voor het toezicht op beroepskwalificerende trajecten werden twee werkgroepen opgericht. Een beleidsmatige werkgroep met een afvaardiging vanuit het Departement Onderwijs en Vorming, AHOVOKS, de onderwijsinspectie, het Departement Werk en Sociale Economie, VDAB en Syntra Vlaanderen en het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media die de principes en het regelgevend traject voorbereidde. En een werkgroep waarin vertegenwoordigers van de onderwijsinspectie, VDAB en Syntra Vlaanderen het kwaliteitskader en de principes voor, op dat moment nog het gezamenlijk, kwaliteitstoezicht uitwerkten. Daarnaast werd ook regelmatig bilateraal overlegd tussen het departement Onderwijs en Vorming en het Departement Werk en Sociale Economie, de trekkers van het proces en penhouders van de regelgeving.

In 2016 werden proefprojecten georganiseerd om het kwaliteitskader in de praktijk uit te testen. Zowel toezichthouders vanuit onderwijs als toezichthouders van werk namen hieraan deel. Het kader werd uitgetest op beroepsgerichte opleidingen binnen onderwijsinstellingen, SYNTRA-koepels en VDAB-competentiecentra. Het kwaliteitskader werd op basis hiervan bijgewerkt. Tijdens het voorbereidende proces werd ook verschillende keren teruggekoppeld naar de adviesraden VLOR en SERV. Het finale voorstel werd toegelicht aan de SERV op 15 maart 2018, aan de onderwijsverstrekkers op 20 maart 2018 en aan de onderwijsvakbonden op 22 maart 2018. De belangrijkste reflecties die aan bod kwamen, worden hieronder samengevat.

De sociale partners zijn vragende partij om ook automatische vrijstellingen binnen onderwijs te voorzien voor

kwalificatiebewijzen behaald buiten onderwijs, onafhankelijk of de onderwijsinspectie betrokken was bij het toezicht. Binnen het huidig voorontwerp van decreet is dit niet mogelijk. Via het gebruik van hetzelfde kwaliteitskader en dezelfde basisprincipes voor het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten beogen we wel dat het vertrouwen tussen beleidsdomeinen groeit. Voor de trajecten duaal leren werd er een beleidsdomeinoverschrijdend kwaliteitstoezicht uitgewerkt door de onderwijsinspectie en Syntra Vlaanderen. De sociale partners vragen om dit ook te bekijken voor de onderwijskwalificerende opleidingstrajecten (OKOT) op niveau secundair volwassenenonderwijs die aangeboden worden door centra voor volwassenenonderwijs in samenwerking met de VDAB. Er zijn momenteel een aantal pilootprojecten OKOT waarin een grote werkcomponent deel uitmaakt van het traject.

Daarnaast vroeg men zich af of de afbakening van de beleidsdomeinen steeds helder is. Dit onderscheid is enkel van belang voor publieke opleidingsverstrekkers die sowieso onderwerp zijn van het toezicht zoals georganiseerd door het beleidsdomein waaronder ze ressorteren. Private opleidingsverstrekkers die beroepskwalificerende trajecten wensen aan te bieden kiezen tussen de door de beleidsdomeinen uitgewerkte systemen. De sociale partners zouden het wenselijk vinden dat ook door de publieke aanbieders gekozen kan worden om bijvoorbeeld voor een aantal opleidingen wel samen te werken met de onderwijsinspectie. Het voorontwerp van decreet sluit deze manier van werken niet uit. In verder overleg met de onderwijsinspectie moet de werkbaarheid van deze mogelijkheid onderzocht worden. Tot slot werd opgemerkt dat er nu geen termijn is vastgelegd tussen het behalen van het kwalificatiebewijs en het aanvragen van vrijstellingen. Daarom werd in het voorontwerp van decreet toegevoegd dat vrijstellingen mogelijk zijn zo lang de betreffende beroepskwalificatie niet geactualiseerd of geschrapt is. Het gaat in dit geval om inhoudelijke aanpassingen en niet om puur technische aanpassingen.

De onderwijsverstrekkers worden graag betrokken bij het verder uitwerken van het kwaliteitskader. Ze merkten op dat bekeken moet worden of de curricula binnen onderwijs voldoende afgestemd zijn om vrijstellingen toe te kennen, niet alleen voor beroepskwalificaties, maar ook voor deelkwalificaties. Zowel de onderwijsverstrekkers als de -vakbonden vroegen leeftijdsgrenzen te bepalen voor het instromen in beroepsopleidingen buiten onderwijs. Het is immers niet de bedoeling dat we faciliteren dat jongeren uitstromen uit onderwijs. Er werd daarom een passage opgenomen in het voorontwerp van decreet dat vastlegt dat met het volgen van een beroepskwalificerend traject buiten onderwijs niet voldaan kan worden aan de leerplicht.

De onderwijsvakbonden uitten de bezorgdheid dat beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs jongeren zal aantrekken die schoolmoe zijn en snel naar de arbeidsmarkt willen doorstromen. Hierdoor zouden ze een stuk algemene vorming en competenties missen om op iets langere termijn ook nog sterk te staan op de arbeidsmarkt. Daarnaast is het toekennen van een vrijstelling binnen onderwijs voor het beroepskwalificerende luik van een opleiding niet vanzelfsprekend omdat een stuk van de algemene vorming ook verweven zit in het beroepsgerichte onderdeel van de opleiding. De onderwijsvakbonden vrezen om deze redenen net meer ongekwalificeerde uitstroom dan de beoogde verlaging van het aantal jongeren dat ongekwalificeerd instroomt op de arbeidsmarkt. Verder maakten ze de bedenking dat het aanbod buiten onderwijs voor concurrentie zorgt en dat centra voor volwassenenonderwijs bijgevolg riskeren om minder instroom te genereren. Ten slotte werd gevraagd naar standaardcriteria voor de kwaliteitsgarantie op organisatieniveau. Deze criteria zullen via uitvoeringsbesluit worden vastgelegd.

Volgend op de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering zal het voorontwerp van decreet ter advies voorgelegd worden aan de relevante adviesraden. Ook aan de Raad van State zal het voorontwerp van decreet voorgelegd worden.

14 Contactinformatie

Sarah de Leest

02/553 95 67

sarah.deleest@ond.vlaanderen.be

Beleidsondersteuner departement onderwijs en vorming

Andy Thoelen

02/553 95 62

andy.thoelen@ond.vlaanderen.be

Beleidsondersteuner departement onderwijs en vorming

Griet Smet

02/553 44 05

griet.smet@wse.vlaanderen.be

Beleidsondersteuner departement werk en sociale economie